

3/580

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ నంబెన్బరు 28-వ తేది శుక్రవారము

No. 151

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస శుద్ధ చతుర్దశి

సంచిక ౧౫1

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పచారితే వేలకవేలు
జాగ్రత్తకావలసియున్నది
తలనోవ్వుల మాన్యును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెండుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట వట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు
నోవ్వులకు నంజీవంతిది.

వంచభాష చీటీ చూచి కొను
బొనము గలగడు.

చక్కని డబ్బితో వహ నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బ 1-కి రు 0-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసిది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు కెట్టిపిథి, మద్రాసు

109, ఫ్రెంకోడ్, ఫోర్టు, బొంబాయి

ఆనంద గడియారములనే కొరుదు.
గడియారపు బినలు నరియైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.

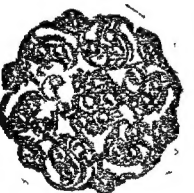
కొట ఆనందకృష్ణశెట్టి

నెం 4586

217, వైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చేదము.

మావద్ద వలరకముల లోలాడలు, దుద్దులు, మోపులు, జంగార మెడచెయ్యలు, మొలతాడలు,
టంబులు మొదలగునవి రయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈదీగున విలాసములకు వాయుడు,
ప్రాప్తిబద్ధు: కాకుమాను లక్ష్యయ్యచాదరి, శనగపాటి కొటయ్య అందు బ్రదక్ష్య,

1149

ది ఆంధ్ర జాయలరి మ్యానుఫాక్చరీంగు కంపెనీ

హెడ్ క్వార్టర్స్: బెజవాడ. ఫోన్: 210 వైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

మేలైన పోర్టులాండు సీ మెంట్

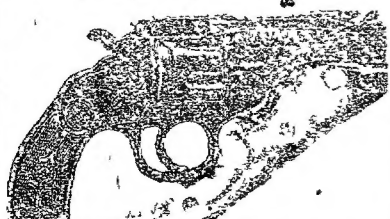
(నెకులి మార్కు)

4899

మనీసినిలిట్ల, రైల్వేలు, ఎంజీనీరులు, కంట్రాక్టరులు, ఇతరులు వి
షయగా దీనినే ఉపయోగించి బ్లాక్స్ నిర్మించుచున్నారు.

గట్టిగా మండుటయందు ముప్రసిద్ధమైనది, ధరసరసము. వివరములకు ఈ
దిగువవిలాసమునకు వాయవలెను.

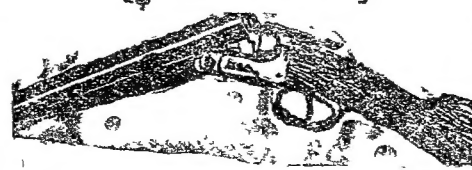
శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం అందు కో, 140, ఆదియప్పనాయకన్ పీఠి, మద్రాసు

పింజిసాళముతోటా కుపాఠి ముప్రసిద్ధముగు
కంపెనీవారిచే చేయబడినది.

ధ ర లు
నరనము.

క్యాటలాగు
ఉచితము.

జాబావిధములగు రివోల్వర్లు
ఇవ రేక విడుతోటాలు రెండున్నవి.
[స్టాపికము ౧౮౬౩౩ నం.]

కాళిము 3౫, 3౮, ౪౬ అంగుళములతో కొరకును. చిన్నవి కేలుతో పెట్టుకో గలిగినవికూడ కొరకును. (3065) త
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కృష్ణాపార్వతి-బెజవాడ

ఇందు దాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కృత్రిగానినే
సమస్తాయుక్త్యై దౌవధమలు రయారుచేయబడుచున్నవి. అతి
చాక. కోరినచో ఓ. పి. గ కంపెనీను. కేట లా గు
ఉచితము. 2046 (క. ౭౭ ౩

జాతకము

జాతకమునకు నకలుగాని జననకాల ఘడియలు లేక
ఘంటలుగాని ఉత్తరము వ్రాయుటయేమిగాని మాత్రము వంటి
నచో జాతకనియొక్క రూపము, వ్యభిచారము, ధనము, భూమి,
విద్య, సంభావన, కళాశ్రమ, ఆయుర్దాయము, ఉద్యోగము,
శీతనము, మొదలగాగల వివిధవిషయములు వ్రాసి రు-2.4-0లకు
వి. పి. గా పంపెదము. కృష్ణాపార్వతి రీడింగ్ రోమ్ జనరల్ ఫలం.
1-4-0. అక్షరణికంబుకృత్రి, 1402 8294
గోపాలపురం, కొత్తచేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

గ్రామోద్యోగముల స్పెషల్ టేక్స్

ఈక్రింది పుస్తకములు కొనుగోనవారలు అర్హుల వంటి
వి. పి. పార్శ్వలక్ష్మణుల రెప్పించుకొనవచ్చును.

- (1) గ్రామకరణముల తరీఖాదర్శిని మొదటిభాగము (9 దశ కూర్పు) రు 0 12 0
- (2) డిటో రెండవభాగము (9 దశ కూర్పు) 0 12 0
- (3) గ్రామకర్తల సమూహాలు (1928 క్రింటు) 0 10 0
- (4) గ్రామకరణముల సర్వేతరీఖా దర్శనము (8 దశ కూర్పు) 0 10 0
- (5) గ్రామమునకుల తరీఖా (వదర్శిని మొదటి భాగము (12 దశ కూర్పు) 1 0 0
- (6) డిటో రెండవభాగము (10 దశ కూర్పు) 0 6 0
- (7) గ్రామమునకుల తరీఖా సమూహాలు 0 6 0
- (8) గ్రామకోర్టులక్రమ 0 8 0
- (9) వ్యవసాయపురణి 0 4 0
- (10) ఋణముకర్తలక్రమ 0 4 0
- (11) లీలావతి గణితసారము 0 6 0

పోస్టుఖర్చుల ప్రత్యేకము: విలాసము:

బాలేమ రైల్వేస్టేషన్ సరిహద్దు
కాలేజ్ రుడ్, నంబూరుజిల్లా.

109, చె నా బజారోడు, మదరాసు.

బరతిపురం సిటీ, గంజాంజిల్లా.

ఈ గంధముతో జర్రునీ గారడీ, హస్తలభమును, అంగ ఇంద్ర
జాలము, మంత్రికాస్త్రము, భూతస్త్రధ్యము, యంత్రములు, పీల్చు
చేక తమాషాలు, విశోధవిద్యలు, మనుష్యుని మాయము చేయుట
మామిడిచేట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, కఠీ
రములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట
మొదలగువిచిత్రములన్నవి దీనిచే చేయగలరు. వెల రూ. 3.
2113 చమత్కార గణితము:—(టెక్కుబుక్ కంపెనీ
వారిచే అమ్రావు కాచిడినది.) ఇందులో విచిత్రవిశేష,
మనో గణితములు, సమస్యలు, చిక్కులన్నీ, యుక్త, తమాషా
తెక్కలు, గణితావధానము గలవు. వెల రూ. 1.52 కి రూ.
పి. ఆర్. జనార్దనం శాయడూ, బంగళా. (గుంటూరుజిల్లా

పోను నిడుమోలు, ఎలకురు, కష్టాజిల్లా.

పేటపాలెం:-అబ్బాయినీధికివచ్చుచున్న మొదట చిక్కు బాధధునిక
మద్రాసుకు తోడు కుదురనంతటా ప్రముఖ ఆశయ వదిలినట్లు, ఇచ్చ
టికి తీసుకరండు (కా తదికీత్రులు, వ్యాసరంజితో ధర్మవైద్యం)

అమ్మ తాంజనం డిపోబాంబాయి, లేక మదరాసు.

తస్తుదూడతోలు   రు 1-15-0 టు 7-1-9

వేదాపురం శిల్ప బట్టలు.

మీ సొమ్ముకు తగిన విలువ
చాలకాలము వుండునట్టివి

నాణ్యమైనసరకులు.
సరసమైనధరలు.

మైనూరు, పూనూరు, ముదానూరు, నూరల్, తంజావూరు, కంచీవరం మొదలగు ప్రదేశములలో జరిగిన ప్రదర్శనలలో
అనేక మహారాజులవలన నాయకులవలన ఇంకావలసినవియు మొగ్గతావలసినవియు పొంది యున్నాము.

మా యొక్క సరకుల నాణ్యతను తక్కువ ధరలకున్నా మేము సొందిన బహుమానపత్రములు యొగ్గతావలసినవి
నిదర్శనములు.

మా శిల్పబట్టలు ప్రతిగ్రామములోను ప్రతిబట్టలవేపులోను దొరకును. మా వేదము ప్రతి మాక్కునుచూచి బట్టలు
తీసుకొనవలెను.

మా వద్దను అన్ని రంగులలోను అన్ని నైజాలులోను శిల్పకంఠువాలు, దోవతులు, శేటూలు, శారమడి, పొత్తుపంచలు,
మర్రింగు, కోటింగు, కంఠులున్నా వేస్తుకొని కోటింగు, కంఠువాలు, దుప్పట్లున్నా నెం 100 డ లగాయకు 200 పక్క
నూలు జరిబట్టలున్నా దొరకును. వివరములకు యీ జిగువ యడ్రసుకు వ్రాయుడు.

తెలిగ్రాఫిక్ యడ్రసు.
శిల్పబట్టలు.
వేదాపురం.

వెనల నువ్వు రాయుడు అందుకో,

శిల్పబట్టలు కాటన్ క్లాత్సు మేన్యు ఫేక్చరర్సు, వేదాపురం, మాక్కుగోదావరిజిల్లా

గాలి విమానములు

వివోదముగా యెగురుట! జన్మసాధ్యము పొందుడు!! నిజముగా అనుభవించ తగినది!!

ఇట్టి అరుదైన తరుణమును పోగొట్టుకొనకుడు.

1-10-28 తేదీల లగాయకు 10-10-28 తేదీవరకు అంపాపురం రైజన్మేషను యెగురుగా మున్న మైదానములో
యెగురుచుండును.

బెజవాడ, యెలూరునుంచి సదక్షిణంవలనకు రాకపోకలకుగాను ప్రత్యేకబస్సు సర్వీసులు యెర్పకపబడినవి.

టిక్కెట్టువివరము, కొనుట, కంట్లాట్టరేట్లు మొదలగు వివరములు కరపత్రములలో తెలియదగును.

యంతకు యంతరంగతులు యాదిగువనాటిని కనుగొనవచ్చును.

(నెం. 5198)

బెజవాడ
19-9-28

భోద్దప్తార్పు అండ్ సర్వీసు స్టేషన్,
మోటార్ అండ్ జనరల్ యింజనీరింగ్ కంపెనీ, బెజవాడ.

గృహలక్ష్మి

దసరా సంచిక
సర్వాంగసుందరము. నచిత్రశోభితము.

ఉత్కృష్ట వ్యాసరాజములు.

చక్కని అచ్చుకూర్పు.

ముచ్చటైనఆకృతి.

ఆంధ్రులు చదివి ఆనందించవలెను.

చందాదార్లకు ఉచితము.

ఇతరులకు 12 అణాలు.

త్వరగ చందాదారులుగ చేరండి.

సం|| చందా రు. 4 మాత్రమే.

"గృహలక్ష్మి"

P. B. 752.

ఎగూరు, మదరాసు.

వినాయక, గౌరీవిగ్రహములు

శాస్త్రోక్తముగా అప్పటమైన మెడితో తయారు
చేయబడినవియు, నిత్యపూజకు అర్హమైన వినాయక,
గౌరీవిగ్రహములు యు 2 లు ధరనుండిగలవు. వివరము
లకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ది ఇండియన్ జ్యూయెలరీ మార్కెట్,

నగర్ మేట:- పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగురుపూరుసిటీ.

THE INDIAN JEWELLERY MART.

క్షయన్యాధికీ చికిత్స

శీ! శీ! హాకిము అజ్జలుఖాను సాహేబుగారు
తెలిపిన చికిత్సా విధానము

శీ! శీ! హాకిము (అజ్జలుఖాను సాహేబుగారు క్షయ
వ్యాధికి కొన్ని యూనానీ యావధములను నిర్ణయించిరి. థిల్లి
లో సీతారాంబాబ్ లో ఐనుక ప్లీడరుగానుండిన బాబూ
ప్రసాదవర్మగారా యావధముల పేర్లను 18-5-28 వ తేదీని
ఫార్మల్ల పత్రకలో (కలకత్తా) ప్రకటించిరి. ఎక్. వి. దత్తు
గారా పేర్లను బట్టి యా.మొ.వ.గుల స్వరూపమును నిర్ణయిం
చును 27-5-28 వ తేదీని మరల ఫార్మల్ల పత్రకలోనే వ్రాసిరి.
ఆ నిర్ణయము సరిగా లేదని 15-7-28 వ తేదీని వర్మగారు దత్తు
గారికి వ్రాయుటయే గాక ఆ యావధుల సమూహాలను కూడ
బహిరి. ఆ సమూహాలను పోల్చి దత్తుగారిపును మరల యావ
ధుల స్వరూపమును రూఢిగా ప్రకటించిరి. దేశమునందలి
వైద్య శేఖరులు వీనిని గమనించి క్షయరోగ వీడితులకు వానిని
వాడి ఫలితములను ప్రకటింప గోరుదున్నానని దత్తుగారు వ్రా
సిరి గాన ఆంధ్రదేశమునందలి వైద్య శేఖరులు కూడ నీవిష
యమున దత్తుగారికి తోడ్పడదగును.

ఓషధుల పేర్లు

(1) తరతక్. ఇ. మొహర్రక:- ఇది మట్టిరంగుగలగుండ
మంచినీళ్లలో నుండునట్టి పీతలను యెండబెట్టి వానినుండి చేయ
బడినది. పీత మాంసమునుండి గాక రానినై నుండు భాగము.
(chitinous portion) నుండియే యీ గుండ చేయబడినది.
ఏలనగా యీ గుండలో పీతపై వైభాగమే అధికముగా
కనబడినది.

(2) త్మరహా-మెక్కుయ:- ఇది గట్టిగాను తరతక్లా
దుడును యొన్న గుగ్గిలము (resin) నులగులతో కూడియున్నది.
దీనిని వర్తనలు ఆశ్రీకనుకోవలు అందురు. దీనిరంగులు వేరు
వేరుగా నున్నవి. ఆ రంగులలో లేత పసుపురంగు మొదలు గాఢ
మగు పసుపు (amber) రంగువరకును గలవు. ఇది (Trachy
lobium Horneman-ni-num Hoyne) నుండితీయబడెను.

(3) సమఖ-ఇ-అరబి:- ఇందులో "Wild Acacia
Arabica gum" అను బంకయాను నీళ్లలో కరుగని మరకొన్ని
బంకలను కలిసియున్నది.

(4) సిపిస్తాను:- మహమ్మదీయ వైద్యులు యీ పండ్లను
చిన్న సిపిస్తాను (Lesser Sipistan) అని యందురు. అంగ్ల
భాషలో (Cordia Myxa L) అని వీనికి పేరు కలదు.

(5) దమాయ-అఖానైను:- దీనిని కేవల ద్రాగనట్లును
అందురు. ఇది నాకి రకము (ఇన్స్పిరేటబు ర్యాస్) ఇందు నలు
పు యొకపు గోధుమ రంగులు కలిసియున్నవి. దీనియందు మెల్ల
క్కులును కాడలును చిన్న రెమ్మలు (పుడకలు) నుగూడ కలవు.
(Resin in Draecena chinabarli. Balf-Dragon
blood)

6. యెరూదానా-దీనిని తెలుగులో యెరూదానా గింజలని
యను సీనుదానిమ్మ గింజలనియో నందురు. దీనికి దిహిదానా అని
యను పేరుగలదు. ఇది (Cydonia Vulgaris Pers) నుండి
తీయబడును.

7. ఉనాబ:- ఇదియెండినకట్టు (Ziziphus Vulgaris
Lamak)

8. సరజల్-యి-అయబాబ:- ఇదియొక మిత్రమునకు
మరలవు. దీనిలో ఉనాబు, సిపిస్తాను, అఖల్ - ఉన్ - ససి
(Liqubrice) గల్ బాఫ్సా (Violet flowers) ఊదా
పువ్వులులు అనునవి చేరినవి వర్మగారు వ్రాసిరి. ఈగుండలన్ని
యను లేనతో వేయబడినవి. ఇవి లేనతో కొంత పులిసి పో
గినవి (fermentation) కావున యీ గుండలను బాగుగా కడిగి
యెండబెట్టినను గూడ పోల్చి వీలు కాలెదు.

9. ఖామిరా-ఖాను:- గపగ సాలను (Poppy
Seeds) మిక్కిలి మెత్తగా పొడి చేసి తేనెను
చక్కెరను చాల కొద్దిగా నొక చతురును కలిపి యీ మిఠా
యి తయారుచేయబడెను. ఆ చతురు ఖాను అయిలు అయి
యెండవచ్చునని అది మేలరకము ఖాను అయిలు కాదు.
దీనినిగూర్చి యంతకు తెలియగోడ వారి చిహ్నములకు వ్రా
యవలెను.

1. శీ! శీ! హాకిము అజ్జలుఖానుగారి మహాదేవు థిల్లిలో
వైద్యముచేయుచున్నాడు. అజ్జలు బనియా థిల్లి అని వ్రాసిన
నో వాకి యీ త్రరములు చేరగలవు. 2. బాబూ ప్రసాదవర్మ
ప్లీడరు, బాబు సీతారాం థిల్లి అని వ్రాయవలెను. 3. ఎక్.
వి. దత్తుగారు ఎం. ఆర్. పి. ఎస్. కేరాఫ్ ఫార్మల్ల ఎడిటరు
కలకత్తా అని వ్రాయవలెను.

దీనినిగూర్చిన వ్యాసము అంగ్ల భాషలో 24-9-28 వ తేదీ
స్వరాజ్యపత్రకలో 10 వ పేజీలో నాలుగవ కాలముఖానున్నది.

(ఆంధ్ర పత్రిక ప్రత్యేకం)

ఆగడం

ప్రయాణికుడు—రయలు ఆగడం?

గాడు—రయలు బండ పైనుండి గోలుతు తెగింది.

ప్రయాణికుడు—ఇంత భయంకరమైన రయలు బండ ను కట్టితే తేగడం ఆగడమే? రయలు ఎక్కింకగ్గిరనుచీ నాకు ఆనుమానంగానే ఉన్నది. చివరకు అట్లాగే జరిగింది.

ఫిడేలు

శలంబాదడు—ఈ ఫిడేలు శలంబేస్తున్నాను. దీనిని తిరిగిస్తే కావలసి కృష్ణయ్యగారు వాయిదా, శలంబేలు వంపాయింబాడు. దీనికి మీరు ఏంయిస్తారో చెప్పండి.

ఒకడు—అయితే రూపాయిలు

శలంబాదడు—అయితే తీసుకో.

కొట్టడం

పెద్దమనిషి—కిందబడివున్న పిల్లవాడిని కొట్టడం మంచిదిగాదు

వాడు—అయితే నేను ఎందుకని కిందబడినా ననుకున్నావు?

నోవ్వలు

క్షుద్రుడు—మీ ఎడం కాలిలో పుట్టిన నోవ్వలు, వృద్ధాశ్రమం వచ్చినవేగాని, వేరేగావు.

వృద్ధుడు—అయితే, నా కదికాలూ అంత మృదులే. దానికి నోవ్వలు రాతేడే?

పోట్లాట

ఒకడు—వక్రయింట్లో ఆడమనిషి మొగుడుతో పోట్లాడి, అర్ధరాత్రివేళ నిద్రాభంగము కలిగిస్తుంటే, మీరు మాట్లాడకుండా ఉరుకుంటారేమి?

ఇంకొకడు—మీరు పొడగింటివారా?

ఒకడు—కాదు నేను అమె పెరిమిటిని.

ఆలస్యం

ఒకడు—నవ్వు రాత్రిపూట ఇంత ఆలస్యంగా ఇంటికి వెళ్లితే, నీ పెళ్లాం ఏమంటుంది?

ఇంకొకడు—నాకు పెళ్లికాలేదు.

ఒకడు—అయితే, ఇంటికి ఎందుకు ఆలస్యంగా వెళ్లుతావు?

అట

ఒకడు—నవ్వు ఆలయంలో తెన్నిన ఆడబోవ.

ఇంకొకడు—ఎందుకంటే?

ఒకడు—నాకు ఆటకొత్త. ఎట్లా ఆడవలెనో చెప్పకుంటే, ఆయన చెప్పాడు. నలభా టెప్పిసందుకు మర్యాద ఇరవై రూపాయిల ఫీజు పంపుమని నోటిను ఇచ్చాడు.

కారణం

భర్త—నవ్వు ఇక్కడవుండు, అగడిలోకి వెళ్లివస్తా.

భార్య—అక్కడ చుట్టూనానా?

భర్త—తాగడం, నవ్వు కాస్తేవు కనిపించువోలే, తన వాత కలిగే సంతోషం, ఎంతో ఎక్కువుగా వుంటుంది.

మర్యాద

మరిబోధకుడు, పెద్ద ఉద్యోగిగల ఎడట ఉపన్యాయుడు, మర్యాదకోసం ఇట్లాచెప్పెను.

“నేను హితులూ, మీరు మీపాపములకై కొంచెము కష్టమైనా చూడవోలే, మీరు పాపకంఠా కొంచెం నవ్వనందుకు మనవిచెయ్యదానికి, నేను మిక్కిలి చింతిస్తున్నాను.”

శాసనసభ

కాననసభ కార్యక్రమాలను ఎల్లయ్యగారి ఏజెంటు, ఒక పెద్దమనిషి ఇంటికి వోటుఅవకాశానికివెళ్లెను. ఆయన ఇంట్లో లేకపోయెను. భార్యచూత్రం ఇంట్లోఉండెను.

ఏజెంటు—అమ్మా, చూడకుం చూడగొప్పది. చాల్లా వాళ్లకు వోటిస్తే, ఎంతో లాభంవుంటుంది. అమ్మా, నేను నవ్వు పోయినానని, తమభర్తగారికో చెప్పతారా; అయిన నవ్వు తనవారే వల్లిరమ్మన్నారా?

భార్య—అక్కరలేదయ్యా, ఇదిరకే మానూరు ఓరియం ఓటో ఇన్సూరెన్సుకంపెనీలో, డబ్బువేసారు. వారికి ఇంకో కంపెనీ అక్కరలేదు.

అవమానం

ఎల్లయ్య పుల్లయ్యమీద తన్ను అవమానంచేసేనట్లు చాల్లి తెచ్చెను.

మద్రాసు పక్షి—నా క్లయింటు నిన్ను మద్రాసుకు కొన్నాడు అని గదా, నీచాల్లి! నవ్వు ఏమాత్రం పిచ్చుకోలేదా? ఎల్లయ్య—లేదు.

పక్షి—నవ్వు ఇంత పొడవువున్నావే, మద్రాసుపాటి వాడే, నిన్ను ఎట్లా మద్రాసుకుకొలిగిందా? ఇది అసంభవం గాదా?

ఎల్లయ్య—నేను తలసంచితే, ఆందమాడదా?

జుదుగు

తల్లి—అమ్మయ్యా, యావడం తిను.

వాడు—నాకు జుదుగు ఇష్టంలేదు.

తల్లి—ఇష్టం వున్నదనుకొని తిను.

వాడు—నేను తింటున్నానని, నీవు అడకో.

చీర

కర్నం కురుకుండెను. పుల్లయ్య చీరల మెపులోనికిపోయెను.

పుల్లయ్య—ఇన్సూరే ఏంవేరాలివేనా ఏమిటి? నమ్మదీగా మార్చున్నావు?

బట్టలవర్తకుడు—నిజమే. ఏఆడది యాకర్నంలో సామానంచేసి బయటకువస్తుంది?

కూడిక

కొత్తనమాస్తా—అయ్యా, మీరు ఇచ్చిన అంకెలన్నీ పదిసార్లు కూడావందీ.

యజమాని—మంచివని వేసావు. మొత్తం యెంతో చెప్పు.

నమాస్తా—ఇంగ్లీషుండీ, వది మొత్తాల.

పిల్లి

వాడు—నాకోకతమ్ముడుంటే నాగుండును.

తల్లి—ఎందుకు?

వాడు—ఎంతసేపు పిల్లిని కొట్టెడి?

చిలుక

ఒకడు—మల్లయ్యగారి ఇంటి రహస్యాలన్నీ నీకు ఎట్లా తెలుసుకు?

ఇంకొకడు—వాళ్ల చిలుకను మేము పెంచుతున్నాము.

కథ

మామనాక్కాల్లో కథ వ్రాయమని ఉపాధ్యక్షుడు చెప్పెను. వాలుడు ఇట్లా వ్రాసెను.

“ఎల్లయ్య పులిని పెంచెను. తనను ఎవరయినా పెక్కిరిస్తే పులిని మీదికి పంపించి చంపుతాననెను. ఎవరో పెక్కిరించాడు, ఎల్లయ్య పులిని పంపాడు, పులి పంపివేసింది.”

కొట్టడం

వాలుడు—నన్ను నాన్న ఎందుకు కొడుతాడు? ఆయన నాన్నకూడా నాన్నను కొట్టెవాడేనా?

తల్లి—కొట్టెవాడే. పెద్దవాళ్లు చిన్నవాళ్లను కొడుతారు.

వాలుడు—మారతనుగూడ, ఆయన నాన్న కొట్టెవాడేనా?

తల్లి—కొట్టెవాడే.

వాలుడు—అయితే, యిట్లా కొట్టడం ఎవరు మొదలు పెట్టాడు?

తెలుపు

ఒకడు—మీ నాయనగారి నెరిసిన తెల్ల వెంట్రుకలు చూస్తే, భగవంతునివలె కనిపిస్తాడు.

మరొకడు—ఆ తెల్ల వెంట్రుకలు నేను కొనికెట్టివే.

బేబీ

ఒకడు—అయ్యగా పిల్లలో, కొత్త బేబీ వచ్చింది.

ఇంకొకడు—ఆడదా, మొగవాదా?

ఒకడు—ఏదీకాదు. “బేబీ” మోటారుబండి.

రాజు

వాడు—నాన్నా, రాజు అంటే ఎవరు?

తండ్రి—రాజు చెప్పించే కాననం. ఆయన చెప్పినట్లుగా నవం అందరూ నడుచుకోవాలి.

వాడు—అయితే నాన్నా, అప్పుగాదేనా?

అటలు

ఒకడు—ఈకసానున క్లబ్బు అటలుకు విశేషంనుంది రా లేదు. డబ్బురా లేదు. ఎందుకంటే?

ఇంకొకడు—ఈ మాసాలలోనే, మాసెండులో ఒరిం పిక్కపండులూ జరిగినయి. అందరూ అక్కడికి పోయావుంటారు.

ఎచ్చరిక

అర్ధరాత్రివేళ, వొడ్లో ఏదోచచ్చిపోయివుండే.

యజమాని—ఎవరు వారు? పలకకపోలే తుపాకితో కాల్చు.

ఒకడు—ఎవరూ లేరండి. వసువులు కదిలినయి.

వజ్రాలు

అటకలై—వేషంలో పని అయినవిమ్మట నా సొమ్ము లన్నీ తీసి, కుట్రంచేసి, ఇవన్నెపైలో పెడుతాను.

తండ్రి—అటకలై—నేను సొమ్ములన్నీ అవలం పోలేస్తాను. కొత్తవాటిని కొనుక్కొంటాను.

దేశం

నేనా నాయకుడు— నైనికడు తనదేశంకోసం ఎంతవచ్చిపోతా?

నైనికడు—నీజమే. ఎందుకు చచ్చిపోతా?

పెళ్లి

ఒకడు—నేనంటే అత్తయ్యపెట్టి దబ్బుగలదానిని పెళ్లి చేసుకోమన్నావా, లేకపోలే నామాటానినీ బీదదానిని పెళ్లి చేసుకోమన్నావా?

నేనెహుడు—నీమాటవే బీదదానినీ పెళ్లిచేసుకో. డబ్బుగల పిల్లను నాకిప్పించు.

ఆరోగ్యం

ఒకడు—నీ విప్పటికూడా ఇంత ఆరోగ్యంగా ఎట్లా వున్నావయ్యా?

వృద్ధుడు—నాచిన్నతనంలో, ఇన్ని అన్నత్రులు లేవు.

నెమ్మది

ఎల్లయ్య—ఇకర గృహములకంటే, మాజిప్రేట్టులకు ఎక్కువ సౌకర్యంవున్నది.

పుల్లయ్య—ఏమిట?

ఎల్లయ్య—కన పెళ్లాం పోట్లాడితే, నెమ్మదికి భంగము కలిగించినందులకు ఆవిడమీద మాజిప్రేట్టుచర్య దీసుకోవచ్చును.

దొంగతనం

జడ్డి—నవ్వు ముగ్గురి చిన్నవ్వటినుంచీ ఎవగుడుపు గద. ఇకను సొమ్ము ఎత్తుకుపోయినాడని, నమ్ముతావా?

సాక్షి—ఎంత సొమ్ముది?

వాడు—మద్దనాగయ్య.

ప్రతివాడులు—తేళ్ల అన్నయ్య వగైరాలు.

యీ సెంటున వాడి తావున 1 వ ప్రతివాది వాడు కొనిన ఖాతా బాపకు జడ్డితో సహా రు 280-11-0 లు కాకి చాటుకున్నాడనిమొత్తం దావాతేగా 1 వ ప్రతివాది నోటిను నిమిత్తం రు 10-10-28 తేడికి వాయిదా వేయబడినది. పదరు తేడికి 1 వ ప్రతివాదికి ఏమైన అక్షేపణ ఉండేమొదల స్వయముగాగాని జీతాద్యారాగాని పదరు తేడికి 10 గంటలకు హాజరై తెలియపరచు కోవలెను.

అమమదాలవల్లి సుబ్బారావు పంతులుగారు,

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

వాడితరపు జీతం.

చెర సాలలలో వైదీలస్థితి

బాల్కలీ సత్యాగ్రహమున కారాగృహమునకు వెళ్లినవారి అనుభవము

భారతదేశమున యరవాడ చెరసాలలో నేను రెండేండుండినను చెరసాలలలోని భద్రతని నేను సరిగా గ్రహించగలిగి యుండలేదు. స్వల్పకాలము మాత్రమే చెరసాలలలో నుండిన వారే వాకంటె హెచ్చుగా గ్రహించగలిగిరి.

“వైదీలగూడ మనస్సులే యగు కనికరము కొద్దిగ నైతే కారాగృహోద్యోగులకు కలగునెడల యిచ్చడు వైదీలకు కలగు ముష్టు బాధలలో చాలభాగము తగ్గిపోగలవు” అని బాల్కలీ సత్యాగ్రహము సందర్భమున నిజీవల కారాగృహములకు వెళ్లి వచ్చినవారు కొందరు వాకెరిగిరి.

“మారకు చెరసాలలో గాలియును వెలుగుడును లేని యొక్కగదితో వైదీల నందరిని యిరికించెదరు. వైదీలయొక్కబడెడు అవగతదార్శములు బేర్దుకుటచాల కష్టము. వైదీలు వరికు ప్రమాదానందలకు వారికివలయునన్ని సౌకర్యములకు కలిగింపరు” అని మారకు చెరసాలలోనుండివచ్చిన యొక సత్యాగ్రహి చెప్పెను.

“పరస్పరీ చెరసాలలో నియంత్రికాదు పిండితో యిరుకుకొండెను. పప్పులో మున్నుపురాల్గు యొకకాపెట్టికలు మున్నగునవి యుండునుగాని పిండివిపరుట పప్పులను కుభవరుచుట మున్నగు పనులు వైదీలే చేయవలెనుగానవారు సరిగా పనిచేయకపోవుటయే యందులకు కారణముగలదే కారాగృహ ఉద్యోగులనిండులకు నింకెవరూడదు.” అని పరస్పరీ చెరసాలలోనుండివచ్చిన సత్యాగ్రహిలుకొందరు వాకెరించిరి. గాని యీ విషయముననే నిజీతో కేక్కిరించకలెను. అవార పదార్థములను కుభ్రముగానుంచవలసిన బాధ్యత ఉద్యోగులదే గానీ వైదీలదికాదు.

వారు పక్షులు మున్నగువానిని వైదీలచేతనే వాగుచేయుచు నెడల దగ్గరనుండి సరిగా కనియెంచుటలేదు లేదా అవనికి యి కరులను నియమించవలెను. ప్రస్తుతము కారాగృహములలోనున్న బెడ్డికొలులకు వైదీలు యేకవీనిగాని మనఃపూర్వకముగను ప్రదగ్ధగాను చేయుదురని యెవ్వరను అభిప్రాయపడదు. వంటచేయుట చాలకష్టమైన పనిగాన అవారపదార్థములను కుభ్రపరుచుటకు ను తుండుటకును వైదీలను నియమించుకొందు. సమ్యక్ముగా పనిచేయవలసిన ప్రయత్నం నెవరినైన నియమించవలెను. ఆరోగ్యమునకు భంగకరములు కాట్టియు లాభమురాదగినట్టియు పనులను చేయుటకు వైదీలను నియమించదును.

“అపరిమితములకు వస్తువులకు అలక్ష్యముగా వంకటయను నిష్కంఠయొక మాత్రమేగాని, యింకను చాల యింబుండు గానుడ కలవు. తావా కాయగురలను జేతతో కట్టి దుర్వాసనవచ్చుచున్న కాచేసిండుట నిచ్చిరి.” అనిగూడ వీరు తెలిపిరి. ఇదియే నిజమైననో ఉద్యోగుల వైదీలపొరానులను తృప్తిప్రా యముగా చూచునున్నారనియే నేను చెప్పవలసి యుండును.

పరస్పరీ చెరసాలలో నుండి వచ్చిన సత్యాగ్రహిలలో ముగ్గురు మిక్కిలి బలహీన స్థితిలో నుండిరి. వారిలో నొకడు విశాల్కర్ణి. అతడు అనుభవించవలసిన శిక్షాకాలపరిమితి పూర్తి యగునరకును అతనిని వదలలేదు. విడుదలచేయువరి కతడు ప్రాణహానికొనెడియందుండెను. మరొకడు మహావిద్యా లయమునందలి విద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను అత్యంత ప్రేమతో సర్వవిధముల సత్కరింపుటకు ఉపచారము చేయుచున్నాడు. సమర్థులగు వైదీలు చిక్కిన చేయుచున్నారని అతనికి ప్రాణభయము లేనని యిప్పటికిని చెప్ప వీలులేకుండనే యున్నది. చెరసాలలో సతడు జ్వరముచే బాధపడుచుండినను చాలరోజులవరకు నతనికి మితకపచ్చుజొన్నకొట్టెనే యిచ్చు నుండిరినాకు తెలిసినది. ఇది కేవలము అశ్రద్ధకరముగొట్టె యగుటచే దీనిని తిడుటలన పేగులుచాచుటతో నెట్టి వింత యును లేదు.

ఈనందలకు కారాగృహోధికాకు తేజన ప్రత్యక్షతరముల నిచ్చిననో వానినిగూడ నేనిపత్రికలో ప్రకటించుటకు సిద్ధము గా నున్నాను.

ప్రస్తుతస్థితిలో కారాగృహములలో ఖయిదీలుగానున్న వారికి యిండ్లలోకలుగు సదుపాయములు కలగట కెట్టి అవకాశమును లేదు. ఇట్టి యింబుండులు కలుగునని యెరిగియుండియే సత్యాగ్రహముల సత్యాగ్రహ మొనరించిరిగాన వీనినిగూర్చి వారందరే అక్షేపించగూడదు. కాని కారాగృహోధికారులు ఖయిదీలపట్ల వారు సత్యాగ్రహిలయినను యింకెవలయునను అక్షేపించెదవారైనను విన్నవించుచువారైనను విధిని నెరవేర్చుట అధికారుల ముఖ్యకర ప్రవృత్తియేయన్నది. ఖయిదీలు గూడ మనుష్యులే అని భావించవలెను. వారి వారి కేరక స్థితినిబట్టి వారు జీర్ణింపచేసుకొనగలిగినట్టియు పరికుభ్రమైనట్టియు బాగుగా నుండబడినట్టి అవారమునే వారికి పెట్టవలెను. (మా. క. గాంధీ, ఎంగ్లండుండియా 16-8-28)

పాబ్ కో రంగులు

అన్ని పనులకు పయోగపడును.
మీడిబ్బుకు సరియైన విలువను పొందగలుగును.
పాబ్ కో రంగులు ఎట్టి వికరీతపు రుండులకైనను, వానలకైనను, పగులుటగాని, కాంతి తగ్గుటగాని, లేక చాలకాలమువరకు నుండును.
వివరములు కోరువారలకు ప్రముఖునిచే నల హాలు ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ అపూర్వతరుణమును పోగొట్టుకొనకుడు. వెంటనే వ్రాయుడు.
మాస్సీ అలెక్స్ కో లిమిటెడ్,
బోస్టరాక్సు 60, మ చాకు.

ఈ విషయకు ప్రత్యక్షతరమునిచ్చుచు (కభక్త్యవతురణ కభాధికారి (డైరెక్టరు) 12-9-28 వ తేదీని ఒక లేఖ వ్రాసెను. ఈ విషయలోని విషయము అన్నియును అసత్యములే అని అతడు మొండిచొరంతో వ్రాసెను. అతడు స్వయముగా సబర్బన్ చెరసాలలోని విచారణ చేయలేదనియు ఆ చెరసాల యుద్యోగులం తెలిపిన విషయములను నమ్మియే యిటుల వ్రాసెననియు అతః లేఖలననే ప్రస్తావించుచున్నది.

“చెరసాలలో నున్నవారి ఆరోగ్యము బడుటకష్టమై వారి ఆరోగ్యముతో పమానముగానే యున్నదని తెక్కల వలన తెలియుచున్నది” అని అతడు వ్రాసెను. ఇది నిజమేయని నేనుగూడ నొక్కొందెను. యేలననా మనదేశమునదలి పట్టణములలోని పారిశుధ్యపు యేర్పాట్లకంటె చెరసాలలలోని పారిశుధ్యపు యేర్పాటులే చాల బాగుగానున్నవని నే నెరుగుదును. అంతమాత్రమున నిష్పాండి తీరలేదు. కారాగృహపాలకులు దయా విహీనులుగా నున్నారనునదియే వాయాతేరణగాని కారాగృహములలో పారిశుధ్యము సరిగానుండలేదనునది వాయాతేరణకాదు. ఈ ఆరోగ్యమువిషయమునగూడ ఖయిదీలందరు నొక్కరిగా నుండలేదు. సత్యాగ్రహిల తరగతికి చేరినవారికి చెరసాలలలో ఆరోగ్యము చాల తక్కువగానేయున్నది కాదనిన కారాగృహములలో ఉద్యోగులు కనికరముచూపరని సత్యాగ్రహిలకు తెలియే యుండవలెను అని యీ డైరెక్టరు వ్రాసి యుండవచ్చును. వా అక్షేపణ నిరాధారముకాదు. “భారత దేశమునందు ఖయిదీలను చాల కనికరముతోనే చూచుచున్నాము. వారికి కలిగించుటకు నీలైనన్ని సౌకర్యములను కలిగించుచున్నాము” అని తరుచుగా దొరతనవారు ప్రకటించుచుండుచుగాననే నేను వీరి వాక్యేపనలని వచ్చినది.

ఈ కారాగృహము నందు కిత్తు ననుభవించి వచ్చిన సత్యాగ్రహిలుగా కెరిగించిన విషయములే ముఖ్యముగా నేను నమ్మెను. కారాగృహోద్యోగులందరునైక కంఠముగానుడివననుగూడ నేనువారి మాటలను నమ్ముచాలను. చెరసాలనుండి రాగానే సత్యాగ్రహిలకు నేను చూచి అచట మెచ్చు సెలల వాదరించిరి యడుగగా వారు వాకి విషయముల నెరిగించిరి. వారిని నేను స్వయముగా చూచితిని. శ్రీయుత చినయిగారు కారాగృహమునకు వెళ్లక పూర్వము చాల దాదాభ్యుముగానుండెను. అతడు మరల వచ్చునరకి యెడుకల ప్రాసంగానుండెను. సుఖరావు బిశ్వాసీతమునం దొక విద్యార్థియగు చిరంజీవి పింకరుడు అతిమొండికరహవలన జాధవడుచు కారాగృహమునుండి వచ్చెను. అతడు బ్రతుకునని యెవ్వరను అభిప్రాయము గాని అతిశ్రద్ధగా నుపచారమును చికిత్సయును చేయుచుండుటలన నిప్పటివర కతనిప్రాణములు నిలచియున్నవి.

శ్రీయుత మణ్ణుఖిలాలుగారి అనుభవము

మణ్ణుఖిలాలుగారు వలద్రామము నందలి ప్రముఖులలో నొకరు. ఇతడు చెరసాలలో నుండగా అవారము సరిగా నుండక పోవుటలన నితనికి రెండుసార్లు గ్రహణివ్యాధి కలిగినది ఇతడు వాకిలకు నెరిగించెను.

“అవహారణ మిక్కిల అసహ్యకరముగా నుండెను.... లూగి అనుకూల మిక్కిలి దుర్వాసన కొట్టుచుండుట వలన వానిని నేను బహిష్కరించితిని. ఈమార దొరకతుండపోయిన పిమ్మట కాచేసి రాదేవను మున్నగువాని యెండిన ఆటలను కలగలుపుగా వండసాగిరి. వానిని తిడుటలన చాలమందికి అశ్రద్ధ వ్యాధులు కలగసాగెను. కాని దీనిని గూర్చి నూపరింపెండెటుకు తెలుపుట కందరును భయపడుచునే యుండిరి. వెనుక నొకసారి యొక వైదీ అటులచెప్పగా అతనికి కొన్ని నెలల పాటు బాగు పైట్టు ర్పు అను సంకల్పము వేసి రని కొందరు వైదీలు వాకెరిగించిరి..... కొంతకాలమైన తరువాత వంట కొంత అనుకూలముగా నుండెడిది. గుమ్మడికాయలను నీరుల్లిపాయలను కొం

తకాలమును, కర్రవారే కురియును గోబాడును కాజుగొర్రెలకొండ నియ్యసాగిరి. గోవారును కురియుయును, మిగుల వండినందున నవి జిగటగాను గట్టిగాను పీచుగలవిగా నుయుండెను. అవి అటు యండిననుగూడ అవి చాల అపూర్వమైనవని వైదీలు వానిని చాల ఆసక్తితో తినుచుండెడివారు. జొన్నకొట్టెలను సరిగా కాల్చెడువారుగాదు. వానినిండ యెనుక యుండుటచే నమగటను సాధ్యపడకుండెడిది. ఆకారణమున నమలకుండనే ప్రయలు పరిచివచ్చినది. పిండి మరలవాని తిరగలికాళ్లకు ప్రోత్సహగొట్టు వేషపు డీబాధమిక్కిలి హెచ్చుగా నుండెడిది. ఈ తిండి తిడుటలననే నాకు గ్రహణివ్యాధి కలిగినది. చూలో సగము మండి అప్పుడు గ్రహణివ్యాధిలన బాగవడిరి.” అని మణ్ణుఖిలాలుగారు తెలిపిరి.

శ్రీయుత సి. ఎల్. చినయిగారు

“చెరసాలలోని ఆరోగ్యము వాకు పరివడలేదు. అందు వలన మొదట కడుపునొప్పి కలిగినది. ప్రముఖుగా ఆక్రీతి విరేచనములగూడ ప్రారంభమైనది. అప్పుడతడు కోబాడు 20, 25 సార్లుగూడ విరేచనములగుండుండెడిది. ఆతరువాత తిన్నపు డెల్ల తిప్పక విరేచనములగుచునే యుండెను. అందువలన త్వరగా నేను కృపింప వారంభించితిని. నేను దాక్టరుకు తెలుసగా నీవు ఆతరువాత తినవద్దు అని ఆదేశమెను. అప్పటినుండియు నేను ఆతరువాత మానేసేటిది తివాదిగా నన్ను నిడుచుచేయు వరకును రొట్టెనూత్రిమే తిని నీళ్లు త్రాగుచుండెడివాడను. తిండినిగూర్చి వైదీలు చెప్పెడు విషయములనుగూర్చి నూపరింపెండెంటు అలక్ష్యముగా నుండెడివాడు. కాన నేనావిషయము నరనికతెలుపలేలేదు. తిండి సరిలేదని చెప్పి నందులకు కొంత నుండి వైదీలన తడుకిపించెనని గూడ నేను వింటిని. అందువలన యీ యింబుండులనుగూర్చి వైదీలెవరుగూడ కారాగృహ పాలకులకు తెలిపెడివారు కారు.” అని చినయిగారు తెలిపిరి.

శ్రీయుత రవిశంకర వ్యాసుగారు

“నిండి పెరుగుగాను తోలుముక్కలవలెనుండెను ఆతరువాతను గుమ్మడికాయ ముక్కలను కలిపి వండిపెట్టెడువారు. వానిని తిడుటలన కడుపునొప్పి విధిగా వచ్చెడిది.” అని వ్యాసుగారు తెలిపిరి. వ్యాసుగారు తలెత్తు పూర్వము వండి భోజనము ధ్యమును కలిగియుండిరి.

శ్రీయుత చినయిగారిచేత శక్తిమిండిన కఠినమైన పనిని చేయించుచుండుటలన సతనికి తల తిడుగ వారంభించినది. కాని యింకనదిరోజులవరకు సతనికి మందు లభించలేదు. వైద్యుల నుండగా నితడు 20 పానులు తగ్గిపోయెను. శ్రీయుత గోవింద గోసాయిగారు కపలే దుర్బలడకుటచే నతడు చెరసాలనుండి నయ్య పదికి యింతటల పోయెను లేకుండ నిలువబడుటకైన శక్తిలేనివాడుగా నుండెను.

వాడనున్న స్త్రీమెంటులలోని విషయములను చాల సంగ్రహముగానే యెవరు వివరించితిరి. ఉద్యోగులు వట్టు పట్టి నచో ఆ స్త్రీలు మెంటుల నన్నిటినిగూడ వారికి వంకించెదను. నుకెట్టి నిద్రకరములను వారు కోరినను చూపించెదను. ఇప్పు డేమను డైరెక్టరు వా వ్యాపమున కొసంగిన ప్రత్యక్షతరమునందలి విషయములను జేసియు లెప్పయు నమ్మరు. అందువలన చెరసాల లోని దుస్థితి తొలగడు. వైదీలుగూడ మానవులే యను కనికరము ఉద్యోగులకు కలగడు. ఉద్యోగులకు కొంత దయయును కొంత వివరమును కొంత సహనమును ముఖ్యముగా నుండవలెను. వైదీలు చెప్పెడు విషయములను కొంతముగా నినవలెను. తాము చేసిన తనిదీని సరయైనదను సమాఖాతము తొలగవలెను. డైరెక్టరు వ్యాపమున నివి యేమియునుగూడ కనుపడలేదు (మా. క. గాంధీ యంగ్ ఇండియా 20-9-28)

నోటీసు

ఎస్. డి. రామకృష్ణారావుగారు పెనుకొండ యందు మాకంపెనీతరపున ఆర్గనైజింగు ఇన్ స్పెక్టరు హోదాతో ఇంకను పనిచేయుచున్నట్లు మాకు తెలిసినది. అతడు మా కంపెనీ ఉద్యోగమునుండి 15-3-1928 తేదీనుండి తీసివేయబడి రనియు, అది మొదలు మాకంపెనీతో అతని కెట్టి సంబంధము లేదని ఇందు మూలముగా తెలియవరచడమైనది. అతనితో (ఆర్గనైజింగు హోదాతో) లావాదేవి జరుపునట్టివారు వారిబాధ్యతవైననే జరుపుకొనవలెనని గ్రహించవలెను.

ఎస్. గంగరాజు, మానేజింగు డైరెక్టరు, ది మెసూరు

అగ్రికల్చరల్ డైరెక్టరేటరం కంపెనీ లిమిటెడ్, బసవగుడి, రెండుసార్లు నిజీ.

బ్రహ్మమత సంస్థాపకులు

రాజా రామమోహనరాయల
95-వ సంవత్సరకోత్సవము

పితాపురం మహారాజాగారు అధ్యక్షత వహించుట బ్రహ్మసమాజ పంసాపకులును, బహుభాషావికారదులును, 18 శతాబ్దపు భారతవాదుక శ్రేష్ఠుడగు శ్రీ రాజా రామ మోహనరాయల 95-వ అభిశేకమును జరుపుటకై నిన్నటిసాయంత్రము చెన్నపురి కై ప్రత్యేక యుజనసంఘ భవనమున స్థానిక బ్రహ్మసమాజమువారిచే సభ జరుపబడెను. శ్రీ పితాపురం మహారాజాగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. వ్యాయామూర్తి వి. రామేశ్వరంతులు, పి. చంద్రశేఖర, గార్లు రామ మోహనరాయల జీవితమునుగూర్చి మాట్లాడిరి.

అధ్యక్షులు

పితాపురం మహారాజాగారు ప్రథమమున ఉపన్యసించుచు బ్రహ్మమత సంస్థాపకులును, అత్యంత ప్రతిభాశాలియును, ప్రపంచము దగ్గరగలవలె నోకరును, పరమోపాధ్యాయుని స్వభావులను, శాశ్వత వికారదులను, వికారహృదయులను; భక్తభావముగలవగు శ్రీరాజా రామ మోహనరాయల యొక్క 95 వ అభిశేక మహోత్సవమును సలుపుటకై శ్రీటి సభ సమావేశము గావించబడినది పేర్కొనిరి.

“రామమోహనుని జగద్విఖ్యాతముగ కృషియంతయును మతముపై శాధారణముగా యుండెను మతభక్తియే అతనిని మానవ సేవకు బుర్రొక్కెను. తాను సంకల్పించిన మహాత్కారములంద కుంఠిత విశ్వాసముగలవాడై అంతరాయములనెల్ల గడచి సఫలీకృత మనోరథుడాయెను. రామమోహనుని సానుభూతి సార్వజనినము. మానవస్వభావ పరిశీలనయం దెంతటి మాత్మవ్యప్తి గలవాడో విర్రవంతునిగూర్చి వారు వ్రాసిన వ్యాసముల పఠించిన ద్యోతకముగాగలదు. శేషిల్లు ప్రజలు తమ రాజ్యమును గోల్పోయినపుడు విచారనిమగ్నుడౌచును స్వయం దేవతయగు రాజ్యమును బడసినపుడు తాను వారిసంప్రమముందు పొల్చును టంబట్టియు రామమోహనుని హృదయవైఖర్యము వైఖర్యముల గ్రహించి పిలవెను. 1882 సం॥లో రామమోహనుడు సంస్కరణచట్టముపై సాగింపబడిన ఆందోళనలో సంస్కర్తల పక్షమున లంబించెను. స్వాతంత్ర్యసాధనము ప్రజాసాత జీవితమునుగూర్చి రామమోహనుడు దల్చిన యితివృత్తములు ప్రజాపరిపాలనను వాంఛించు నీకాలపు ప్రజలకు ప్రపంచ సందేశములుగ దొరు ననుట నిస్సంశయము.

రాజకీయ సంస్కరణము

రామమోహనుని కృషి మతోద్ధరణ ముం దే గాక రాజకీయ సాంఘిక విచ్ఛిన్న సంస్కరణాభివృద్ధిలందు సైతము వ్యాపించియుండెను. సంకభావయం దు వనరచన కాకిడే జనకుడు. దేశభావలందు వారాధికల ను మొదలైనవాడు రామమోహనరాయ. రామమోహనుని పరిశ్రమలనగానితో మన దేశమునం దాకాలమున నవీనముగ ప్రాధమిక విద్యావిధానము ప్రవేశ పెట్టబడి యుండెడిదిగాదు. ఉన్నతవిద్యా వ్యాప్తియందు, కళాశాలల సంస్థాపనయందు వారి సాయ మతివ్యాప్తము. రాజకీయములం దాతడు సమున్నత స్థానమును వహించెను. ప్రతికా స్వాతంత్ర్యమును నిర్బంధించుచు ఆర్థిక సాగుని గావించబడినపుడు ఆదానిని రద్దుకేయవలసినదని కోరుచు సార్వభౌమన కారకు వ్రాసినయంపిర విజ్ఞప్తి బ్రిటిషు సరిత్రయొక్క ఉత్తమాత్మ సాంప్రదాయములను, ఉత్కృష్ట స్వాతంత్ర్య సిద్ధాంతములను ననుసరించుచుండెనని ఆతని ఆంగ్ల చరిత్రకారునిచే కీర్తించబడెను. మతమునుబట్టి క్రైస్తవులకు క్రైస్తవతలకు భేదముల గల్గింపదు 1826 సం॥పు “హ్యూరీ టిల్లు”పై రామమోహనుడు గావించిన ఖండనము ఆతనిని భావి భారత వర్ష మునకు ఆదర్శపూరుషుగ నొనర్చెను.

సంఘసంస్కరణమున కాదిపురుషుడు

సంఘసంస్కరణముందు రాజారామ మోహనుడే మొట్టమొదటి వాడని చెప్పవచ్చును. అతిక్రూరముగ సహగమన దురాచారము నంతరింపజేసినది రామమోహనుడు. బహుభాషాత్వము అనేక వర్తీత్వముల శాతము నిరసించెను. పురుషులతో బాటు స్త్రీలకు సమముగ స్వత్యములంపవలయునని స్త్రీజనోద్ధరణమునకు కృషిపలిపిన భారతవనితా జనపద్యుడు రామ మోహనుడు. బాల్యవివాహముల కారకు ప్రతిఘటించెను. వర్ణవ్యవస్థలను గలిగిడి యవర్ణముల శాతము పలుమార్లు తేల్కొనెను. తలభేదములు దేశభేదముల విధ్వంసమొనరించునని యీతడు ప్రకటించెను. గతశతాబ్దమున సముద్రయానమొనర్చి విదేశములకేగిన హిందువులలో రామమోహనుడే ప్రథముడు. అజాతులకిండుడు బాహునోకని యీతడు పెంచి రామరాయ్ యని పేరిడి పెద్దవానిజేసెను.

“మతభక్తి”

మతసంస్కరణముందు రామమోహనుడు పెట్టినపేరు. మతమే జీవితముగ గలవాడు రామమోహనుడు. ఆత్మారాధనను నెలకొల్పిన మహామహుడు రామమోహనుడే. ఏకేశ్వరోపాసకులగు సమస్త మత వలంబకులు బ్రాహ్మమతమునం దాహ్వానింపబడిరి. హిందూమతము శాసరించునట్లు దురాచార పాపపంకిలమునంతయు విదల్చిజేసి స్వచ్ఛముగ, నిర్మలముగ, తపిత్రముగ సజాతన సత్యసాందర్యమును ప్రకాశింపజేయుట కనవరతము కృషిపలిపి కృతకృత్యుడాయెను. ఏకేశ్వరభక్త్యమును, ఆత్మోపాసనను, సాధ్యజనన మతసంస్థాపనల శాతకు ప్రబోధించెను. ఇంతకంటెను మహాత్మరమున నేప విమలముండగలదో నిజముగ భూతలముం దింతవరకు జననముం దిన మానవోద్ధారకులతో, మహాత్ములతో పిరికరముల సత్యము నకు వ్యాయమునవట్టుటయే రామమోహనుని ఉపన్యసం దేశములగు గురగణములను శ్రీశామస్త్యముల గూర్చి ప్రవచింపకాన్యత్యవం దిత పరబ్రహ్మను పలువురు సంస్తుతి పలిపియుండిరి.

“రామమోహనుని అనుయాయులు”

రామమోహన రాయలచే నెలకొల్పబడిన బ్రహ్మసమాజ ము శ్రీ సంస్కరణమునకును, పరితమానవోద్ధరణమునకును ఎనలేని సేవల గావించియున్నది. మత, సాంఘిక, రాజకీయవిద్యా సంస్కరణములందు రామమోహనుని కృషికి తోడ్పడి, ఆతని సహచరులు ను, అనుయాయులైనవందల జేరినవారిలో

శ్రీ. మహర్షి దేశేంద్రశాస్త్రిగారు, బ్రహ్మసంధ కేశవ చంద్రసేతు, కేశవచంద్రమణిందార్, శివరామశాస్త్రి, పండిత గోవిందరాయ్, ఆనందమోహనబోసు, రానడే, సర్. భండారీ, సర్. చంద్రవర్మ, కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులు, రంజారావు, సింహాచార్యులు, సర్. కె. జి. గుప్తమొదలగు విఖ్యాత పురుషులగును. వర్తమానకాలములో కవిద్రవాధిపతిగూడ, మధురవలెల్లులగు, ఆర్. బెకలరత్నం శాయుడు, సర్. జగదీశచంద్రబోసు, ప్రభృతులగును. రాజా రామమోహన రాయకి భారతవర్ష మేగాక పర్యవసానకాశి, నరపదీయున్నది. వారి దివ్యచరణముల ననుసరించి జీవితమును గడపుటయే మన కర్తవ్యము అని పల్కిరి.

వ్యాయమూర్తి శేషా రామేశ్వరంతులుగారు మాట్లాడుచు రామమోహనరాయల జీవిత చరిత్రను సంగ్రహముగ చేర్చి రామమోహనుడు పర్యవసానమును గ్రహింపజాలెననియు, ఇట్టి విభవమత సమన్వయమునకయి సంస్కృతం గ్లేయ, అగ్రీ, పారసీకాది వలుభావలందు పొందితిని గడించి ఉపనిషత్తుల మొదలగు మూలగ్రంథముల కలిపి శ్రీ మూర్తి సిద్ధాంతము నెక్కి ఏకేశ్వరోపాసనపై శాధారణమైన బ్రహ్మ సమాజమును స్థాపించినయొ, వారి దృఢ సంకల్పము, కార్య దీక్షయును కొనియాడదగినవనియు, వారి ఘనసేవల మానకాజీకరింపజేసి విస్తరించెననియు, 1882 సం॥ ప్రాంతములందు విదేశీయవ్యవహారములందు శ్రద్ధవహించు భారతీయుని గూర్చి మనము యోచించవలసిన రామమోహనుని యొక్క గొప్పతనమును గ్రహింపజాలదుమని పల్కిరి. మానవసేవయే రామమోహనరాయల జీవితముందలి పరమార్థము. 1882 సం॥ న రామమోహనరాయల బ్రిటిషు వట్టగుందు భౌతిక శరీరము ను విడదాడెను. భౌతికములకా మహానీయుని సమాధి పుణ్య తీర్థముగ నుంకెగలదు. భారత వర్ష మందలి రాజకీయములుగాని మత సాంఘికవిద్యా, పరిపాలకాది సమస్త కాలములందు శేషు గావించబడిన సంస్కరణములందు రామ మోహన రాయలచే నూదించబడినదే. తుదకు వ్యాయ, కార్య నిర్వాహక కాళా విభజనమును బోలిన వ్యల్యాంకముగూడ వారివలన నూదించబడెను. రామమోహన రాయల వికారవ్యప్తియుపర్యవసానసహితత్వమును ఎన్నదగినవి. అందువలననే వారు సమస్త మతకుల చేతను తమవారుగ గౌరవింపబడిరి. భారత భావి భాగ్యోదయమునకు రామమోహనుడే పునాదిజేసెను. విప్లవముగ ఆతని ఆత్మను సంస్కరించి వారి మార్గము ననుసరించుటయే భారతీయుని కర్తవ్యమని పల్కిరి.

శ్రీ. పి. చందయ్యగారు క్రైస్తవసంఘము వత్సమున మాట్లాడుచు వివిధమతములకు, వలులెగల కునికెట్లయిన భారత భూమియందు రాజా రామమోహనరాయల ప్రజలందరకు శాయకుడు గాజాలెననియు, సజాతన, అభినాతన విజ్ఞాన, శాగ రికతలను సమన్వయ మొనర్చి రెండీయందును ఉత్తము మైన దానిని గ్రహించి ప్రజల కుపజేయించిన వారిలో రామమోహన రాయలు మొదటి వాడనియు, 50 వ సంవత్సరమునందే ఉద్యోగమును విరమించి ప్రజాసేవయందు పొల్చి నెనవీయు వారి జీవితము దేశశాయకుల కాదర్శప్రాయ మనియు, సారములేని తంతులకు, లాంఛనలకు ప్రాధాన్యమొసంగి, ముఖ్య సిద్ధాంతముల మరుగుపరచెడి దురాచారములు బారినొడిచి మతము నుదగించి ఆత్మారాధనకు, మానవసేవకు ప్రజల మేల్కొల్పిన సంస్కర్త రామ మోహనుడే యనియు, మానవులెల్లరును వారికి కృతజ్ఞులుగ నుండగలరని పల్కిరి. మహాత్ముడుమీదు అలీగారు మాట్లాడినపద అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగింపబడినది.

నోటీసు

గుంటూరు కాటక్ జూటు అండ్ వేవరుమిల్సు కంపెని లిమిటెడ్

గుంటూరు

ఈ మిల్లుయొక్క ఆర్డినరీ జనరల్ మీటింగు 14-10-1928 వ తేది (ఆదివారం) సాయంత్రము 3 గంటలకు నడచు కంపెనియొక్క రిజిస్టరు ఆఫీసులో జరుగును. నడచు మీటింగులో నడచు మిల్లును 1-1-1929 వ తేది లగాయతు 31-12-1930 వరకు అనగా రెండునంవత్సరములకు కల్త్రావుకు యిచ్చుటకు కంపెనివారిచే నిర్ణయింపబడిన వరతులకు లోబడి బహిరంగవేలము జరుగుచు గాన పాటపాడదలచినవా రెల్లరు దయచేయప్రార్థితులు. వరతులు ‘వైశ్య’పత్రికలో ప్రచురింపబడియున్నవి. కావలసిన వారు కంపెనికి వ్రాసిన బడముగలరు.

గుంటూరు } మద్ది వెంకట సుబ్బయ్య, పొట్టిస్వామి,
25-9-28 } బాడుంటు కె. కిరీసు అండ్ బ్రదర్స్.

Best Plants & Fresh Seeds !!

Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guavy and Pomegranates Rs. 6 per dozen. Pomaleo Orange and Lime Rs. 9 per dozen Roses & best coloured Crotons Rs. 6 per doz. English Vegetable & Flower Seeds, 20 sample pkts. Rs. 2 each per 10 sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2 Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to:- S. K. I. ABDUL RAHMAN, Nursery, Salem

శూలనొప్పి త్వరలో కుదురును

వసిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారుగూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైనది దీని వైననే, గడచిన అనేకసంవత్సరములనుండి ప్రపంచ మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. శూలనొప్పి, అనుసారము, ఉదరమునందు గలుగు తిమ్మిరివాయువు మొలగునని త్వరలో నయమగుచున్నది. అకస్మాత్తుగా గలుగునట్టి వ్యాధులకు చేబట్టెన్న శూలనొప్పి అతిసారవారీణిని ఎప్పుడును దగ్గర చేశావలిగా నుంచుకొనవలెను. ఏలనగా శూలనొప్పి, తిమ్మిరివాయువు, కలరా, అతిసారము మొదలగునవి తఱచుగా ఉన్నట్టుండి అధికముగ చున్నది. 8919

చాంబర్లెన్సు దగ్గునివారికి
CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.
8919 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి.

శ్రీభగవద్గీత

శ్రీ బెల్లంకొండ రామరాయకృత భాష్యుగ్రంథకాళ వ్యాఖ్యానిగిత కాంకరభాష్యము గలది.

(సంస్కృతము)

అత్యుత్కృష్టమయిన గ్రంథము.

ప్రథమవట్టము (1-6 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

ద్వితీయవట్టము (7-12 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

తృతీయవట్టము అచ్చగుచున్నది.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

7, తంబుకెటికీపేట, మద్రాసు.

(Price 2-12-0 each)

1928 సం॥ నెప్టెంబరునెలలో ప్రచురమైన నూతన

“హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్” రికార్డులు.

(10 ఇంచి రెండు ప్రక్కలగల గ్రీనులేబిలు) .. (1-కి ధర రూ 2-12-0)

- N 2508 } నందకుమార్ హిస్. అ. నుండరమ్
అదిత్య పోయెయ్యే (మధుర)
- N 2509 } ఏడుకీ తనమెడిచావునక్క శ్రీమతి. టి. సీ.
ఏదో తెలియమెప్పుడో కంగడ్డు (తిరునల్వేలి)
- N 2510 } నీచయమయి తీర్చుకడం (కోవలక)
,, భాగం 1, 2 యస్. వి. నుబ్బయ్య
భాగవత్ (అర్చనానగళ)
- N 2511 } మక్క. వేదవందన టి. యం భాద్రుభాచార్య
,, భాగం 1, 2 (ఒకయూర)

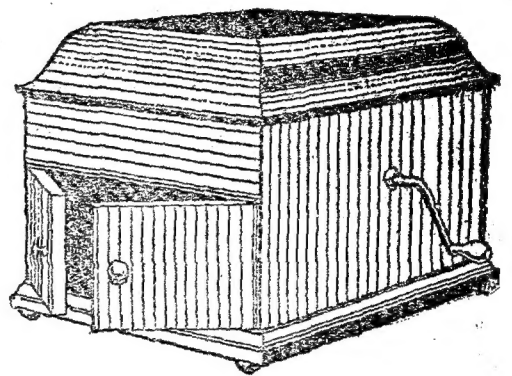
- N 2512 } రామకామ బబూన జె. శేషగిరిరావు
వీరభిముఖం
- N 2513 } కాంతమలే శాఖ్యమలేయ యస్. వి. నుబ్బయ్య
,, భాగం 1, 2 యస్ భాగవత్ (అర్చనానగళ)
- N 2514 } హనలేనన్నయ్య డి. నుబ్బయ్య
కాయలలేనన్నయ్య మైసూరు.
- N 2515 } ఓకిభారో వైకుంఠపతి హిస్ ఆరుణ్కు
భాగం 1, 2 మైసూరు

- N 2516 } వరిక భామలూ ఆత్మయెయ్యేతనం
భాగం 1, 2
- N 2517 } శ్రీ శ్రీయం
యజ్ఞానుండు
- N 2518 } సీత భాగ్యవతి పాన్పు పాన్పుపెల్లె
,, భాగం 1, 2 మధుర (శాగవ్యం)
- N 2519 } ఎవరని
భాగం 1, 2

నూతన “హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్”

టేబిల్ గ్రాండు మెషినులు

మీకు పాటలు పాడినట్లే వివరముననిన యీ “హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్” లోనే విని ఓకుపాలిషు ఆనందించవలయును.	మహాగనిపాలిషు
నెం 103 య్న 150-0 0	య్న 160-0 0
,, 109 ,, 200-0-0	,, 210-0-0
,, 111 ,, 250-0-0	,, 260-0-0
,, 126 ,, 285-0-0	,, 295-0-0

డి గ్రా మో ఫోన్ కం వె ని లి మి టె డ్,

కలకత్తా.

బొంబాయి.

జీలమ్ నదివరదలు

850 గ్రామములు ముడిగిపోవుట

ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును ధనసహాయము చేయుచుండుట

సిల్వా, సెప్టెం 27:—పొందాల ప్రభుత్వములో మంత్రి గానున్న ఫిరోజ్ ఖాన్ నూత్ గారు స్థాపించిన వరదలసహాయ నిధికి రైస్ పూర్తిగా రూ. 250 విరాళము నిచ్చినారు.

(ఆ. పే)

లాహోర్, సెప్టెం 27:—జీలమ్ నీరాజ్ రావీ నదులు వరదలవలన పొందాలములో ప్రజలకు కలిగిన భూసంపదములను గురించి ప్రభుత్వమువారికి రూపి వర్తమానము వచ్చినది. మనా పూర్ జిల్లా నీటిమయమై యిరవలములనుండి రాకపోకలన దీ లులేనందున అప్పటివిషయము తెలియలేదు. కాని 1898 వం వర్షములోని పొందాలము వరదలకన్న గూడ నీసంవత్సరము చాలచూర్చని తెలియచున్నది. సైకోల, గజరాట్, తేల మ్, మహాపూర్, సుబ్ కాలా జిల్లాలలో 850 గ్రామములు ముడి గి పో యి న వి. 7000 వ కు వు లు చచ్చిపోయినవి 2, 500 వంకల ధాన్యము పోడ యి న ది, 25, 000 ఎకరల పొండులు ముడిగిపోయినవి. 16,000 యం డు కొన్నికొంతపోయినవి. దాదాపు రెండు మంది జనము నశించి జారు.

ప్రభుత్వ సహాయము

విత్తములు కొనుటకు, పశువులను సంసాదించు కొను టకు, ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు తరాలి ఆస్తులుగా మంజూరు చేయి బడినవి. రాష్ట్రీయకరువునిధి నండి లక్ష 30 వేల రూప్యములు దీనికి మంజూరు చేయబడినవి.

ఇండియన్ ఏరిక్ సు ఫాక్స్ బ్రెస్టు ఫండులో నుండి ధన సహాయము కావలసిన దరఖాస్తు పెట్టబడినది.

ప్రభుత్వోద్యోగి మూల ఆయా స్థలములను దర్శించి నీళ్లు రవిమకా మొదలగు సహాయమును చేయచున్నారు.

రోగములు ప్రజలందరి ఆరోగ్యకాళివారు తన ప్రయ త్నములు చేయచున్నారు. క్వినైన్ పంచి పెట్టు చున్నారు.

ఆ. పే.

బర్తాకు నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య

హర్నాగు కమిటీవారి సాక్ష్యవిచారణ

మాండలే, సెప్టెంబరు 27:—సెషను విద్యాసహాయ సంఘమువారు 22 వ తేదీన యీ ప్రాంతానికి. చాల పాఠశాల లను దర్శించిరి. మొయి కలలోని స్కూల్స్ డిప్టీ ఇన్ షెక్టర్ బాల్విమగారు సాక్ష్యులయ్యారు తన దివిజనులో గత పదేం డ్దయందు విద్యాభివృద్ధి పంతు ప్రకరణముగ నన్నదనిరి. నిర్బంధ ప్రాధమికవిద్యకు యెక్కువ వ్యయమును. దానికొరకు వస్తు లు మెచ్చింపవలెనుగాన అసరములేదనిరి.

బాలర మోముల్లు ప్రీవీసోలు రెన. మెగ్నగారు దేశభాషా పాఠశాలల విద్యార్థులు యెక్కువమంది విచ్చుచు స్వారణియో సెకండరీ విద్యయందు కలిగియుండు యెక్కువ క్రమపాటుచున్నార గాని సంక్రమి కరమున ఆభివృద్ధి లేనట్లు దనిరి.

మునిసిపల్ స్కూలు బోర్డు సభ్యులన వి. ఎం. సి. బావాగారు నిర్బంధిత ప్రారంభవిద్య యందువలనవియు దేశవిద్యకు ప్రభుత్వమువారు తగిన సహాయము చేయవచ్చు రనియు మహమ్మదీయుల విద్యాభివృద్ధి చాల నెమ్మది గా నున్నదనియు, ప్రభుత్వ విద్యాకాళికన్న మిమనరీ పాఠ శాలలే ప్రాధమిక విద్య ఎక్కువ ప్రచారమునకు తోడ్పడు చున్నవనియు చెప్పిరి.

జిల్లా స్కూలు బోర్డు అధ్యక్షులగు పూలూగారు దేశ భాషా విద్య యెక్కువ అభివృద్ధి చేయవచ్చుననిరి. ప్రారంభ విద్య నిర్బంధము లేకుండుటకుగాని దానికొరకు పన్నులు విధింపరాదు. ఇతర ప్రభుత్వకాళిల ఇచ్చు తగ్గింపవలసినది. మత విద్యగూడ నిర్బంధము చేయవలసినది.

ప్రాధమిక, సెకండరీ విద్యాభివృద్ధి పంతు ప్రకరణముగ లేదని సెంట్రలు సేషనుల మోముల్లు మోద్యాస్తరు రజకు గారు చెప్పిరి. విద్యుదమునుగలదు చేయింబు లేయు కృషి నలవిలేయులే ప్రభుత్వమువారి యధ్యక్షునిరి. బాతీయ పాఠ శాలలకు ఆవ్యాయము జరగవచ్చుననిరి.

మాండలేది విజయ కమిషనరు టంకన్నుగారు పతి పం ఘమువారికి విందోపంగెను. సంఘమువారు 24 తేదీన వివాదము పై మెయిమో బోయి ప్రభుత్వమందిరమున విచారించిరి.

ఆ. పే.

బొంబాయిమిల్లుల సమ్మె

కాంతి సూచనలు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 27:—మిల్లు యజమానులకును సమ్మెవాదకులకు సమాధానము చేసాటకు ప్రయత్నించుట తిరిగి జరుగుచున్నది.

మిల్లు యజమానులు పనివాండ్ల కందరికిని కొన్ని నిర మైన వేతన ప్రమాణములను నిర్ణయించిరి. ఈవేతన ప్రమాణ కట్టకను విమర్శించి చేయదగిన మార్పులను చేయుటకై యొక ప్రత్యేకపు కమిటీ నియోజింప బడినది. ఈకమిటీవారు తమ తీర్పు చెప్పటకు కొన్ని దినములు కట్టును. ఈలోగా పనివాండ్లు పనిలో చేరిన యెడల ఏర్పేలు ప్రకారముగా వేతనములు పని వాండ్ల కీయబడలేనో అనియుమై ఇంకను తగాదా వడు చున్నార.

గతరాత్రి చాలా ప్రాద్దు పోవునరకును చచ్చి జరిగినది. కండెల కట్టు యంత్రముల పనివాండ్లకును మూడడుగు యంత్ర ముల పనివాండ్లకును వేతనముల విషయమై నిరారణ చేయబడి నది. మొముట కేర్మనబడిన వారికి రోజు 1 కి రు 1-0-0 చొ॥ న యున్ను తరువాత కేర్మన బడినవారికి 2-0-0 చొ॥ యున్ను యెచ్చుటకు అంగీకరించిరి.

వేతనయంత్రముల పనివాండ్ల వేతన నిర్ణయము ఇంకను ఆలోచింప బడుచున్నది. వేటి ఉదయము తిరిగి చర్చింప బడును.

(ఆ. పే.)

అఖిలపక్ష మహాసభ

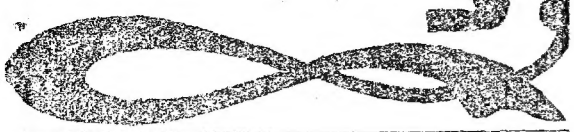
అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘసహాయ

కార్యదర్శి ప్రకటన

అలహాబాద్, సెప్టెంబరు 27:—అఖిలభారతకాంగ్రెస్ సంఘ సహాయకార్యదర్శి యొట్లు పత్రికలకు ప్రాయోచున్నాడు.

అగడ్టులో లక్ష్యంపురమునబడిన మహాసభవారి కార్య క్రమముయొక్క సంగ్రహచిత్ర సెప్టెంబరు 27 తేదీక మూడవ మార్పులో చేర్చబడినది. దీని ప్రతికేతుగానూడ దొరకును. ఖరీదు 0-4-0. ఇదివరకు నిత్యికలను కొనినవారికి 0-2-0 చొ॥ వ్యవ యవ్యబడును. ఈగ్రంథము రైల్వేస్టేషనులో వీలర్ గారి దుకాణ మలలోను, ఇతరుల కాలములలోను దొరుకును. (ప్రీ పేస్)

మదరాసువార్తలు

రాకపోకలు:—సి. ఎన్. మార్టిన్ గాన గోదావరి నదికి తీరీకడనున్న మద్రాసునల్లూరి. కల్వత్ క్లాక్ గారు గతరాత్రి మద్రాసునదికి పూజాకు పయనమైరి.

కార్పొరేషను ప్రత్యేకసభ:—రాబోవు అక్టోబరు 1 తేదీని సాయంత్రము 5-15 గంటలకు రివ్యూసభనము న మద్రాసు కార్పొరేషను ప్రత్యేకసభ జరకుచును.

జగన్నాథభక్త సభ:—ఈ సభవారియజమాన్యమున ఈ నెల 30 తేదీని సాయంత్రము 4-45 గంటలకు ఎగ్జాక్యూటైవ్ కమిటీల సభనమున బెంగళూరు నాగరక్షిం గారు గానము సలిపెదరు.

రామస్వామిపీఠి విద్యార్థి ఖాసీ:—ఈ సందర్భమున ఎర్రకు కావించబడిన రాజఅహ్మద్ ను నిన్న సాయంత్రము పిన్ ఫ్రెస్ బిడ్డ మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుటబెట్టిరి. ఈమెను వామి నువై యెదుటయేటకు మేజిస్ట్రేటుగారు రంగీకరించుటలేదు.

టి. టి. వి. హైస్కూలు పూర్వవిద్యార్థులసంఘము:—ఈసంఘమువారి మొదటిసభ 29.9.28 తేదీని సాయంత్రము 4 గంటలకు టి. టి. వి. హైస్కూలులో ఎన్. రాజమణిక్యం మొదలియార్ టి.వి. టి.ఎల్. గారి యధ్యక్షత క్రింద జరకుచును.

ఒకబహిరంగ ఉపన్యాసము:—బెంగళూరు నాయకర్ టెక్నికల్, ఇంజనీరింగ్ ఇన్స్టిట్యూటునందు యీ సంసాధకల డిసోత్సవసందర్భమున అక్టోబరు 4 తేదీని సాయంత్రము 4-80 గంటలకు సి. గోపాల మిస్టర్ ఎం. ఎల్. సి. గారు సాంకేతిక విద్యార్థులపై గురించి యుపన్యాసించెదరు.

ఒకకూలివానిమాతృ:—రాయపురంలో నిన్న రాత్రి నలు ఆరు చోర్లకుకూలివాడు హత్యకావించబడెను. ఇతనికి 40 ఏండునడకు. ఇతని మేనల్లుడు దేశప్పన్ అనువాడు తన సోదరునినూరైలు ప్రేమించుచున్నట్లు తెలిసికొని ఇతడు మందలించెను. ఆశోధమున దేశప్పన్ యితనిని నిన్న రాత్రి నడకగడపు తెచ్చుతో నుడుటైతేని గొట్టిచంపెను. పోలీసువారు బంటనే అరెస్టుచేసి దేశప్పన్ ను ఎర్రకుగావించిరి. ఇడు చంచాయీ జరగుచును.

ఎం. సి. రాజాగారిచర్య ఖండింపబడుట:—నిన్న మధ్యాహ్నము తొర్రబూరునందు మద్రాసు లేబరుయూ నియమసభ టి. కె. రావుగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. ఎం. సి. రాజాగారు లేబరు సంఘమునకు గాని ఆడిట్రానిములకుగాని ప్రతినిధి కారనియ అట్టివారిని నైమను సంఘసహాయక మేర్పరచబడిన కేంద్రసంఘమునందు సభ్యులగు తేచ్చులు అక్రమమున ఆట్టిచర్యకు సభవారు ఖండించుచు నొక తీర్మానము నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

కోయిల్పత్తి రాజద్రోహకేసులు:—మద్రాసు నందుల కాంగ్రెసు కార్యకర్తయగు డి. కుశేంద్ర గారిట్లు ప్రాయమున్నారు. ఎం. ఎన్. ఉపాధ్యక్షుల అధ్యక్షత గాన, కోయిల్పత్తి రాజద్రోహకేసులకు సంబంధించిన యితరమద్రాసు లును కోయిల్పత్తి ఎగ్జాక్యూట్వ్ నుండి యీనెల 29 తేదీని డిన్ బోటుమెయిలుతో నేపదురు. డిరిపైని లేబరికేసులు కోయిల్పత్తిలో విచారించబడును. డిరికి సానుభూతిని తెచ్చుట కును జయమును కోరుటకు ప్రజలరేపు ఎగ్జాక్యూట్వ్ నుతో పో జరు కావలెనని కోరుచున్నాను.

సైమను సంఘమునకు సార్వగళము:—భారత దేశమునకు సైమనుసంఘము కచ్చితమిదివారికి సార్వగళ మొన గుటకును సైమనుసంఘ నిజీకము ఖండించుటకును మద్రాసు హైకోర్టులో నొక న్యాయమూర్తివరని నొకమహమ్మదీయున కొనగవలెనని ప్రభుత్వమువారిని సార్థించుటకు అక్టోబరు 7 తేదీని సాయంత్రము 5-30 గంటలకు లెలకుట్టుచునందొక బహిరంగసభ మద్రాసుమహమ్మదీయులు గావించెదరు. బహాద్ ఖాన్ బహదూర్ మాలానా హజీబ్ యాదీన్ మహమ్మదు సా మెలు బహదూర్ గారు సభాధ్యక్షత వహించెదరు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

నగరమున కలరా తిరిగి తలయెత్తుట

1927-28 సం॥ సరిపాలనా నిజీకమును చర్చించుటకు గాను, చెన్నపురి కార్పొరేషను సభ, ప్రత్యేక సమావేశము నిన్నటి సాయంత్రము జరుపుట కేర్పాటు చేయబడినది. కాని ప్రత్యేక సమావేశము జరుగుట కుండలసిన, అధ్యయన 20 వం 31 సభ్యులైనను పోజరుగాక పోవుటచే సభ జరగటకు వీలు లేక పోయెను. నువారు 17 గడు సభ్యులు మాత్రమే హాజరైరి. అయిన సభ జరగుటకు వీలు లేక పోయినను, గద్దె రంగ య్యకాయడు గారి యనకాళము నువయోగించుకొని, సగరమున 10, 11-వ డివిజనులలో కలరా వ్యాధి తిరిగి తలయెత్తి తీరముగ విజృంభించుచున్నదని సభ చాకిరిని, అధికారలకును దెలిపి, దీనిని బంటనే యణుటకు చర్య దీనుకొనవలెనని గోరిరి.

డాక్టరు యల్. నారాయణరావుగారు గూడ ఈసమయమున మాటలాడుచు, రంగయ్యకాయడు గారు దెలిపిన కను యముల బలవరచి సవరు డివిజనులలో కలరావలన రోజున కిద్దరు ముగ్గురు చనిపోవుచున్నారని దెలిపి.

కార్పొరేషను అసోసియేట్ కమిషనరు సమాధాన మొసగుచు, అధికారిలే విషయమున ఇదివరకే చర్య తీసుకొని చైర్య సహాయ మొనర్చుచున్నారనియు, సవరు ప్రదేశముల యందు పనిచేయుటకు ప్రత్యేకముగ కొందరు డివోల్వరులు పంప బడిననియు, సవరు డివిజనులలోని బహుళయందు అనారోగ్య కరమున వస్తువులు విక్రయింప బడడం జూచుటకు నొక అనిటరీ ఇన్ స్పెక్టరు ప్రత్యేకముగ నియమించ బడిననియు, వ్యాధిని నివారించుటకు అధికారులు సర్వవిధముల ప్రయత్నించుచున్నారనియు నుడిపిరి.

బాల్య వివాహముల బిల్లు

వి. టి. ఆర్. అయ్యరుగారి యభిప్రాయములు

మద్రాసు, సెప్టెంబరు 27:—కారవాగారి బాల్యవివాహముల బిల్లుకుగురించి పూర్వార్థవార వరాయణుల నిమ్న రాయవారబర్గ నాయకుల టి. వి. రామస్వామి అయ్యరు గారు నిమ్నాంధి మద్రాసునకువచ్చి పైబిల్లుకుగూర్చి (ఫీల్డ్) ప్రతినిధితో నీ కిందివిధమున దెలిపిరి.

బాల్యవివాహముల బిల్లు విషయమున నిమ్నాలో ప్రచారమున గావించినను ఇచ్చడే మద్రాసునకు వచ్చిరి. నిమ్నాలో స్త్రీలు యిబిల్లు కనుమలముగ జంతులచే మొదట నావని చాలకష్టముగ నుండెను. అదియునుగాక సెల్వర్ మిటిలో చాలమంది సంఘసంస్కారభావములను సభ్యులుగ నియమించబడిరి. వారికి పూర్వార్థవార వరాయణుల మాటలకేట్లువు. కాని అధ్యక్షతనమున మహమ్మదీయులు ఈబిల్లుపై వాడివడల సకు కట్టి ఆందుచే యిబిల్లును ఓడించుటకు కొంత ఆవశ్యకము కలిగెను. గత నిమ్నసభలో తొందరగా నీబిల్లుకుగురించి ఎట్టిచర్య ను గావించవలదని యి యి యి క వివాద పూరిత మగు సమస్య యని యి దర్భంగ మహారాజాగారును సేనుమరాజు ప్రతినిధిగారికి విన్నవించిరిమి. భారతకానసభలో నీబిల్లునకుగల వ్యతిరేకాభిప్రాయల సంఖ్యకుమాది కారదాగాకు కూడతెలివి తెచ్చుకొనిరి. ఈబిల్లుచర్య ఢిల్లీసమావేశమునరకు అవుదలచేయబడినది. ఇచ్చటి నుంచి ఢిల్లీసభజరుకాలమునరకు నేమిజరిగినను సంస్కరణాభిలాషులగుకొని నంత ముఖముగా నీబిల్లును కాననముగాచేయుటకు సాధ్యముకాదు. (ఫీల్డ్ నెస్)

వేదారణ్యం కాంగ్రెస్ ఆఫీసు

సోదా

సైమన్ కమిషన్ మార్గమున చర్యచేయుటకు

కుంభకోణం సెప్టెంబరు 28:—పోలీసులు వేదారణ్యం కాంగ్రెస్ కార్యాలయమును సోదా చేసి కొన్ని కాగితములను తీసికొని పోయిరిని తెలియుచున్నది. అచ్చటి కాంగ్రెస్ కార్యక్రమమును కనిపెట్టుచుండుమని గూఢ చాడలకు ప్రభుత్వము వారాజు యచ్చిట్లుగూడ తెలియుచున్నది. సైమను సంఘము రాక సందర్భములో నిట్టి యజ్ఞల జారీచేయబడిననని తెలియుచున్నది. (ఫీల్డ్ నెస్)

జయపూరు మహారాజాగారికి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ గౌరవము

సెప్టెంబరు 28:—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు ప్రొఫెసరులుగా నేను జయపూరు మహారాజాగారిని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు సెనెటుసభవారు ఆమోదించి ఆ పదవిని యిథావిధిగా నధిష్ఠించుటకు గోడుతు వారియొక్క యున్నతయొగ్గరా లక్షణములన్న నట్టి పదవి వారికి లభించినందులకు వారిని ఆ భి నం దిం చు చు వా రా ప ద వి ని జయప్రదముగా నిర్విఘ్నముగా సెలవేర్చగ లంఘితై ఆశీర్వదించుచు యొక తీర్మానమును సెనెటు సభవారు ఏకగ్రీవముగా చేసిరి.

జయపూరు మహారాజాగారును వారి పూర్వీకులును చేసిన ప్రజోపకారములను, దానధర్మములను ప్రశంసించుచు విశ్వవిద్యాలయపు జైను భాస్వలనుగాన తదితర సభ్యులును ఉపన్యసించిరి.

జయపూరు రాజాగారి వాగ్దానము

జయపూరు మహారాజాగారు కూడ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు తమకే వంశనలేఖండ సహాయము చేయడమున వాగ్దానము చేసిరి.

ఆంధ్రదేశములోని ఇతర గూఢములను మహారాజులును కూడ యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు తోడ్పడవలెనని జ్ఞాపించిరి. (తెలి)

భారతి పాటలు

డా॥ వరదరాజులుగారి ప్రకటన

డా॥ పి. వరదరాజులు నాయకులుగా కిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.

కీ॥ కీ॥ ఉపాధ్యక్షు భారతిగారి 20 సంవత్సరముల క్రిందు రచయింపబడిన జాతీయగీతములు రాజద్రోహమును త్రోవొట్టునట్టివిగ నన్ననని ఇట్టివల మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు అగ్రంధములను నకరదుకొనిరి. వి. కృష్ణస్వామిఅయ్యరు, సర్ ॥ పి. ఎన్. శివస్వామిఅయ్యరు, కె. శ్రీనివాసఅయ్యరుగాన, సర్ ॥ సి.పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారు లామెంబరుగా నున్నపుడుకూడ యీభారతిగీతములను నకరదుకొనవలెనని ప్రభుత్వమువారికి ఉద్దేశముండెను. కాని అప్పుడది కొనసాగలేదు. ఇప్పుడు జన్మింపకుచుకారు ప్రభుత్వమును నవలంబించుట యొక్కప్పన్ నాయకుల గారు లామెంబరు వదలియుండుటయు ఇట్టి కార్యమును ప్రభుత్వమువారు చేయుటకు వీలైనది. కాని నీరీలో అరవభాషయందు చాలినంతజ్ఞానము లేదు. ఈగీతము లందు సాంఘికమత, కలహములను పురికొల్పు నొక్కోళ్లుమైన నుగానరాదు. ఇటువంటిదేశభక్తి పూరితములగు గ్రంథములను నకరదుకొని దక్షిణదేశమున జాతీయోద్యమము నరీకట్టుటకు జన్మింపకుచుకారి సహాయమును బడసిన యీ ప్రభుత్వమువారు. ఇప్పుడు పూనుకొనిరి. ఇందులకు తమరేర్పాట్ల జాలరానడ. ఇప్పుడైనను ప్రభుత్వమువారు తమతత్వము గ్రహించి స్వాధీనకు రదుకొను (కన్సిసేటు) ఉత్తరవును ఉపసంహరించుకొని యీ భారతి గ్రంథములను తిరిగి యిచ్చుట ధర్మము. అట్లు గావించనిచో ప్రజల కర్తవ్యము నుగూర్చి అందరకును దెలియును. బహుశక్తులను కాపాడుకొనుటకు ప్రజలెల్లరు కేక్రించనలేక పాటుపడవలసియున్నది.

నైజాం రైల్వే సమ్మె

హైదరాబాదు, సెప్టెంబరు 27:—నైజాంరైల్వే సమ్మె నాయకులైన డబ్లియు వి. ఆర్, నాయకులుగాన సమ్మె యంతటితో ముగింపబడదని తెలియజేయుచున్నారు. రైల్వే అధికారులను సర్ ఆక్సరు హైదరాబాద్లో ఇంకను సంభాషణలు సంగఠించివును జరుగించున్నది. ఇంతవరకును సమాధాన విషయమున తదురలేదు. (ఆ. తె.)

నవపూగారు తంజావూరు చేరుట

తంజావూరు, సెప్టెంబరు 28:—ఉదయము ప్రీతాలండం ఎక్స్ ప్రెస్ బండిలో సర్ కేజుబహదూర్ నవపూగారుయచ్చుటికి వచ్చిరి. వారి నేపీటమును యితర ప్రజలును చాలమంది వారి హావ్యనించిరి. ఉదయము వారు దేవాలయమును, సరక్కుతీ మహాలా చార్ లైబ్రరీని దర్శించిరి. తదుపాక లిక్షణడి నల్లి తిరిగి వచ్చిరి. ఇచ్చటికివారు స్వంత పనియడ వచ్చివారు గాన రాజకీయములను గురించి ముచ్చటించ నిరాకరించిరి. ఈ రాత్రి రామేశ్వరంబండితో తిరుమనాపల్లి జల్లిరి. (ఆ. తె)

శ్రీ రాజా రామమోహనరాయ్

శ్రీరామమోహనరాయ్ వందన! కాంతివంత మన నయనములు! నూతనసంతతి నొకదాని నుద్బవించునట్టి యోమాగ్ధుడవీ! భారతమాత గర్వింపగల పుత్రకా! నీదేశపు కృతజ్ఞతా పూర్వకపూర్వమున నీవప్రకృతి కలకాలమునుండి గాక! అజ్ఞానమున నీదేశవాసులకు నీయొక్క యజ్ఞముల మేధాసంపన్నత యొక యర్థకతబ్రహ్మనుత పూర్వము, ఈశ్వరుని యజ్ఞజ్వలన నొక క్రొత్తభావ ప్రపంచమునకు దారితీసెను. ఒక నవీన దేవాలయమును తెరచెను. ఆయోగ్య, వారికి నీజటి యమాల్య నిర్గుణ నొక గోప్యభావమును నీవు వారలకు విశదీకరించితివి. దాని యాత్మత్వమును లోతును వారుహింప జాలకపోయిరి. వట్టి విగ్రహారాధనము, పిచ్చి పూర్వార్ధారాధన ఛాందసముల యందు మునిగియుండిన కొట్లాటలది ప్రజలకు నీవు యోగ్యమని గూర్చి నిర్ణయముగా బోధించితివి. అంతేకాదు, వారి మధ్యమున, భయంకరమున ప్రతికూలత నెదిర్చి, ఆ జగదీశ్వరుని కీర్తికై నీవొక యోధాసామంధికమును నిర్మించితివి. జేలకొలది విగ్రహాలయములలో విగ్రహారాధన సంబంధమున స్త్రోత్రములు మంత్రములతో నాకషము ప్రతిధ్వనించుచుండ, మహాసముద్రమున నొక యావగింజవలె జీవంతమున జగదీశ్వరుని యాచిన్ముమంధికమునుండి యల్ప సంఖ్యాత్ములకు నీ యనుచరలయొక్క కాంతిగంభీర భక్తిభావ భరితమున కీర్తనలను ప్రార్థనములను వెలువడినవి. ఈ చిన్నిబృందమెట్లు దేశమంతటను వ్యాపించి బలములను సంఘముగ నభివృద్ధి చెందెనో, మహాసంస్కర్త, చూచుటకు నీవు జీవించియుండ లేదు. నీవు విత్తములను నాటియుంటివి, మేము ఫలసాయము నడచుచున్నాము. స్వయంయోధాశక్తిగల నీమనస్సు ఒక్క పునఃదర్శన కొలత ప్రయత్నించినదికాదు. జహుదేవతా రాధన యను మహావనమును నిర్మూలించి దాంతము యొక్క ప్రాచీన యోగ్యత వాదమును పునఃసాహించుటయందు నీవు ముఖ్యముగ పని గలిగియుంటివి. కాని నీవు నీవితో సంకల్పపడి యూరకొనలేదు. విదేశమతమునుండియు సత్యమును గ్రహించి, దానిని నీదేశములకు నీవు నిర్ణయముగా బోధించితివి. నిర్దవ్యమున నొక నీతిమార్గ నిబంధనమును వారి హృదయములందు కలంపుతో నీవు "జీససు బోధనలు: కాంతిసౌఖ్యములకు మార్గము" అను గ్రంథమును పునఃకృతించి ప్రకటించితివి. హిందువులకు క్రైస్తవోధన గూర్చి చెప్పుట యన యసాధారణమున సాహసకార్యమనిపించెడిది. కాని నీ హృదయము వెరువలేదు. వివిధ మతములలోని మంచిని యెచ్చి కూర్చు నీమేధాశక్తి భారతీయ పునర్నిర్మాణపు ఆ ప్రథమదశయందు సహజ నహిందూమతపు యోగ్యత తత్వమును, క్రైస్తవబోధయంతివిడియందు యోత్రమణినిక ప్రమాణమును పరిత్రేకు యూరెంటిని చేర్చి యొకటిగా నేకముచేసెనది. అత్యనిశ్చయము శీలము, విశ్వాసము జీవనము, భక్తిభావము అంతరాత్మ, యను నీజంట ప్రవాహములు నాటినుండి విద్యావనమున భారతదేశ జీవనము ద్వారా ప్రవహించుచున్నవి. భారతదేశపు ప్రఖ్యాత ఉద్ధాత్తులవలన నీ కషమాన గౌరవము, అగ్రీయమైన గౌరవము. దైవదత్తమున నో గూర్చు, నీవు బోధించుటకునన్నిక వివిధ మతముల

లోని యొకపత్యమును భక్తిని యభ్యసించుటకు మేము నీవదముల వద్ద కూర్చున్నాము. స్వర్గికోత్సాహముతో నివృత్తికిని కూడ నింకను నీవెదవు అచ్యుతము చున్నట్లుండు విగ్రహారాధన కూడను తీవ్రఖండనములు చేసెనుంటివి సన్నిధిలను వ్యాపించును గాక! సర్వసాధారణముగ నీ సభా భవనమున సమావేశమున చుండు జేలకొలది యనుచరుల హృదయములను నీ ప్రవాహవేగతత్వ భావము రంజిల్చుచుండుగాక! యువభారతదేశము నీవు బోధించిన సర్వమత సత్యసారమును అవలంబించి, విగ్రహారాధనను పరిత్యజించి ప్రాచీన దేవములను స్మరించి, క్రైస్తవ గౌరవమును గాక! నీ యందు విలక్షణమైయుండిన బుద్ధి దైర్యమును తాత్పర్యమును మా నడవడిక శీలములయందు నొకసానమును కలిగి యుండునుగాక! భగవదేవారాధనా, స్వభావత్వ భారతా, భారతదేశదేశోదీపము, నీ మూతన పరిశుద్ధాత్మిక మత నుబోధన మాకు నిరంతరము బోధించుచుండుము. మా గురూ నాయకవణి, నీ యాత్మ లేజో ఆనందముల రాజ్యమునందు నిరంతర భాగ్యవృద్ధి నొందుగాక! యని కృతజ్ఞ భారతదేశము ప్రార్థించుచున్నది.

మన నవీనులలో ప్రథమమును, మనజాతీయ నిర్మాతలో నగ్రగణ్యుడు నగు శ్రీరాజా రామమోహన రాయలయొకటిత్రము నడపించి కేశవండుడై పైరిని సంబోధించి యుండెను. యోగ్యుడగు అజుచరుడు పరికిన యోగ్యుడు ప్రకంసా చాక్రములవి. వంగదేశమున రాధానగరమునందు 1772 నల్ల జన్మించి రామమోహనుడు పదునారేండ్ల వయస్సు నిండక పూర్వమే పరిత్యజించి అరవీళ్ళ సంస్కృతము నీమూడు భావలయందును అగర్భర పాండిత్యము సంపాదించి, బహుదేవతారాధనము మూర్తిపూజ యెడల విముఖత వహించియుండుట వలన నిలు బెడలగొట్టబడిన వాడయ్యెను. అతడు భారతదేశమున సంచారముచేసి హిమాలయములు దాటి టిబెటునకుగి యచట వ్యాప్తిలో నుండిన బాదమతమును పరిశ్రమతో పరిశీలించి తెలుసుకొనెను. తండ్రిగారితో సమాధానము కుదిరి యతడు స్వగృహమును చేరినపైని ఈస్టిండియా కంపెనీ వారి కొలువులో నుండి తుదకు రంగపూరు జిల్లాలో దివాను లేక కలెక్టరుగా పదవిని గొనెను. అచ్చటనే యతడు "తుఫాతుల్ ముహమ్మద్" లేక "ఏకేశ్వరవాదుల కొక బహుమానము" అను తన ప్రథమ ముద్రిత గ్రంథమును ప్రచురించెను. 1814 నల్ల మన నతడువ్యోమమున చాలించుకొని కలకత్తా నగరమున నిధినివాస మేర్పరుచుకొని చిరస్మరణీయమును, విరామము లేనిదియునైన మూఢాచార ఛాందస హిండువుల తోడియుండి నిశ్చయము కై ప్రవృత్తితోడియు సంవాద సమరము, శారంభించెను. భాగ-కార్యప్రపంచమున సర్వతోముఖమున సంస్కారమును ప్రవేశపెట్టి కార్యభారము నతడొకడే నడచుచున్నట్లు కరించెను. సాంఘిక, రాజకీయ, విద్యావిషయక, మతవిషయమున సర్వకార్యములందును మాడ స్వాతంత్ర్యము అనునదియే మంత్రముగ నతడు ఆలస్యముచేయక విక్రాంతిలేక విలక్షణముగ కార్యనిర్వహణతో పరిశ్రమించెను. అతని జీవితమందలి యొకగాఢ వాంఛపరిశుద్ధాత్మికమతమును స్థాపించి వ్యాపింపజేయుటయే. ఈ కొరక నెరవేర్చుకొనుటకు నుమాడు 1814 నల్లనతడు ఆత్మీయసభను ప్రారంభించి, యూనిటేరియన్ క్రైస్తవములతో సహచరించి 1828 నల్ల ఆగస్టునెల 20 వతేదీన బ్రాహ్మసభను స్థాపించెను. పిమ్మట 1830 నల్ల జనవరి 2న తేదీన ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన యొకమందిరమున చిరస్మరణీయముగ బ్రస్తుడిమ ప్రాచీ యా బ్రహ్మసభను పదతులప్రకారము స్థాపించి మండలి ప్రారంభోత్సవమును జరిగెను. అనాటినుండియే బ్రాహ్మసభాజను ఒకసంస్థగా ఉనికిలోనికివచ్చెను. మరికొద్దికాలములోనే యతడు సహగమనము మాన్పుచునయమన శాంగ్గేను ప్రభుత్వమువారితో సంప్రదింపుటకును, ఢిల్లీ రాజాతరపున రాజుచారిగను నిండ్గాండునకుగి సర్వజనలచేతను గౌరవముతోను ప్రేమతోడను సన్మానింపబడెను. కాని మన దురదృష్టవశాత్తూ, బెంజుకొఫీనర్తకలిగి యతడు బ్రిటిషునగరమున 1838 నల్ల సెప్టెంబరునెల 27 వ తేదీన హఠాత్తుగా మృతిచొంది జగదీశ్వరుని సామీప్యమును బొందెను. నాటినుండి యు వివిధదేశములకు చెందిన వికాల మతాభిప్రాయములు గల వార్తలకి శానగరము తీర్థస్థలమయ్యెను.

అతని యాశ్చర్యజనకముగ వివిధకార్యముల పట్టికయందును బ్రాహ్మసభ-రతువారత కలకత్తా బ్రహ్మసభాజనునలనునదియొక్క చిరస్మరణీయముగ బ్రస్తుడిమ, అతని దానములతో నతిముఖ్యమైనది. నువికాలముగ, జాతి వర్ణ వివక్షతలకు అతితమైన, సకలమానవమండలికి నామాదకరమయిన, విశ్వసాదరత్వముపై నాధాపడియుండు, భావములతో నిండియున్నది. దానికి సాటి యగు ప్రతిమింతకాటి ప్రపంచమునకుటను వెదకినను మనకు దొరుకజాలదు.

"సత్యసృష్టికర్తయు పోషకకర్తయునై, అనంతము కాశ్యమకునై, వెదకిన నడవట్టివాడై, నునిగుడు నచంచలు మార్పులేనివాడైన జగదీశ్వరుని ప్రార్థనకొలెదు అన్నిరకముల ప్రజలు, విలక్షిత-భేదములేక సమావేశముగల కొకస్థలము" ను దీనివలన నతడు స్థాపించెను. ప్రార్థనభావముతోనూ, సాదర

భావముతోను అన్నిమతములకు చెందిన ప్రజలు కలసి యొక భావముననుండుటకు అనుకూల స్థలముగ నది యుద్దేశించబడెను. పడుచేడు భావలయం దసమాన పాండితి విశేషముగలవాడు, అత్యంత జాగ్రత్తతో జరిపిన పరిశీలనలపై నిర్ణయించి యేర్పరుక గలిగిన వేదికయిది. ఈ విధముగ రామమోహనుడు సర్వ జనాదరణీయ మతసమన్వయ విడదీసెను.

ప్రకృతి ప్రసాదమై, ప్రాప్యవృద్ధిగల జాతీయందు వికాలనేత్రుడై, జరించి కేతాబ్రములనుండి దాస్యమున కలనడిన సంఘమున సర్వతోముఖ స్వాతంత్ర్య సముపేక్షడై కర్మ ఆచార బద్ధముగ భూమియందు లోలనోత్త ఆధ్యాత్మిక మానసికాపాసమును స్థాపించుటకు నడుమడిగించి, సాంఘిక రాజకీయ విషయములు నూకనోజ్జ్వలమును గాంచుటకును భారతజాతీయైక్యత నవలంబించుటకు సాహించిన వీరుడు! భారతదేశమున ఆధ్యాత్మిక మానసిక తత్వలెల్ల సంఠించుచుండిన సమయమున నీ మహామహుడు లేజోవంతమును సుఖదాయకమునగు కాలము మున్నురానున్నదని డిక్కులుమాడుమోగ చాలా నావి ర్భవించెను. ఇట్టి మహామహుడు మనలను విడి విడికేగి నేటికి 95 వర్షములు నిండెను. ఇప్పటికి సర్వభారతీయ నా మహామహుడు చేసినకృషి సాంఘికరాజకీయ మత విషయములలో లెల్ల సేవాక్రము సఫలీకృతమయ్యెనో పాఠకులకు అనుభవక వేద్యమే.

జయంతి బ్రహ్మనంద
(అనువాదము) 27-9-28

వాతావరణ సిద్ధి

1928 సం. సెప్టెంబరునెల 28 తేదీ శుక్రవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	కె 24 కంటులలో అత్యధిక వర్షము	కె 24 కంటులలో అత్యల్ప వర్షము	కె 24 కంటులలో సగటు వర్షము	కె 24 కంటులలో అత్యధిక వర్షము	కె 24 కంటులలో అత్యల్ప వర్షము
గోపాల్ పూర్	91	78	0.8	28.6	— 8.9
విశాఖపట్టణం	89	81	0.6	24.1	+ 8.2
కాకినాడ	89	76	0.8	17.5	— 4.0
మచిలీపట్టణము	88	75	0.8	16.0	— 7.7
కర్నూలు	87	71	1.1	18.1	— 0.7
బళ్లారి	89	69	0.1	9.5	— 1.2
అనంతపురం	...	...	0.1	18.1	— 8.9
కడప	96	74	0.4	18.6	— 4.9
నెల్లూరు	89	74	2.0	10.5	— 1.8
మద్రాసు	88	78	1.2	16.3	+ 1.8
కడపూరు	89	79	...	18.5	+ 8.3
నలమ	95	75	...	14.9	— 4.9
కోయంబూరు	85	71	...	1.9	— 3.7
తిరువనాంతపురి	98	79	...	4.9	— 6.8
నాగపట్టణము	92	81	...	8.3	— 2.0
మధుర	97	78	...	5.7	— 6.4
పొంబన్	90	80	...	2.1	— 0.8
పాలంకోట	...	...	...	0	— 2.5
తిరువేండ్రము	85	76	...	22.0	— 6.7
కొచ్చిన్	88	76	+	52.1	— 20.5
కాలికట్టు	86	74	0.1	67.7	— 19.8
మంగళూరు	88	75	0.2	104.7	— 1.6
తెంగునూరు	89	69	...	17.4	— 1.4
మేర్కాక	71	61	0.2	88.8	— 19.8
కొడైకనాడ్	66	58	...	11.7	— 11.1
కూనూర్	71	58	...	7.1	...

వర్షావరణము:—విశాఖపట్టణములో 0.6" ఇతరవాల్సె 0.3" వర్షించెను. దక్షిణమున శీతోష్ణసిధి 2 మొదలు 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణము:—కర్నూలులో 1.1" కడపలో 0.4" బళ్లారి అనంతపురములలో 0.1 వర్షించెను. మల్లు బట్టణముగ నున్నది. శీతోష్ణసిధి 2 మొదలు 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో 2.0" మద్రాసులో 1.2" వర్షించెను. మల్లు బట్టణముగ నున్నది. మద్రాసులో నెల్లూరులో పగటి రాత్రివేడి 4 మొదలు 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ. వ. నారాయణలియ్యర్లు,
సహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞులు.

నానారాష్ట్ర సంఘము

శివశివశివ

నానారాష్ట్ర సంఘమువలన ప్రయోజనము తగ లేకున్నను, ఖర్చు మిగుల యధిక మగుచున్నది. దీనిని తగ్గించుటకు అవకాశములు చాలగలవు. కాని నానారాష్ట్ర సంఘమువారు వీని నుపయోగింపకున్నారు. బీదదగు హిందూదేశము నకు, ఖర్చువలన చాలయిబ్బంగులు గలుగుచున్న వి. హిందూదేశ మిదివరకు తన అసమృద్ధినిజూపి యుండెను. కాని, దాని, నెవరును పాటింపరయిరి. ఈమారు బడ్జెట్టుపట్ల హిందూదేశము అసమృద్ధి జూపియుండెను. ఇంగ్లండుమాత్రము అంగీకారము జూపియుండెను. ఇండియాతరపున లిట్టనుప్రభువు గారు అసమృద్ధినిజూపి, తమధర్మమును నెరవేర్చియుండిరి. ఇంత ఎచ్చు ఖర్చు కవనరము లేదని వీరు తెలియజెప్పిరి. ఆయవ్యయముల నిర్ణయములు చాల లోపభూయిష్టముగ నున్నవి. నానారాష్ట్ర సంఘము తూర్పుప్రపంచమున కేమాత్రము లాభకారిగాద నియు, యూరపియనుల లాభక్షేమములనుమాత్రమే పెంచుననియు, సభిప్రాయము వ్యాపించియున్నటుల లిట్టనుప్రభువుగారు లేటపరచిరి. నానారాష్ట్ర సంఘమున నుండుటవలన, హిందూదేశమున కేమయిన లాభముగలదాయని సామాన్యముగ చర్చింప బడుచున్నది. ఇందుకు అనుకూలముగ జవాబిచ్చుట దుర్లభమగునని, లిట్టనుప్రభువుగారి తలంపు. అందుచే ఇండియాతరపున వీరు బలముగ ననమృతి తెలుపుట తటస్థించెను.

ప్రస్తుతస్థితిలో నానారాష్ట్ర సంఘమునుండి వైదొలగుటయే ఇండియాకు క్షేమమని దోచును. నానారాష్ట్ర సంఘపు ఖర్చు ప్రతి సంవత్సరమునను హెచ్చగుచున్నది. దీనివలన ప్రయోజనము మాత్రము రానురాను తగ్గిపోవుచున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘము ఆయుధవిస్త్రనమునకు గాని, శాంతిరక్షణకుగాని తోడ్పడుటలేదు. హిందూదేశపు మిలిటరీ ఖర్చుతగ్గుటలేదు. ఆయుధవిస్త్రన సమస్య ఇంకను ఆలోచనలతోనే గడచిపోవుచున్నది. ప్రాథమికసభ యీసంవత్సరపు ఆఖరునో, రాజోపు సంవత్సరము ప్రారంభముననో సమావేశమగుట. ఈ లోపల ఆయాప్రభుత్వముల వారితో సంప్రతించెదరట, జర్మనీ, హంగరీదేశములు, అలస్కముపట్ల అసమృద్ధి జూపుటకుగాను, వోటింగునందు పాల్గొనకపోయినవి. నానారాష్ట్ర సంఘమువారి విషయమున తొందరపడిన హేతువుచే, ఇంగ్లండు నిందించెను. ఇది గూడతొందరయే యగుచో, ఆయుధవిస్త్రన సమస్య గూర్చి ఇంగ్లండు ఎప్పుడు చర్యదీసికొనదలచెనో తెలియదు. మొత్తముమీద ఆయుధవిస్త్రనముపట్ల,

ఏకాంతివారికిని మనస్ఫూర్తిగ విశ్వాసములేదని దోచును. సిద్ధాంతమును మాత్రము వీరు వైచైన ప్రతిపాదించుచున్నారు. ఫ్రెంచి, బ్రిటీషు ప్రభుత్వముల మధ్యజరిగిన ఒడంబడిక విషయమై ఇంతవరకు సత్యము బయల్పడలేదు.

ఇది లేనిది, ఆయుధ విస్త్రన మెట్లుల సాధ్యమగునో తెలియదు. బ్రిటీషువారి వలంబించిన పద్ధతులు దూరదృష్టి రహితములని, లండను మైక్రుప్రతికూడ భావించుచున్నది. రైనులెండును ఫ్రెంచి వారింకను ఆక్రమించుట అసమంజసమని, ఎల్లరును అంగీకరించెదరు. కాని తమ వైస్యములను దీసివైచుటకు ఇంగ్లండుకు ధైర్యము లేకున్నది. తొమ్మిదవ నానారాష్ట్ర సంఘసమావేశము ఎట్టి ఏర్పాటు జేయకుండ ముగిసినది. కెల్లాగు ఒడంబడిక ప్రపంచ శాంతిని గోరుచున్నది. కాని, ఆయుధ విస్త్రనము జరుగనిది, శాంతి గురురు టెటులు? నానారాష్ట్ర సంఘమువారుగాని, శాంతి సమావేశమువారుగాని, యీ విషయమును చేపట్టక విడచిపెట్టుచున్నారు. ఆయుధ విస్త్రనము జరుగవలెననిన, ప్రపంచమునం దన్నిదేశములకును స్వయం నిర్ణయాధికార మొసగవలయును. పరాధీన జాతుల సమస్య తొలగవలయును. అన్నిజాతులును స్వయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నపుడు, ఆయుధములతో నవనరము దప్పిపోవును. స్వార్థపరులగు జాతులవారు, తమ స్వలాభము నినుమంతయు విడనాడక, ప్రపంచశాంతియని గగ్గోలుబెట్టెదరు. గొప్ప సిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించెదరు. శాంతి సమావేశములను జరిపెదరు. కాని, శాంతిస్థాపన పట్ల వీరికి నిజమగు విశ్వాసము లేకున్నది. అందుచే జాతులలో హృదయ పరివర్తనము జరిగినగాని, శాంతిస్థాపన కవకాశముండునని దోచదు. నానారాష్ట్ర సంఘము కేవలము అలంకార ప్రాయముగ నిలిచియుండునుగాని, ప్రపంచ క్రేయమునకు నిజముగ ననుకూలంపజాలదు.

గుంటూరు: పరిశ్రమల విచారణ

దత్తమండలములను, దక్షిణజిల్లాలను విచారించినపిమ్మట, ప్రత్యేకపారిశ్రామికోద్యోగి గుంటూరు మండలమును విచారించదలపెట్టెను. ప్రత్యేకోద్యోగికి ముగ్గురు తహశీలుదారులు సహాయము జేసెదరు. వీరు గావించెడి విచారణపై ప్రత్యేకోద్యోగి యాధారపడటవలన నిజస్థితిని గ్రహించుటకు వీలుండదు. వీరు స్వయముగ విచారణ నలిపినగాని ప్రయోజనముండదు. వీరికి సత్యనారాయణగారొక సహాయోద్యోగియట. ఇంతవరకు సర్వే జేసిన పదహారు జిల్లాలలోను, తగినంత సమాచారము వీరికి లభించినటుల దోచదు. వీరి విచారణవలన, పూర్ణ లాభము గలిగెనని జెప్ప వీలులేదు. గ్రామప్రజలతో సంబంధముగలిగి, వారి ఆచారవ్యవహారాలను గుర్రెటిగి, గృహపరిశ్రమలస్థితిని గుర్రెటిగినవారి తోడ్పాటు గావలయును. గృహపరిశ్రమలపట్ల సానుభూతిలేనివారి తోడ్పాటువలన విశేష ప్రయోజనముండదు. అనుద్యోగల సహాయ మత్యవసరము. కేవల అధికారుల సహాయమువలన, సముగ పరిశీలన కవకాశముండజాలదు. పరిశ్రమల యభివృద్ధి విషయమున,

పారిశ్రామిక శాఖవారు మొదట యంత్రపరిశ్రమల సహాయమును తలపెట్టిరి. కాని యిది సాధ్యపడదని విడచిపెట్టిరి. పిమ్మట, వీరు గృహపరిశ్రమల యభివృద్ధికిమాత్రమే తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. కాని ఇక్కార్యమును గావించుట కయినను, పరిశీలన ముగియలేదు. ఎంతకాల మిది యింకను కొనసాగవలెనో తెలియదు. పరిశీలన యయినను, అనధికారుల సహాయముతో జరుగనందున, దీనికి విలువ గలగకున్నది. గ్రామ పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందకుండ, వ్యవసాయ మభివృద్ధి జెందజాలదని, పారిశ్రామిక శాఖవారు గుర్తించిరి. కాని వ్యవసాయ విచారణసంఘమువారు గృహపరిశ్రమల సంగతిని అనలే ఎత్తుకొనకుండుట శోచనీయము. గృహపరిశ్రమల సభివృద్ధి జెందించినచో, వ్యవసాయదారుల కివి మిగుల లాభించును. ముఖ్యముగ రాటమును మగ్గమును, గ్రామస్థుల రాబడిని పెంపొందింపగలవు. గుంటూరు మండలమునందు, కొన్ని భాగములలో రాటము చిరకాలమునుండియు వాడుకలోనున్నది. పల్నాడుమున్నగు భాగములలో రాటమును వ్యాపింపజేయుట కవకాశము లధికముగ గలవు. పారిశ్రామిక శాఖవారి యవకాశములను చేపట్టెదరా? లేక రిపోర్టులను ప్రచురించుటతో తృప్తి జెందెదరా? పూర్వపు టాచారము అమలులోనుండుటయ గాక, అసహాయోద్య మారంభమునుండియు గుంటూరు మండలమున రాటము పలుతావుల తిరుగ నారంభించినది. ఇట్టి యనుకూల పరిస్థితులను, పారిశ్రామిక శాఖవారు చేపట్టవలయును. రాటము మంచిదా చెడ్డదాయను సందేహముల నాధారము జేసికొనుట పాడిగాదు. రాటమును మగ్గమును పునరుద్ధరించుచో, గుంటూరు మండలమునందేమి, తదితరమండలములలోనేమి, గ్రామపరిశ్రమలు పునరుద్ధారణయగును. గ్రామప్రజల జీవనము నివిపెంపొందింపగలవు. ప్రత్యేకోద్యోగి విచారణ ఫల మేమగునో తెలియదు. పారిశ్రామిక శాఖవారికయినను, గ్రామపరిశ్రమలను త్వరితముగ పునరుద్ధరింపనిచో, విచారణ యంతయు కేవల మార్భటము క్రింద పరిణమింప గలదు. అట్టి ఫలితము గలుగకుండు గాకయని గోరుచు విచారణవలన నిజలాభ ముండు గాకయని, గోరెదము.

వైచునకమిషను : కేంద్రసంఘము

భారతశాసనసభలోని వివిధనాయకులును కేంద్రసంఘముగూర్చి యొసగిన యభిప్రాయములు, మిగుల న్యాయముగ నున్నవి. ప్రభుత్వసభ్యులపై నెంత విశ్వాసముగలదో, కేంద్రసంఘ సభ్యులపై గూడ సంత విశ్వాసమే ప్రబలునని, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు జెప్పిరి. సభ్యులలో సాంఘిక దుర్లభిమానముగూడ అధికముగ గలదు. సెలెక్టు కమిటీకి, ప్రాముఖ్యముగ సభ్యులొక్కరును లభింపకుండుటజూడ, రాజప్రతినిధిగారికి ప్రజాప్రముఖులను నియమించుటకు సాధ్యపడదని తెలుచున్నది. ఊగుపేరులేని వారిని సభ్యులుగ నియమించుటవలన, సహకార దృక్పథముబట్టి వచ్చినను, వీరి నియామకము నిర్లక్ష్యమగుచున్నది. రాజకీయ జీవితమునకు ప్రతినిధులు గాకుండుటయగాక, సభ్యులు సహకారవాదులకుగూడ ప్రతినిధులు గారని లజపతి రాయుగారు నుడివి. ప్రభుత్వము కండగనున్న

వారుమాత్రమే నియమితులయిరి. సంఘమునందు ముగ్గురు హిందువులును, ముగ్గురు మహమ్మదీయులును, ఒక్కసిక్కును, ఒక యూరపియనుడును, ఒక నిమ్న జాతుల ప్రతినిధియు గలరు. హిందువులలోగాని, మహమ్మదీయులలోగాని, ఆయాసంఘముల ప్రతినిధులు గణపింపరు. నిమ్న జాతుల పక్షమునగూడ అసమ్మతి వెలువడుచునే యున్నది. ఆంగ్లో-హైదరాబాద్ ప్రతినిధిలేకని, కలనల్ గిడ్డిగారు గొందుచున్నారు. హిందూదేశపు సమస్యను దెలుపగల వారొక్కరును లేరనియు, హైమను కమిషనువలె యీ సహాయసంఘములను గూడ పూర్తిగా బహిష్కరింపవలయుననియు, శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు గోరుచున్నారు. భారతశాసన సభ్యులను ఎన్నికద్వారా రప్పించుటకు సాధ్యపడక పోయెను. అందుచే, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు త్రొడు బాంగరములేని సభ్యులను నామినేటుజేసిరి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు చెలిపినటుల, యీసంఘముల నిరుపయోగమయిన సంఘము వేరొకటి గనుపింపదు. దీనిముందర బాధ్యతగలవా రెవరును సాక్ష్యమీయరని, నియోగీగారు భావించుచున్నారు. జీతములకొరకు వచ్చిన సభ్యులు కొందరుగలరు. హైమనుసంఘమున కిట్టి సహాయ సంఘములవలన మరింత అశక్తి వాటిల్లుట నిశ్చయము. బహిష్కారోద్యమము తప్పక బలపడగలదు.

రీడింగుప్రభువు : సెకల్ వాడు సెకల్ వాడుగారు రీడింగు ప్రభువుగారికి తగిన జవాబిచ్చిరి. హైమనుకమిషనుకు ప్రతికూలురగు వాడు, ప్రభుత్వము నేదోవిధముగ అడ్డగింప నెంచు వారేయని జెప్పి, రీడింగు ప్రభువుగారు సత్ప్రతిజ్ఞపడిరి. కాని, ప్రతికూలురలో, ప్రభుత్వమున కది వరకు తోడ్పడుచున్న మితవాదులు గలరని, సెకల్ వాడుగారు జ్ఞాపకము జేయుచున్నారు. మితవాదులు అసహాయోద్యమమునం దిదివరకు జేరియుండలేదు. సంస్కరణములను వీరు శ్రద్ధతో నిర్వహించియుండిరి. ప్రతికూలురుగ నున్న మితవాదులలో, రాజప్రతినిధిసభలో లామెంబరుగ నున్నవారు గలరు. రీడింగుప్రభువుగారి లామెంబరే గలరు. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వసభ్యులును, పంతులును గలరు. వీరు యిప్పటికిని, ప్రభుత్వముతో సహకారము నలుపుచునే యున్నారు. అట్టి తరి, హైమనుకమిషను ప్రతికూలు రందరను, ప్రభుత్వ ప్రతికూలురని, రీడింగుప్రభువుగారు పేరేడుట, నిరాధారమనుటకు సందియములేదు. సహాయవాదులలోను అసహాయవాదులలోగూడ ముఖ్యులెల్లరును హైమనుకమిషనుపట్ల ప్రతికూలురుగ నున్నారు. ఈ సంగతిని, ప్రభుత్వమువారును హైమనుకమిషను వారును తిన్నగ గుర్తించుకొంటు శోచనీయము. హైమనుకమిషనుకు తోడ్పడువారిలో చాలమంది నామరూపములు లేనివారు. ప్రసిద్ధనాయకులందరును బహిష్కారవాదులే. కమిషనువారు గావించు నిర్ణయములు, దేశనాయకులకు సంబంధించినంత వరకు ఎక్కువార్చి నిర్ణయములే యగునని, సెకల్ వాడుగారు స్పష్టపరచుచున్నారు. హైమనుకమిషనువారి సిఫార్సులను, దేశమునందలి ముఖ్యనాయకు లెవరును అంగీకరించలేదని, స్పష్టముగాగలదు. సెకల్ వాడుగారు సత్యము నెరుకపరచి, బ్రిటీషు

ప్రముఖులకు తగిన హితబోధ గావించిరి. బ్రిటీషు ప్రముఖు లింకను భ్రమలో మునుంగుట పాడిగాదు. హైమనుకమిషను దేశాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచ బాలదని, వీరు నిశ్చయము జేసికొనుట, అవసరము.

ఇంగ్లండు : ఎన్నికలు

రాబోవు ఎన్నికలకొరకు ఇంగ్లండునందలి వివిధ పక్షములవారును గొప్ప ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. కన్సర్వేటివుల సభ యార్ మతులో గూడును. వాణిజ్యరక్షణ వీరి ముఖ్య సమస్యయగును. లిబరలుపక్ష సమావేశముగూడ యార్ మత్ లోనే గూడును. లేబరుపక్షమువారు బర్మింగ్ హాములో సమావేశ మయ్యెదరు. లేబరుపక్షమువా రెవరును కమ్యూనిస్టు సంఘములలో జేరగూడదనియు, ఇది వరకటుల జేరినవారు లేబరుపక్షమునండియు వెడల గొట్టబడుదురనియు, నూచింపబడినది. దీనివలన లేబరుపక్షమునందు కొంత చీలిక గలుగవచ్చును. ఈపక్షములలో నేదియు, ఇండియాను గూర్చి శ్రద్ధ వహించునని దోచదు. స్వయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు శ్రద్ధవహించునని దోచదు. అన్నిపక్షములును ఇంపీరియల్ భావముచే ప్రేరితములై యున్నవి. అన్నిపక్షములును హైమనుకమిషనును బలపరచిన విధము జూచిన, యీసత్యము తేటపడును. ఇంగ్లండులో నేపక్షము జయమొందునని ఆతురము జూప సవనరముండదు. ఇండియాకు సంబంధించినంతవరకు, అన్నిపక్షములును ఏకీభావమునే జూపునని తేలుచున్నది.

కీ॥ శే॥ చోరగుడి వెంకటాద్రి పంతులుగారు

చోరగుడి వెంకటాద్రి పంతులుగారు బాపట్ల లో 26 వ తేదిన చనిపోయిరని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వీరు ప్రజాహిత జీవితమునందు కడు శ్రద్ధతో పాల్గొనుచుండిరి. వీరు ఆంధ్రభాషలో చక్కని వక్తృత్వము జూపుచుండిరి. ఆంధ్రాంగ్ల సంస్కృతభాషలందు వీరికి చక్కని పరిచయము కలదు. వీరికి గల ప్రజ్ఞలను దేశాభ్యుదయమునకై వినియోగించుచుండిరి. సంఘసంస్కరణ మునందు వీరికి ప్రీతిమొందు. రాజకీయ సంస్కరణమునందు వీరధికోత్సాహము జూపుచుండిరి. ప్రథమాంధ్ర మహాసభకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులై, విచ్చినయవ న్యాసము, ఆంధ్రోద్యమ స్వరూపమును చక్కగ తేటపరచెను. ఆంధ్రమహాసభలో పాల్గొనుచు, వీరు ఆంధ్రాభ్యుదయమునకై పాటుబడుచుండిరి. వీరు కొంతకాలము క్రిందటినుండియు వయస్సుమీరుట చే, ప్రజాహిత జీవితమునందు చురుకుగ పనిజేయు జాలకున్నన, వీరిని విశాలాభిప్రాయములు ప్రేరేపించుచుండెను. దేశస్వరాజ్యసిద్ధి వీరి కత్యంత ప్రియముగ నుండెను. వీరి మరణమువలన, బాపట్ల పోలకును ఆంధ్రదేశమునకును తీరనికొరంక వాటిల్లుచున్నది. వీరి మరణముచే గుండెడి బండ్లుగులకును స్నేహితులకును మా సానుభూతిని దెలుపుచున్నారము. వీరి యాత్మకు శాంతి గలుగుగాక!

నాయకుల విరసము

లండను హైన్సుపత్రిక, ప్రజాహిత విద్యేషులకు సామాన్యముగ జోటిచ్చుచుండును. అనామకులకు, అత్యంత ప్రాముఖ్యము గలిగించుచుండును.

గౌరోజీ దుమేసీయా అనువారు లండను హైన్సు పత్రికలో నొకలేఖ వ్రాసి, అందు హైదరాబాద్ నాయకులను కనీదీర దూషించిరి. బహిష్కార మవలంబించిన నాయకులకు, దేశమును నడుపుటకు యోగ్యతలేదని, వీరు నిందించుచున్నారు. వారు అసత్య దేవతలట. హిందూదేశము తరపున ముచ్చటించుటకు వారికి యోగ్యతలేదట. బ్రిటీషువారు వీరి చర్యల సంతక కనిపెట్టనక్కరలేదని, దుమాసియా గారు సలహానిచ్చుచున్నారు. హైమనుకమిషనువారు, నాయకులమని పిలుచుకొనెడి వారి బూటకములను గుర్తెఱుగవలయునట. వీరికెట్టి పలుకుబడిలేదట. సంస్థానాధీశులు, వీరిని ప్రామాణికులుగ సంగీకరింపరట. ఇక హిందూదేశమునకు నాయకు లెవరు? దుమేసీయాగారును వారి యనుచరులను గాబోలు! ఇట్టిలేఖలను ప్రచురించి, లండను హైన్సుపత్రిక తన గౌరవమును పూర్తిగా గోల్పోవుచున్నది.

కలరా

చెన్నపురిలో కలరా యణగిపోయినదని, రిపోర్టులు వెలువడెను. కాని, కొన్ని డివిజనులలో మరల నిది యంకురించెనని వినుట కెంతయు చింతించెదము. ఇందుకు కారణ మేమైయుండును? కారణ మేదియనినను దీనిని నిర్మూలించుటకు, కార్పరేషను ఆరోగ్యాధికారి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహింపవలసిన యవసరము గలదు. ఇదివరకే, కలరావ్యాధి కొంతవరకు బీభత్సము గలిగించెను. దీని వ్యాప్తి నింకను సాగనిచ్చుట, కార్పరేషనుకు గౌరవము గానేరదు.

బెంగుళూరు ఆలరుల విచారణ

తుపాకీకాల్పుల యవసరములేదు

బెంగుళూరు, సెప్టెంబరు 27:—బెంగుళూరు ఆలరుల గూర్చి విచారణచేయుటకై నియమింపబడిన విశ్వేశ్వరయ్య కమిటీ యెదుట మైసూరు జిల్లకు ఇన్స్పెక్టర్ జుడెకర్లుగారగు నుక్కారావుగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు నిట్లుచెప్పిరి.

సత్యాగ్రహమునందలి జాతీయం దువ్యవించిన నూతన ధైర్యవీర్యాము. దేవాలయముల మున్నగు ధైర్యపాత్రనామం దిరములు ప్రభుత్వ కార్యాలయముల వంటివి కావు. ప్రభుత్వ కార్యాలయములలోనికి జాతీయముక వివక్షణ లేకుండా ప్రతి వాడును వచ్చుటకు హక్కుగలదు. అట్టిహక్కులను దేవాలయముల విషయములలో వర్తింపజేయుటకు వీలులేదు. ఈ సిద్ధాంతము ననుసరించియే గణపతివిగ్రహము యధాస్థానమునందు క్రతిస్థింపవలయునని నేను ఉత్తరువుచేయుటకు కారణమైనది.

ఈ విషయమై నా పై ఆధికారులనుండి నాకు పలహాలుగాని యాదాప్తులుగాని వచ్చియున్నవో లేవో ఆ విషయమై మీరెద్ద ఏకాంతముగా నేను విచరించుచుండిన కాగితముల రికార్డునకన్నా ఎక్కువ సమాచారము దేయవలయుననినది లేదు. అట్లుగా నున్న యీ ఆలరుల విషయంలో నింకెంతదనియున్నాడు.

కొమన్నగారి సాక్ష్యము

మైసూరు గవర్నరు మెంటు సెక్రటరీ కార్యాలయముల కలెక్టరీలకుగారగు కామన్నగారి క్రిందికిగా సాక్ష్యమిచ్చిరి. నామోటాకు డ్రైవరుగ చిన్నసామి చెప్పియుండిన సాక్ష్యము గణాంతింపదగినది. ఈ చిన్నసామి నావద్ద 2 సం॥ల ములపండి పనిచేయుచున్నాడు. ఇతడు చాలా సత్వవర్తన కలవాడు. సమ్మతమైతాడు.

గతజూలై 20 తేదీని సైనికపటాలములవారు తుపాతులు కాల్చియుండుటకు తగిన అవసరముగాని, అధికారముగాని కన్పించుట లేదు. తుపాతులు కాల్పులసినంత దుర్భాగ్యములను విధ్వంసము చేసియుండలేదు. (ఆ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

యూరపు లిబరలుపతనమావేశము

జగ్జి, సెప్టెంబరు 26:—విదేశవార్తలు యూరపు లిబరలు పతనమనందు పూర్వము కను విధానమును గూర్చి చర్చించెదరు.

ఏమియు ఆధారము లేదు

జగ్జి, సెప్టెంబరు 26:—ఆంగ్లో (ఇండి) నాకాదళ విధానమును చర్చించలేదనియు, కను ఇందు నాకాదళములు సహకారము పట్టుటకు ఎట్టి రూపకము అనుబంధము లేవనియు, అట్టి సహకారమును కట్టి ఏర్పాటులను తేలికొనలేదనియు కనుకందం ప్రభువు చెబుచున్నాడు. ఆంగ్లో (ఇండి) నాకాదళ బడంబడిక విషయము ఇంతవరకు ఆధారము ఏమియు లేదని.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

ఎన్నికల సంరంభయత్నములు

జగ్జి, సెప్టెంబరు 26:—రాజౌవు శాసనలోగాని బ్రిటిషు ఎన్నికలు జరుగనని అందరను అనుకొనుచున్నను మూడువత్తు ములవారు రాజౌవుపక్షములోపుక తమ ఎన్నికవిధానములను పూర్తిగ వర్తమానించెద రనుచున్నారు. రేపు యూరపులో కన్సర్వేటివులు తమవిధానమును చర్చించెదరు.

అదివారమునాడు బర్మింగ్హాంలో కార్మికపక్షవార్షిక సభ జరుగును. అందు తమ విధానమును బ్రకటించి కమ్యూనిస్టులపై కార్యను దీసికొనవలయుమై ఆలోచించెదరట. ఇతివరలో కార్మికసమావేశములకు కార్మికపక్షమునకు జెందనట్టియు, కమ్యూనిస్టులగువారిని రానియలేదు. కాని ప్రేక్షయూనియనులో సభ్యులకు కమ్యూనిస్టులను రానిచ్చిరి. ఈవర్తమాను ఈకార్యము నంగీకరించినచో ప్రేక్షయూనియనులు గూడ కమ్యూనిస్టు ప్రతినిధులను కార్మికపక్ష రాజకీయసభకు బంపుటకు సిలుండదు.

ఆస్ట్రేలియాలో మనోదౌర్బల్యముగల వారిని వైద్యులికి త్వరిత్య చాగుతేసిగాని పెండియాడ నియరాదను అనుబంధముల నెత్తినేరి. ఆసలు చట్టము నామోడించిరి.

మెక్సికోవరద అపదవరముగ వచ్చి ఇంట్లు కూలిపోయి అధమును 15 గురైన చరిపోయియుండును.

యూరపు కన్సర్వేటివుసభ

లో పారిశ్రామిక రక్షణమును గూర్చి ఆలోచించెదరు. విగురుతులపై పన్నులను విధించి బ్రిటిషు పరిశ్రమలను గాపాడెదరట. బాల్టిముగారు పనిలేనివారి పక్షమును తగ్గించుటకు ప్రామాణ్యములోనే ఒకచోటకండి ఇంకొకచోటుకు పనిలేని వారిని బంపుటను గూర్చియు తన ఎన్నిక ప్రతిపత్తి వివిధముగాకుండ పరిశ్రమను గాపాడుటను గూర్చియు మాట్లాడెదరనుకొనుచున్నాడు.

వైమానిక దళమును గూర్చి ఇంతవరకు ప్రకటించని బడంబడిక నెద్రానిని (ఫ్రాంసుకుతో) తేలికొనలేదనియు తేలికొని రన్నవదంబు లన్నియు నిరాధారములనియు చెబుచున్నాడు.

అంతర్జాతీయ తగవులు

కాంతియుత పరిష్కారము

లండన్, సెప్టెంబరు 27:—కాంతియుతముగ అంతర్జాతీయ తగవులను పరిష్కరించుకొనట కుద్దేించిన ఆచర్యక బడంబడికను జాతిసమితి సభ్యులతోబాటు ఆఫ్ నిస్తాను ప్రెజిడు కొస్తానెయ్యి యునై టెడ్ స్టేట్స్, ఈజిప్టు, ఈక్వెడరు, మెక్సికో సోనియలు రసియనుకు మెక్సికోకు బుపెదరు. వలయు సలహా నిచ్చుటకు నిదముగ నున్నారని జాతిసమితి వీరికి చెబుచున్నాడు.

ఆస్ట్రేలియా (క్రా)త్ర (ట్రాన్సు)పోర్టు పనివాండ్రట్టము వనిచేయనను నావికలచే వర్తించునట.

ఆయుధ నిస్సర్జనము

బ్రిటిషు వైఖరి

జగ్జి, సెప్టెంబరు 26:—సాధ్యమైనంత త్వరతో ఆయుధ నిస్సర్జనము గావలెనని జాతిసమితి ఆసంబ్లివారమునాడు. ఇంతకుంటే ఎక్కువ యుండరాదనియు నిర్ణయించుకొనెను. ప్రారంభ ఆయుధ నిస్సర్జనసభ ఆధ్యక్షుడు ఆయుధ ప్రభుత్వము లతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను పల్చి ఈసంవత్సరాంతమునను 1929 ప్రారంభమునను సభ జరుగునటను జాడవలెననుచున్నాడు. ఈవిషయమై ఆందోళి బడంబడిక యున్నగాని రానువడదు. జాతిసమితి బ్రిటిషు విదేశాంగ విధానములో 25 భాగము నున్నదనియు గ్రేటుబ్రిటను స్నేహముతో జూచుచు న్నదనియు జబ్బుచేసేవరకును చాబర్లెజుగారు చేయవలసిన పనిని తేయుచునే యున్నాడనియు చెబుచున్నది.

ఆంగ్లో (ఇండి) నాకాదళ బడంబడిక

వైముపు పత్రిక

లండన్, సెప్టెంబరు 26:—వైముపు పత్రిక గ్రేటుబ్రిటను యుద్ధోత్సములను సమర్థించవచ్చునట. కాని వారియుక్తులను సమర్థించరాదు. ప్రారంభ ఆయుధ నిస్సర్జనసభ విషయమై డిర్బునుగ ఆలోచించుకొ పోవుటయేతప్ప. ఆయుధ నిస్సర్జన ప్రతిష్ఠితమే రాజీతి ఆధ్యంతరముగ ఏర్పడినది. జాతిసమితిగూర్చి సంతుచిత భావముతో ఆలోచించుటయే తప్ప. ప్రధానమగు నాకాదళ ప్రభుత్వములను బడంబడికను గురుర్చుటయే జాతిసమితి యుద్ధోత్సము. దీని సంగీకరించక ఇంకొకవిధానము నేర్పాటుచేయవచ్చు ఈ కష్టమునుగూర్చి గ్రేటుబ్రిటను యునై టెడ్ స్టేట్స్ పలహాను బడంబడికనడె.

రైనుప్రదేశ ఆక్రమణము

ఇంగ్లాండులో ఎవరో కొద్దిమందే రైను ఆక్రమణ నపేక్షించెదరు. రైనుప్రదేశము నింకను ఆక్రమించుట అనవసరమనే బ్రిటిషు ప్రజల యభిప్రాయము. రైను ఆక్రమణ పని పూర్తి అయినది. అనుకొన్న కార్యము నెరవేరెను. కాని ఫ్రాంసులో అట్లు అనుకొనలేదు. ఫ్రాంసు జర్మనీ స్నేహముగనండుటకు గ్రేటుబ్రిటను ఎంతో తొద్దడెను. ఇద్దరితో స్నేహముగనున్నాడు. ఆకస్మికముగా బ్రిటిషు సేన లిపును మరలినచో నిరుపయోగము; మరింత యుద్ధవరకముగ నుండును. జర్మనీకి సహకారిగయ్యుండను. ఫ్రాంసుకు తోపమువచ్చును. మరింత చిక్కలనుచున్నాడు. అందుచేతనే జర్మనీ ఫ్రాంసు రాయబారములను జరుపుకొను పరిస్థితులను కుదండ్రితభువు తేయగలవని వైముపుపత్రిక వాకొనుచున్నది.

ఐ. సి. ఎస్. పరీక్షలు

లండన్, సెప్టెంబరు 27:—ఈసంవత్సరము ఐ. సి. ఎస్. పరీక్షకు 122 బ్రిటిషు అభ్యర్థులు వచ్చిరి. నిడుడు 112 గురే యుండిరి. 1926 లో 93, 1925 లో 70 మందే గలరు.

ఈసంవత్సరము 158 భారతీయులు, 14 సింహళదీవి వాస్తవ్యులున్నాడు. 88 గురు యూరపియులు 12 భారతీయులు ఈసంవత్సరము విజయములైరి.

కాబూలులో జరుగు అఖిల అసియా జాతి సమావేశము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

చీనా పాల్గొన రాదనుట

మ్యాంగుపే కోమింటాంగు శాఖవారి యాజ్ఞేపణ కాబూలులో అఖిల అసియా జాతిసమావేశము జరుగ నున్నందునను అందు జహానబాది వలకబడియే ప్రాబల్యముగ నుండగలదనియు అట్టితరీ ఆ సభలో చీనా పాల్గొనరాదనియు మ్యాంగుపే కోమింటాంగు శాఖవారు గోరుచున్నాడు. అసియా వాసులను బానిసలుగ తేయుటకే జహాన ప్రయత్నించునట. తక్షణము ప్రాప్యపాతు లన్నిటిని సమావేశవరచి బాధ కడుచున్న ప్రజలను విముక్తులగ తేయవలెననియు ఇందులో జహానును పాల్గొనకుండ తేయవలెననియు చెబుచున్నాడు.

వైముక కమిషనరులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 27:—వైముక కమిషనరులు భోక్, కార్వరు, వైమక లెనుఫాన్సు అట్టి, హార్వెసారను కార్వరు పక్షము హార్వెసారక కన్యతో నిన్న విద్వోయా స్టేషను నుండి మార్చెయిబుక్కు బయలుదేరిరి.

యారల్ కన్సర్వేటివుసభ

బాల్టిముగారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 27:—ఈపార్టు మెంటు ముగియుటకు లోపుగనే ప్రభువులసభ సంప్రకరణమును గావించవలెను. అట్లాక రీర్వాసమును పార్టు మెంటు చేయవలెనని. డబ్బు చట్టమును సర్వపై చేయు యధికారమును ఒక కమిటీ కేయవలెనని రీర్వాసిందిరి. పరిశ్రమలకు వీలైనంతవరకు విస్తారముగ రక్షణము నియవలెనని. ఈరక్షణమును ఉక్కు-ఇనుము యాపకమైన శీతపరిశ్రమ, బయిలులు మేజోల్లు పింగాణీ సరుకలను గూడ రక్షణము నియవలెనని.

రాజౌవు ఎన్నికలక్షయమై బాల్టిముగారు ప్రస్తావించిరి: సోషలిజము కావలెనా, కాకాస్టి ట్యూమును లింగ కావలెనా యను విషయమై అసగా సాంఘికవాదము, ప్రకమ తదర్థులతో గూడుకొన్న పద్ధతియూ యనువిషయముపై ఎన్నికలను జరుపవలెనని బాల్టిముగారు. పరిశ్రమల రక్షణమునకు పరిశ్రమల రక్షణమునకు పరిశోధనకాలము అయిపోయినది. కన్సర్వేటివులు అధికారములోనికి వచ్చిన సాధారణముగ నుంకములను ప్రవేశబెట్టుటకు ఈపరిశ్రమ రక్షణము నుపయోగించరు. అన్నిటిపైన నుంకములకు విధించు విషయమై ప్రజల సమ్మతిని దీసికొనవరకు ప్రతిపరిశ్రమకును రక్షణము నడుగవచ్చునట. సంరక్షణ పద్ధతిని విస్తరిత తే యవలెనని కన్సర్వేటివుల యభిప్రాయము. అవారముమీద పన్నును విధించరాదని కన్సర్వేటివులందరను అంగీకరించిరి.

స్పెయినులో క్యాబ్రిటాకోలలో మరుగుండు కొట్టు అంటుకొని 17 గురు చనిపోయిరి. 215 క్షతగాత్రులైరి.

సింగపూరు నాకాదళమును నిర్మించుటకు సర్ జాకాబ్ కోక్సనుగారి పెండకు సంగీకరించిరి.

చెల్లకావం ఎన్నికలో నియోజకవర్గము ప్ర్యేత సగము కంటే ఎక్కువగయ్యున్నాడు.

కార్మిక పక్షమువారి వైఖరి

ఇండియా

చీనుసర్వీసు

లండన్, సెప్టెంబరు 27:—కార్మికపక్ష కార్యనిర్వాహక సగమువారు ఇండియల్లిను విధానము, భారతదేశ సంస్కరణములను గూర్చి తయారు చేసిన విధానము చాల ఆసక్తికరముగ నున్నదని కార్మికపక్ష లెఫ్టునింగునాయకులనుచున్నాడు. ఈకార్యక్రమమును బ్రెప్పిజేయవలెను. ఇందులకు ఇండిపెండెంటు కార్మికపక్షమువారు ప్రేక్షయూనియనులతో ద్వైదేద కని మ్యక్టన్ను గారు చెలిపిరి. బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారి రిజిస్ట్రలో తేసిన పనులచే భారత కార్మికపక్షమునకు బ్రిటిషు కార్మికపక్షమున నమ్మకము పోయినది. ఇందులకు దృష్టాంతరముగ కార్మికపక్షమువారు ప్రవేశబెట్టిన బెంగాలు ఆర్డినెన్సులను జూపిరి. వైముకమిషనుపట్ల వారు జూపినవైఖరి మరీష్టమనిరి. వీటి నన్నిటిని ఇండిపెండెంటు కార్మికపక్షమువారు ఖండించి కనుకు జోక్యములేకుండ తేసికొనవలెను. స్వల్పసంఖ్యులగు కార్మికపక్షమువారు భారతీయుల జాతీయతము ములకట్ల సావధూనిని జూపవలెను. స్వపరిపాలనమునకుతోడు వ్యయంగర్హయనూత్రమునగూడ ఇచ్చి భారతీయులు తమ ప్రతిపత్తిని ఒకజాతిగ నిర్ణయించుకొనుపాక్కును గుర్తించవలెనని చెప్పురు బాక్సగారనిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ సెనేటుసభ

28-9-1928 తేది, శుక్రవారం, ఉదయం 8 గంటలకు సమావేశము

ప్రశ్నోత్తరములు

ఏ. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు

(ప్రశ్న:-18. (ఏ) ఆశుబంధ కళాశాలలో 1927-28 లో నియమింపబడిన యాద్యోగుల పేర్లను చెబితేదరా? (బి) వీరి నియామకములు నిండికేటిన నామాదింపబడెనా? లేని యెడల సెట్టిచర్య దీనికోబడెనా?

జవాబు:- (ఏ) ఒక స్టేటు మెంటు సభయెడల చెప్పబడినది. (బి) సంతృప్తికరముగానున్న నియామకములు ఆమోదింపబడెను. నిండికేటిన నామాదింపబడెనట్టి నియామకములలో ఎవరనుగు మాత్రము గావించబడెను.

(ప్రశ్న:-19. 9-8-28 తేది సభాకార్యక్రమముయొక్క నెం|| 9-(ఏ)లో గావించబడిన సిఫార్సుయొక్క) కార్యబద్ధతను గూర్చి నిండికేటిన విచారించినదా? అట్లగుచో, సెట్టి తీర్మానము గావించినది?

జవాబు:- అవును. కార్యక్రమముయొక్క నెం|| 22 (ఏ) చూడవగును.

(ప్రశ్న:-20. విశ్వవిద్యాలయ ఫెలోషిప్పులకు దరఖాస్తుచేసిన అభ్యర్థులపేర్లను, వారి యోగ్యతలను, యెన్నుకోబడినవాని పేర్లను, చెబితేదరా?

జవాబు:- ఒక స్టేటు మెంటు సభయెడల చెప్పబడినది. (ప్రశ్నయొక్క) రెండవభాగమునకు రెండవ సాంవత్సరిక రిపోర్టుయొక్క 80 వ పేరా చూడవగును.

(ప్రశ్న:-22. తెలుగుభాషయొక్క ప్రాతినిధ్యము విషయమున స్టాట్యూటులో గావించబడిన మాత్రవలన రెండవసారి ముఖ్యోపాధ్యక్షులు నిండికేటిననుకు తెలియునా? నడదు భారీ పూర్తిచేయుట కెట్టిచర్య దీనికోబడెనా?

జవాబు:- గత ఎన్నికసమయమున, ప్రస్తుత సభ్యుని యాద్యోగకాలము మూడేండ్లవరకు నిలిచియుండునని ప్రకటించబడుటచే ప్రస్తుతము భారీగాగలేదు.

(ప్రశ్న:-28. 1928 పి ఇంటర్మీడియటు వరీక్షకు హాజరు సర్టిఫికేటు లేకుండ దరఖాస్తు చేసిన (ప్రీలుగాక ఇతరులు) పేర్లు, వారి పాఠముల పేర్లు వారి ఆ) కస్టి, ఆశుబంధ కళాశాలలో చేరకపోవుటకు కారణములు తెలిపరా.

జవాబు:- అట్టి దరఖాస్తులు యీ (క్రిందివిద్యార్థుల) నుండిచేరి, నిరాకరింప బడినవి. జి. ఆర్. సత్యనారాయణమూర్తి, ఎం. కన్యయ్య, ఎం. నూర్జురావు, జి. నంకటేశ్వరయ్య, రాధాకృష్ణమూర్తి. వారిపాఠములపేర్లు చెబితేదరా? వేదవిజ్ఞానము, వయస్సుకారణములుగా చెప్పబడినవి.

(ప్రశ్న:-24. అభివృద్ధి కార్యవిధానమును కార్యరూపమున రెట్టుటకు యేమిచర్యదీనికోబడినది. ఎట్టి అభివృద్ధి కార్యముయినను త్వరలో ప్రారంభింపబడునా, లేనిచో, లోకములో జ్వలించిన విరాళములు తిరిగి వాపకు చేయబడునా?

జవాబు:- ఈ విషయము గూర్చి ప్రభుత్వముతో సుత్తరప్రతుల ప్రకటనలు జరుగుచున్నవి. రాబోవు ఆర్థికసంవత్సర ప్రారంభమునందే నడకు కార్యమును నిండికేటిన నిర్వహించగలుగుటకు గాను, 1929-30 సం||నకు రూ 82,000 (ఠాంతు) ఖరీదబడినది. రాబోవు సంవత్సరారంభమున సదరుకార్యము ప్రారంభింపగలుగుటకు నిండికేటిన అభిప్రాయపడుటచే, ప్రభుత్వము యొక్క సలహాప్రకారము, యంతవరకు చేరియున్న విరాళములు ఇంజనీయులు బ్యాంకులో దిపాజిట్టు చేయబడియున్నవి.

కే. అప్పారావుగారు

(ప్రశ్న:-25. (ఏ) 1928 మార్చి, ఏప్రిల్ లో జరిగిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముల యొక్క ఇంటర్మీడియటు, బి. ఏ. వరీక్షలలో పూర్తిగా నుత్తీర్ణులయినవారి సంఖ్యయెంత? (బి) రెండు విశ్వ విద్యాలయముల యొక్క యొక్క యొక్క వరీక్ష యొక్క వివిధ భాగములలో నుత్తీర్ణులయినవారి సంఖ్యయెంత? (సి) ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములో నుత్తీర్ణుల సంఖ్య తక్కువగానన్న కారణమున, యీ విశ్వవిద్యాలయ ప్రాంతమందలి విద్యార్థుల తనతనను కలకత్తా, కలకత్తా, మద్రాసు, నగరములకు బోయియుండిరా.

(డి) ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము అవసరకళాశాలలలో విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గియున్నదా.

జవాబు:- (ఏ) (బి) రెండవసాంవత్సరిక రిపోర్టు యొక్క ఆశుబంధములను చూడవగును. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధనా ఫలితముల గూర్చి భోగట్టా తెలియదు (సి) అవిషయమేమియును నిండికేటిననుకు చెబితేదరా (డి) లేదు.

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుంచి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగురుమరుచాయ నూలురకమున్ను నూతన నూలురకముల కలరు నూలున్ను, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపించబడును. శాంపిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయును.

యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జప్తుశివ్యాపారం, మహల్ విధి, మధుర.

(ప్రశ్న:- 26. (ఏ) 1928-29 సాంవత్సరిక రిజిస్టరులో పరీక్షకుల పట్టిక లేకుండుటకు కారణమేమి? అట్టి పట్టికను తయారుచేసి సెనేటు సభ్యుల కొనగటకును, యింకొకడునాండి సాంవత్సరిక రిజిస్టరులో దానిని చేర్చుటకును చర్యదీనికోబడునా? (సి) పరిశోధనా యేవయినను నిండికేటిన నేర్పాటు చేయబడినదా? అట్లగుచో నేర్పాటయినవలకు (డి) (1) ఇంటర్మీడియటువరీక్షకు నూపరైజింగు బోర్డును ప్రత్యేకముగా నిండికేటిన నియమించినదా? (2) అట్లగుచో సదరు బోర్డు సభ్యుల పేర్లను చెబితేదరా? (ఇ) (1) ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ పరీక్షకులుగా నిండికేటిన సభ్యులెవరయిన గలరా? (2) అట్లగుచో వారిపేర్లను చెబితేదరా?

జవాబు:- (ఏ) పరీక్షకుల పట్టికలను ప్రకటించుట భావ్యముని నిండికేటిననుకు దోచుట లేదు. (బి) లేదు. (సి) అవును. విశ్వవిద్యాలయ స్యూటియొక్క 21 వ అధ్యాయముయొక్క 1 వ సెక్షను చూడవగును. (డి) (1) అవును. (2) లేదు. (ఇ) అవును. 1927 లో చా|| ఏ. ఎల్. నారాయణ, బి. అప్పారావు, కె. సత్యనారాయణమూర్తి, ఎస్. ఆర్. కృష్ణమూర్తి, గార్లు. 1928 లో చా|| ఏ. ఎల్. నారాయణ, కె. సత్యనారాయణమూర్తి, ఎస్. ఆర్. కృష్ణమూర్తి, గార్లు.

(ప్రశ్న:-27. (ఏ) బోర్డు ఆఫ్ స్టడీస్ సభ్యులలో నెందరు విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు వెలుపల నివసించుచున్నారా? (బి) 1927-28 లో జరుపబడిన వివిధబోర్డుల సమావేశము తెన్ని? ఈ సమావేశములకు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు వెలుపల నివసించువారిలో నెంతమంది హాజరయిరి? (సి) ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సభ్యులలో నివసించుచున్న బోర్డు ఆఫ్ స్టడీస్ సభ్యులలో నెంతమంది పరీక్షకులుగా నియమింపబడిరి?

జవాబు:- (ఏ) సాంవత్సరిక రిజిస్టరుయొక్క 80-86 పుటలు చూడవగును. (బి) (ప్రశ్నయొక్క) మొదటి భాగమునకు రెండవసాంవత్సరిక రిపోర్టుయొక్క 17 వ పేరాచూడవగును. విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులనుకు వెలుపలనున్న 29 మంది తమ తమ బోర్డుల సమావేశములకు హాజరయిరి. (సి) 88.

(ప్రశ్న:-28. (ఏ) విశ్వవిద్యాలయముచే నియమింపబడిన ఫెలోషిప్పుయొక్క యోగ్యతరెవ్వి? (బి) మూడు ఫెలోషిప్పులలో దేనికయినను మహమ్మదీయతకే యితర తక్కువగాకులనుండి యోగ్యతగల దరఖాస్తులు చేరియుండలేదా? (సి) వివిధ ఫెలోషిప్పులకు దరఖాస్తుదారులు, వారియోగ్యతలు, నివాసస్థలము, మున్నగు వివరముల పట్టిక నొసగదరా?

జవాబు:- (ఏ) స్యు తం త్ర క రి శోధనాశక్తి యొక్కటినుకొనె కావలసిన యోగ్యత. (బి) విశ్వవిద్యాలయ క్షుణ్ణవరములో సాంఘిక విభేదములను నిండికేటిన ప్రశ్నపెట్టెను. (సి) 21 వ ప్రశ్నకు జవాబు చూడవగును.

(ప్రశ్న:-29 విశ్వవిద్యాలయ ప్రెయిసింగు డిశ్చము నేర్పరుటకెట్టిచర్యదీనికోనబడినది? ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో నట్టి డిశ్చము నేర్పరుటకు ప్రభుత్వ మామోదించినదా?

జవాబు:- 1 వ ప్రశ్నకు జవాబు చూడవగును.

(ప్రశ్న:-30 ఇండియా ప్రభుత్వముచే నడుపబడు వి. సి. ఎస్. పరీక్షకు కెల్లుటకు యీ విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రుల కేవలమున ఆటంకములున్నవా? అట్లగుచో వానిని తొలగించుటకు నిండికేటిన యేమిచర్యదీనికోనబడినది?

జవాబు:- లేవు.

(ప్రశ్న:-31. (ఏ) 20-9-1927 తేది సభలో గావించబడిన 5 వ తీర్మానమును కార్యరూపమున రెట్టుటకు నిండికేటిన యేమిచర్య దీనికోనబడినది? (బి) సాంకేతిక వాణిజ్యకళాశాలలను స్థాపించుటకు ఒక విధానమును తయారుచేయు కమిటీని నిండికేటిన నియమించినదా? లేనిచో అట్టి కమిటీని వెంటనే యేర్పరుటకు తగుచర్య దీనికోనబడరా?

జవాబు:- (ఏ) సదరు తీర్మానము ప్రభుత్వమునకు సమర్పించిన నాటిను కళాశాలను వెంటనే స్థాపించవలసిన

యవసరము లేదని ప్రభుత్వము ప్రకటన చేసెను. సాంకేతిక కళాశాలగూర్చి ప్రభుత్వము ఉత్తరవుల నొసగలేదు. కాని, యింజనీరింగు కాలేజీ విషయమును వెనకరెట్టువచ్చుననెను. (బి) లేదు. ఆ విషయము నిండికేటిన నాలోచింపబడును.

ఏ. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు

(ప్రశ్న:-32. (ఏ) విద్యావిషయములగూర్చి యొక మెమోరాండము నొసగవలసినదిగా హస్తానుకమిటీ నిండికేటినను గోరినదా? (బి) అది మొనగబడినదా? (సి) అట్లగుచో, నద్దానిని సభయెడల రెట్టుచరా? జవాబు:- లేదు.

(ప్రశ్న:- 33. (ఏ) హస్తానుకమిటీ జమీన్దార్ల తీర్మానమును సెప్టెంబరు 28 వ తేది సెనేటుసభకు సభ్యుల సెనేషన్ యనను వంపిరా (బి) అది నిరాకరింపబడుటకు కారణము తెన్ని

జవాబు:- (ఏ) అవును. తీర్మానమునకును విశ్వవిద్యాలయము యొక్క యాద్యోగులకును సంబంధమేమియును లేదు.

నైమను కేంద్ర ఉపసంఘము

ప్రధమసమావేశము - కుమారుడు తల్లిడికి కార్యదర్శిగ నియమింపబడుట

తైలరుగారు సంఘకార్యదర్శి

కొన్నా, సెప్టెంబరు, 27:- సర్ సి. శంకరశాస్త్రిగారు కేంద్ర నైమను కమిటీ అధ్యక్షులు కేంద్ర కమిటీయొక్క ప్రారంభసభ జరిపిరి. అక్టోబరు 12 వ తేదీన కమిటీ తిరిగి పూజాలో సమావేశమగును.

ఈసంఘమునకు ఇండియాను పార్లమెంటరీ కమిటీయని నామకరణ మొనర్చబడెను.

మద్రాసు నిలిచి సర్వము ఉద్యోగి హెచ్. ఎం. తైలరుగారు ప్రస్తుతము సెలవులో నున్నవాడు, దీనికి కార్యదర్శిగ నుండును. ప్రభుత్వకార్యాలయమునందున్న కేంద్రక నిలిచి సర్వము ఉద్యోగిని పీరికి సహాయముగ నొసంగెదను.

సర్ శంకరశాస్త్రిగారు క్షయముగ నొక కార్యదర్శిని నియమించుకొనటకు అధికార మొనంగబడెను. వారి కమిటీలు ఆ ఉద్యోగమునందు నియమింపబడుదురు.

తైలరుగారు విజయనగరం మేనేజరు

నైమను కేంద్ర ఉపసంఘ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిన తైలరు సి. వి. ఇ. బి. సి. ఎస్. గారు 1901 సం|| ఇండియాకు వచ్చిరి. చెన్నరాష్ట్రమున చాల ఉద్యోగములు చేసిరి. 1909 సం|| విజయనగరం జూనియర్ మేనేజరుగ నియమింపబడిరి. 1911 సం|| పాల్గు ఆల్బాన్ డిప్టీ కమిషనరుగ నుండిరి. యుద్ధ సమయమున పీఠమెసపటోమియాలో వసిచేసి 1919 సం|| సి. వి. ఇ. బి. సి. కార్యకాళి కమిషనరుగ కూడ పనిచేసిరి.

(ఆ. ప్రె.)

రెండవ దచ్చివిమానపు తపాలు

రంగూను, సెప్టెంబరు 27:- తపాలు ఉత్తరములను తెచ్చిన రెండవదచ్చి వాయువిమానము ఆక్యాలుచేరినది. 5 వల అనుగులయెత్తున ఎగురుచు రంగూనుచేరినది. కేపు ఉడయము రంసింగ్ రావువైదకు.

వీరు అలహాబాదుమీదుగా కలకత్తావచ్చి, అచటినుండి రంగూనుకువెళ్లిరి.

వీరు పరీక్షియా రాజ్యముమీదనుండి పోవుటకు పరీక్షియా ప్రభుత్వవారి అనుమతిని ముందుగా బడసియుండకపోవుటచే అందులకే అచట నాలుగు దినములు ఆగవలసివచ్చెను. ఆ. ప్రె.

రామమోహన వర్ధంతి

జలుపురు హిందూమత సంస్కర్తను ప్రశంసించుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 27:-93వ వార్షికోత్సవ సమయమున ఆల్బర్టు హాలులో గొప్పసభ జరిగెను. బెంగాల్ కాననభా వర్ధుడగు ఆల్బర్టు కరీమ్‌గాడు అధ్యక్షత వహించుచు రామమోహనుని బోధలను ప్రజలకు చెప్పెను.

లిసిన్ చంద్రపాల్ గారి యుద్వృద్ధ

రామమోహనుని వర్ధంతిలో జాన సుపన్యసిండుచు శ్రీయత సిక్స్ చంద్రపాల్ గారు రామమోహనుని గొప్పతనమును పొగడెను. భారత మత సంస్కర్తయొక్క స్వాతంత్ర్య భావములు సుపచిత్తులు కావనియు, చాల విశాలమైన వనియు నుడివి స్వాతంత్ర్యము వారందరూ రామమోహనుని మార్గముననుట ధనుజసమని యువకుల నుద్బోధించెను.

(ప్రీ.వె.)

లక్ష్మణురహ, సెప్టెంబరు 27:-రామమోహనుని 93 వ వర్ధంతి ప్రహృష్టమాజుమండలమున జరిగెను. గోకారాం విప్రాగా రధ్యక్షత వహించిరి. పి. ఛట్టి ఎస్. సి. బోస్ ఎ. కే. బోస్ గారలు రామమోహనుని రాయల సుగంధములను ప్రశంసించిరి.

బొంబాయి శాసనసభ

గోధ్రా దుండగములను గురించి హోంమెంబరు ప్రకటనము

పూనా, సెప్టెంబరు 27:-శాసన సభ సమావేశ ము కాగానే షర్ మన్మిలాలు మొత్తంగాని ప్రశంసించుచు సభ వారికి తీర్మానము సామోదించిరి.

లాలాజీ వారంజీగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు మండిగాన, కార్యనిర్వాహక కర్మ సభ్యుడుగ, సభ వాయకుడుగను చున్నిలాలుగాను చేసిన సేవ చాల ప్రశస్తయుననదని నుడివెను.

అధ్యక్షుడు సభవారితో కీర్తించెను.

తీర్మానము సంతోషపూర్వకముగా సామోదించబడెను.

బొంబాయి మునిసిపల్ ఆర్డు సవరణ

బొంబాయి మునిసిపల్ ఆర్డుకు సవరించుటకు సెలెక్టు కమిటీవారు చేసిన నూచనలను సభవారికి తెల్పుచు, సయ్యద్ ముహమ్మద్ గారు రెండవసారి బిల్లును ఆమోదించవలసినదని కోరెను. రెండవ రీడింగ్ ఈ బిల్లు యొక్క ఉద్దేశ్యము బొంబాయిలో కార్మిక ప్రతిస్థాపనకు పురపాలక సంఘముతో ప్రాతి నిధ్య విమర్శింపబడు యున్నది. రిజిస్టర్డ్ ప్రేడ్ యూనియన్లు ఎన్నుకొనిన చాలమంది సభ్యులతో యీ సలహాని ఎన్నుకొనలేనను వర్ధిల్లి సెలెక్టు కమిటీవారు నూచించిరి. సామోద్యమ ప్రాసములను 16 నుండి 12వ తగ్గించవలసిననూడ సెలెక్టు కమిటీవారు సిఫారసు చేసిరి.

సవరణ

ప్రేడ్ యూనియన్లలో అధికారము వహించినవారు ప్రతినిధుల సెన్సొనెటరు పిలువదని ఫలగానిగారు సవరణను ప్రతిపాదించిరి.

సవరణ ఆమోదించబడెను.

మంత్రిచర్యను సభవారు ఖండించుట

సభ్యుల సంఖ్యను 108 చేయవలసినయొ ఇద్దరు సామోద్యమ సభ్యులను మాత్రమే తగ్గించవలసినయొ మంత్రి ప్రతిపాదనపై తీవ్రచర్య జరిగెను. సెలెక్టు కమిటీవారు సామోద్యమ సామోద్యమ సభ్యులను తగ్గించవలసినదని కోరిరి.

ఈ సవరణ వోటుపెట్టబడగా నెగ్గెను.

హోంమెంబరు ప్రకటన

18-వ తారీఖున గోధ్రాలో జరిగిన బొమ్మిగులించి హోంమెంబరు చాల ముఖ్యమును ప్రకటనలు గావించెను. అతడు హర్షమార్కగా నిశేషము చూపెను. దానిలో అప్పటినుండి ప్రజల మనస్సులలో ఆందోళనగా నున్నప్పటికి దుండగములు జరుగలేదని యుండెను. పోలీసువారు తనబాగ్మత్తు వహించి రని చెప్పెను; కాల్పులనుగించిన వరులను సభ్యులు సత్కారాచరి హోంమెంబరుగారు చెప్పెను. మేజిస్ట్రేటుగారు నిశేషికలో కాల్పు వారని చెప్పిన ప్రభుత్వము వారు కాదు కత్తు దారులు ఒక రిమిడనింకొకడనుచు. యుండిగిం ఆకాశమున తుపాకులను ప్రేల్చిరి.

(అ. ప్రె.)

ఇదివరకు మావద్ద బేరము చేసిన

వారందరూ తృప్తికొనుట మాత్రమే గాక, పడేపడే అర్థములు పంపుటకు చునయ్యకము నకు ప్రజల నిదర్శనము. మేలైన అసలు పుష్కరాగము నగలు కొనుగోసినవారందరూ ఈదిగువ విలాసమునకు దయచేయ గోరెనను లేక ఉత్తరము ప్రాసన పంపవలెను.

వ్యక్తముకాల:-

జలగం ను బ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందు కో,

93. నరదాముత్రియప్పక వీధి, మద్రాసు; ఖోయాం:-చైనాబజారుకోడ్డు (పూలఅంగడికి ఎదుట) మద్రాసు.

ప్రభాకర్ చేతిలాంతరు

(స్వచ్ఛమైన ఇత్తడిరేకుచే మాన్యులకర్మాగారమున పూర్తిగా తయారగుచున్నది)

విడితములనుండి విగుమతిఅగుచున్న లాంత్తుచూచి మావి శాగ్ధ్యముగో, సమయలోను, వెలుగుటయందును, గట్టితనమునందును సరితూగుచున్నది.

కేటలాగునకు, ధరల వివరములకు ప్రాయము.

ఇండియన్ స్టాక్స్ కంపెనీ డిపార్టుమెంటు పి. డబ్ల్యూ. డి. గవర్నమెంటు ప్రైవేట్ డిపార్టుమెంటు ఇండియన్

పోస్టు అండ్ టెలిగ్రాఫ్స్, ముఖ్యమైన రైల్వే మనసిపాలిటేరిన్సిటీకి మేము కష్టయొనగ్గుచున్నాము.

మేకర్స్:-The Ogale Glass Works, Ltd. P. O. Ogalewadi. (Aundh State.) Dist.Satara.

నీడిడెజిల్లాలకు ఏజెంట్లు:- రెడ్డి అందు కో, తాడిపత్రి.

మైనారు అగ్రికల్చరల్ డ్రైఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

జంతుశాలము సప్లయరహితము నిర్మించు సంస్థ. హెడ్ ఆఫీసు:-బెంగళూరు బనవన్ గుడి.

ఇండియా యండ్రెటరు యాక్రింద కనకరవివచోట్టు కేసెలు కలవు. శైతులగాని కలేతరగాని వివరములు గోరు వారు ప్రాసిన బడయగలరు.

ప్రశస్తి కరములకు తగుప్రతి వహించి వెంటనే సగుత్తరము లివ్వబడును. ఒకమాత్ర పరీక్షించి చూడగోరెనము.

Table with 3 columns: అనులాపురం, అనులాపురము (గంజాం), మదిలికట్టుం (కృష్ణాజిల్లా), జోర్ హాట్ (అస్సాం), సమకారపద్ధతిమీద వనిచేయుటకు కత్తిమంతులైనవారు కావలెను. జీవముగాని కవిమకగాని యివ్వబడును.

నౌషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 85000 సున్నుకళలులకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రూ 3-4-0 ల. భస్మప్రదీపిక ఇంచు సుమనస్సులును కుదిచేసి భస్మములచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములగులవు. టులం 1-కి రు 500 కిమ్మరుగల భస్మమునూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రూ 2-0-0 2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

సింగార్వేలుచెట్టి

ముకుందలాలు సర్కారు గార్ల కేసువిచారణ

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 26:-పోగడ జరిగియుం దిన దక్షిణిఇండియా రైల్వేసమ్మె కారకత్త కంపెనీ రైలు బండ్ల రాకపోకలను నిలిపివేసి రైలుబండ్లను శాశనముచేయుటకు యత్నించినరు సిందాలోపణము సింగార్వేలుచెట్టి ముకుందలాలు సర్కారుగార్లమీద చేయబడియుండెను. వారి కేసు విచారణ సేను జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారిచే చేయబడెను.

మద్రాసులో కోర్టులో నిలువబడకాలరనియు వారికి మార్పుండ నీయవలయునని మద్రాసుల తరపు ప్లీడరు కోరెను. మద్రాసులు అప్సెంటకానున్నట్లు దాక్తురు ఫర్టిఫికేటు తీసికొనిరావలయునని మేజిస్ట్రేటుగారు చెప్పిరి.

మద్రాసుల తరపున తిరిగి మేజిస్ట్రేటుగారికి మనవిచేసె ను. మేజిస్ట్రేటుగారు నిరాకరించిరి. అందుమీదట యీ కేసు విచారణ యీ మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద జరుగనూడదనియు ఇదటి నుండి యింకొక కోర్టులో విచారింప బడుటకు యీ కేసు బదిలీ చేయబడవలెననియు కోరుచు మేజిస్ట్రేటులో అప్పీలుచేయుదనని మద్రాసుల తరపున ప్లీడరు చెప్పెను.

అందుమీదట ప్రాసిక్యూషను తరపు ప్లీడరు అప్సెంటక ములు చెప్పకపోవుటవల్ల మద్రాసులు సేలమీద కూర్చుండ వచ్చునని మేజిస్ట్రేటుగారు ఆజ్ఞాపించిరి.

సింగార్వేలుచెట్టిగారును ముకుందలాలు సర్కారుగారు ఆరెడ్డుచేయబడిన తోడనే వారిండ్లు సోదాయముగా దొర కిన ఉత్తరములవల్ల వారు రైల్వేకంపెనీవారి యెడల కుట్ర చేయుచుండిన సంగతి ధృవముగుడునని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు వగైరాలు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఉత్తరసాక్ష్యవిచారణ తిరిగి రేపు జరుగును. (అ. ప్రె.)

నెహ్రూసంఘ సమావేశము

రాష్ట్రీయ ప్రచారసంఘము లేర్పరచుట

బిల్లు తయారుజేయు ఉపసంఘము

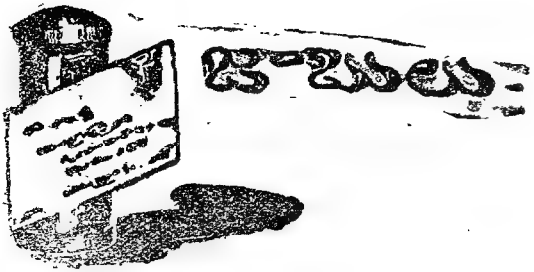
పూనా, సెప్టెంబరు 27:-26 వ తేదిన నెహ్రూసంఘ సమావేశమిచట సెలెబ్రేషన్లు జరిగెను. ఈ దినవ సభ్యులు చచ్చి యుండిరి:-పండిట్ మోతీ గిలు నెహ్రూ, లె.కతి రాం, పండిట్ మాలవ్యా, ఎఫ్. ఎం. బోషి, ఎం. ఎస్. ఆసి, ఎం. ఆర్. జయకర్, డా|| ఎం. ఎ. అశ్వనీ, బిల్లు కలూ అజరు, రాఫీ అహమ్మదు కివ్వాయిగార్లు, పీడుగాక యా డిగు వవారు ప్రత్యేకముగ ఆహ్వానింపబడుచే పావరయిరి. ఎఫ్.సి. కెల్కాగర్, డా|| బి. ఎఫ్. మూజి, పండిట్ న్యాయనాదు మంజ్రా, వజ్జుగంపెట్టి, యూషి, యాశ్వినీకేశవ, లాలాగిరి ధ రిలాలు, జి. ఎ. మేర్యాజీ, యూజిఫ్ ఇమాము ఎ. రంగస్వా మి అయ్యంగారు, లాల్చంద్ ననల్రాయగార్లు.

సభలో చర్చరహస్యముగ జరిగెను. కత్రికా ప్రతినిధులను రాసేయలేదు. రాని కార్యదర్శి కొన్ని విషయముల దెల్పెను. కమిటీ నిశేషికను లక్ష్మీ సభ తీర్మానములను ప్రజలకుడెడి యెక్కువ ప్రచారము జేయుటకై, ప్రతిరాష్ట్రరీతికితలకు తగి నట్లు రాష్ట్రకేంద్ర ఉపసంఘములు స్థాపించబడినవి. లక్ష్మీ సభవారు యాకమిటీ కొన్నగించిన విషయములకూర్చి విచారిం చి, కమిటీవారి నిశేషికయు సభవారి శిఫార్సుగూడియుండు బిల్లు నొకదానిని తయారుజేయ ఒక ఉపసంఘము యేర్పాటు జేయబడెను.

సర్వపక్ష మహాసభ డిసెంబరు 17 వ తేదిన కలకత్తాలో జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఆసభకు ఆహ్వానింపబడిన సంస్థల పట్టిక త్వరలో ప్రకటించబడును. కమిటీ సమావేశము తిరిగి నవంబరు మధ్యను అలహాబాదులోనో ఢిల్లీలోనో జరుగును.

(ప్రీ.వె.)

సైమన్ కమిషన్ రాక

సైమన్ కమిషన్ ఆగ్స్ట 12-వ తారీఖునకు మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి పునఃసంగ్రహమును రానున్నది. వీరులను మహారాష్ట్ర వారికి తగిన స్వాగతమివ్వ నలసియున్నది. ఆయనను భారతదేశములో యడుగిడు దినముగాన నాడు యాంధ్రులును హర్తాళము జరపుటభావ్యము. నేటినుండియు చని ప్రారంభించి ప్రతిగామముందును కాంగ్రెసు సంఘ పున దగ్ధరణమును హర్తాళమును జరుగుకొట్టు యీ లేఖ పఠించు ప్రతి యాంధ్రుడును పాటుపడవలయును. తలచుకొన్నచో యీ పత్రికా సమాచారమును గావించవచ్చును. సైమన్ కమిషన్ యను మయొక సంఘము యీ ప్రపంచములో లేదని భావించి సైమన్ సంఘము కొరినరాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యము మాకొసంగవలయునను నూత్రముతో ఆసహాయోద్యమము వంటి మహోద్యమమును నేడే ప్రారంభింపవలయును. శ్రీ ఆత్మహరి గోవిందాచారిగారు, శ్రీ బ్రహ్మచోక్యంబుల నుబ్రహ్మణ్యమగారును కాంగ్రెసు సంఘముల పునదగ్ధరణించెదరుగాక! వారి ప్రయత్నములకు ప్రతి యాంధ్రుడును సహాయమొనరించినచే కార్యసాఫల్య మును.

చదువరి! నీగ్రామములో కాంగ్రెసు సంఘమున్నదా? లేనిచో జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శిని పత్రికలకును వ్రాసి కాంగ్రెసు సంఘమును నెలకొల్పును! ఇది నీధర్మము!!

దేశీయ మహాసభాసభ్యుడు

శ్రీమదభినవ విరూపాక్ష పీఠము

కాకినాడ, 26 సెప్టెంబరు 1928:—శ్రీశ్రీశ్రీ చిదానంద స్వనింప భారతీ జగద్గురు స్వామిలవారు మా పురమున నేతేసియున్న శ్రీ వేణుగోపాలస్వామివారి ఆలయమున నిన్న సాయంత్రము 5:30 గంటలకు కర్మసన్యాసమును గురించి మహావన్యాసము గావించిరి. పలువురు పథకు విచ్ఛేదిరి. శ్రీ స్వామివారి యవన్యాసమున, “జ్ఞానరహిత సన్యాసము శ్రేష్ఠ ము, జ్ఞానవిహీనులకు కర్మయోగము శ్రేష్ఠము?” యను అర్థముని ప్రశ్నకు శ్రీ కృష్ణభగవానులు చెప్పిన

శ్లో|| సన్యాసకర్మయోగశ్చ సత్కేయవికారాభౌ

తయోస్తు కర్మావస్థాసా త్కర్మ యోగోవివక్ష్యతే|| 5/2

యను భగవద్వాక్యమును గురించి గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. కర్మల తస్మాద విడుదలయి నిష్కామకర్మానుష్ఠానము నేయటయు నీరెండును నిశ్చయముగ మోక్షము నిచ్చుననెను; జ్ఞానోత్పత్తిని ముఖ్యములైనను, కేవల కర్మసన్యాసముకంటె కర్మయోగ ముత్తముననియు; కర్మయోగ ప్రాపంచిక జీవనముల గోరకయందుట, వేని యెడలను ద్వేషబుద్ధి లేకుండుట, నిర్ద్వంద్వదై యందుటయు, నిత్యసన్యాసికి లక్షణములనియు; వాటివలన సంసార బంధమునండి యశాయాసముగ విడువబడుననియు; సాంఖ్య యోగములు రెండు నవివేకులు వేరువేరు ఫలముల నిచ్చుననిగ చెప్పుదురు. పండితు లీ సాంఖ్య యోగ ములలో నేడి యైన తస్మాద నాచరించిన రెండిటి ఫలముగ మోక్షమును పొందుదురు. పారమార్థికమైన సన్యాసము సిద్ధింపటకు కర్మయోగ ముపరమనియు, జ్ఞాననిష్ఠతో గూడిన యోగముచే మోక్షము సాధింపవచ్చుననియు, నిష్కామకర్మానుష్ఠానము లేనియెడల జ్ఞానము సిద్ధింపనేరదనియు, కఠిరేంద్రియ వ్యాపారములచే నేకర్మ యాచరింపబడినను యాంధ్ర యార్థములందు ప్రవర్తించు యింద్రియములకే గాని యాత్మకు అంటనని తత్త్వజ్ఞత్వభావించును. ఏయజ్ఞానములన మునుష్యులు మోహమును పొందుచున్నారో, ఏయజ్ఞానము ఆత్మవివక్షయక వివేకజ్ఞానముచే నశించుచున్నచో, యాపరమార్థజ్ఞానము సూర్యుడు తోకమును ప్రకాశింపజేయునట్లు, ఆత్మను ప్రకాశింపజేయుచున్నది. ఇట్లు విశేషాంశముల సభవారికి విపులముగ తెలియు రితి నుపన్యసించిరి. ఇట్టి యవన్యాసము లింకను శ్రీ స్వామిలవారిచ్చుటకు దయతో నంగీకరించిరి.

(జ్ఞానాభిలాషి)

చర్మమును కుభ్రపరచుటలోను, సౌందర్యమును గలిగించుటయందు, పతి ఒక్కఁడు ఉపయోగించుటకు టాయిలెట్ సబ్బులన్నిటిలో నకు సరితూగకల

WRIGHT'S
COAL TAR SOAP

దెబ్బి యను లేడు. మీరు నెక్కముగా దీనిని ప్రయోగించు. దీనికి తనతరములకుచాల తృప్తిమయు గలదు.

రైట్స్ కోల్ టార్ సోప్ టెక్నాలజీస్ బహుసంపుగా నుండును.

ధర సరసము! నమ్మక మైన సరుకు!!

స్వదేశాభిమానులారా ఆలసింపక స్వదేశి పరిశ్రమమునకు ప్రోత్సహమునగి, ఉత్సాహమును గలిగింపుడు!!

అన్ని రకముల పప్పురొట్టు హిందూదేశమునందే హైందవపరిశ్రామకులచే చేతితో తాకబడక తయారుచేయబడినది. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఏజెంట్లు:—వేరూరి నచ్చిదానందరావు, బెజవాడ; మద్దుల కేశవరావు, ఏలూరు.

తంతి విలాసము }
“వేరూరి”. }

ది ఈస్టర్న్ కన్ఫెక్షనరీమార్స్
16, ఆదియప్పనాయకవిధి, జి. టి, మద్రాసు.

ఆదవాని

గోరక్షణసభ సంవత్సరాదివర్ధంతి (స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 22:—పాంజ్రాపాళ కాంపౌండులో గోమాతల పూజ పలుపుట చాలా ఆనందదాయకముగ నుండెను. పురపర్తకులు, స్కూలు ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు, ఇంజీరియల్ మరియు కో ఆపరేటివ్ బ్రాహ్మణుల సభ్యులును, ఇంకను కొంద రరుదెంచియుండిరి.

1910 వ సంవత్సరమున పాంజ్రాపాళ (గోరక్షణసభ) స్థాపించబడినదిగాను, సెక్రటరీగారు పాంజ్రాపాళ లెక్కలను చదివి చెప్పిన వివరము:—

ప్రభవసంవత్సరం చైత్రమాసాంత్యమువరకు	జమ
చందాలు మరియు మామూలీలను	రూ. 18478-5-6
వర్తకులొద్ద నుంచబడిన డివీడెండులను	756-0-0
ట్రావలింగు ఏజెంటులు	269-0-0
జడ్జిలను	512 8-6
బయటి జేకములనుండి	2706-2-9
	రూ. 12696-5-8

అప్పులకింద దీపాబిట్టుగా పెట్టినది	రూ. 4857-1-6
నిలువ చేతితో	698-15-6
	రూ. 5056-1-0

గోవులు దూడలు పశు	181
సిద్ధులు	4
ఎనుకగొడ్డు	12
మేకలు	24
	మొత్తం 171

మ|| రా|| నారాజు దాసు రంబోడుదాసు, ప్రేమజిత్తాయి గారు హిందీలోను, కల్లుభావి సరళింగరావుగారు కన్నడభాష లాను, తెలుగువందెరులగు విద్యాకా టి. భాస్కరశాస్త్రిలు విద్యాకా జి. జి. సోమయాజులు యం. పి. యల్. టి. గార్లు ను తెలుగుభాషలోను గోసేవా విషయమున నుపన్యసించిరి. గోపూజా ప్రసాదము టీ కాంబూలములు సభ్యులకు వంచిపెట్టుటతో సభ ముగిసెను.

శ్రీ శ్రీ చోరగుడి వెంకటాద్రిపరమంబుగారు

26 తేది సాయంత్రము 8 గంటల వేళ బావట్లవాడ వులును, వ్యాయవాదులును, దేశభక్తులును నగు చోరగుడి వెంకటాద్రిపరమంబుగారు కీర్తిశేషులైరి.

(ఒక విలేఖరి)

* * * *

శ్రీ శ్రీ చోరగుడి వెంకటాద్రిపరమంబుగారి స్మృతి పద్యములు

|| నిరతికాయబుద్ధిబలము, నిశ్చలమైతనకార్యదీక్ష, బంధురతరతేజస్వీయ, నమానవచోనిపుణ్య మొప్పగా నలువడి రెండుచోయనము లక్ష్మణకంబుయకంబుగాంచి, నేరడరిగి తే! నేకట్రాక్షివర! యందల దుఃఖితులకొబసర్వముకా

|| సంప్రకాంధ్రాంగ భాషాత్రియంబున నసమానై దువ్యమందిమించి శ్వామివాదంబున శ్వామ్యాధికతులచే ఘనతరగౌరవకలనంగాంచి దేశమాతృ సింగిరిలకించి దావ్యంబు నుడువ దీక్షితుడైన నడుముగట్టి సంఘోసకారవిస్తారకార్యంబుల గాంచి ప్రజలచే ఘనతనంబి

|| అలివిరిర్బలశీవిత యాత్రపతి పాంచభౌతిక దేహంబునదలి, కీర్తి కాయమునుబూని చేరి లేకడకుదివి నేకట్రాద్యభిధేను! వివేకధుర్య!

|| బాలికావిద్యకై పలుపాట్లు పడి పాఠశాల నెలకొల్పించాలి నావు ప్రాభవంబొత్పంగ భావపురంబున బురమందిరంబు నేర్పరిచి నావు. బీదవిద్యార్థుల పెండ్లిండ్ల నెన్నియో అంచితంబుగనుగావించి నావు. “పెదలపాలిట్టి పెన్నిధి”పంచును యాచకులపొగడ్ల నంది నావు

|| నిన్ను మలువంగదరమె మాకెన్నడైన వట్టువాస్త్రావ్యయగారసాదీప! చోరగుడి వంశభూషణ! నుడుచిరగుణ! వేంకటాద్యభిధేను! వివేకధుర్య!

|| కాంతివందనంగాక! నీయంతరాత్మ పకలకార్యములందు ద్వచ్చక్రియ వులందుగాక! భగత్పూజకు ప్రకాశరావు తనమంది డిక్కుల బ్రాకునట్లు స్వర్న వేంకటేశ్వరు, బాపట్ల

హా సా యుంట్లు

తండ్రి తాలూకు ఋణమును కుమారుడు

తీర్చే విషయము

1. తండ్రి చేసిన ఋణమును కుమారుడు తీర్చవలసిన విధి హిందూలలో నున్నది. ఇతరతల యొక్కలాలో ప్రపంచము లో యొక్కదనములేదు. ఆ ఋణములు వ్యాపారికముగా నుండువలెను. ఈ వ్యాపారికము అనే సంస్కృతమునకు అర్థము చేయడముతో (Not Illegal and not immoral) నీతికి బాహ్యముగానున్న లాభ విరోధముగానున్న చేయబడిన ఋణముకాదని తాత్పర్యము చేసినారు. ఈ ఋణము క్రియేయము హిందూమతముయొక్క నిర్బంధమున కీర్త్యముతో విధించి యున్నది. యింగ్లీషు చదువుకొన్న యిత్రావలపు పదాచార పంచత్రి గలవారుకూడా ఈమతముయొక్క విధిని గౌరవింపవలెను. ప్రాచీన హిందూలాక్షరకరణ ఈ ఋణమును తీర్చవలసిన బాధ్యత కుమారునియందు ఉంది. తండ్రి చనిపోయిన తరువాత ఆ బాధ్యతను తప్పక నిరవేర్యవలసిన వాడైయున్నాడు. ఈ విషయముపై నీ మహా ప్రీతి కాన్సిల్ వాద ఆశీర్వాదము లో ఆలోచించి తుట్టుకున్న అలవాటు 48 వాల్యాం 95 వేటిలో బ్రిష్ వారాయల్ వెర్షన్ మంగళ్యక్షుడు అనే కేసులో ఈ పాత హిందూలాక్షర కొంతకట్టుకు కూర్చుంటున్నా వ్రాసివారు. ఎట్లాగంటే అవిభక్త కుటుంబములో, తండ్రినిద కాబట్టి దీక్షియెక్కి ముగ్గురులో కుమారుయొక్క భాగమును జప్తిచేసి యేలం చేయవచ్చుననినది. అట్టి దానిలో ఋణము వ్యాపారికము అవునా కాదా అనే అంశమును తీర్మానించ గలదులకై, కుమారుని కూడా ప్రతివాదిగా చేర్చవలసినదనినది. అస్తిలో కుమారునికి యెంతభాగము రాతగనో, అంతకట్టుకే కుమారుని యొక్క జవాబుదారీతనము ఉన్నదనినది. ఆ అలవాటు యలాకా తీర్పులో ప్రీతికృత్తిని వారు విధించినారు. ఇంత ఐరకు స్వామ్యముగానే వున్నది. ఈ స్వామ్య విషయలో నొక చిహ్నము కలసిందినది.

తండ్రి కుమారుడు జాయింట్లు కుటుంబముగా నున్నప్పుడు, తండ్రి ఋణము చేసియుండెను. తర్వాత తండ్రి కుమారుడు వేరుపోయి అస్తిని వంతుకొన్నాడు. ఆ పంపక పనులుముగ్గురు ఈ ఋణము తీర్చగలదులకు యేర్పాటు చేసిని జరగలేదు ఈ ఋణమును కుమారుడు తీర్చ బద్ధుడై యున్నాడని లేదా అనే అంశము, కోయంబుత్తూరు సబ్ జడ్జి కోర్టులో పభావతి అయ్యర్లు అనేవారు క్షుబ్ధస్వభావముగ నై రాజు మీద తెచ్చినదానిలో విచారణకు వచ్చినది. ఈ కేసు ముద్రాను ప్రాజెక్టుకు వచ్చిన రాగా, యాపంతి ప్రకారమునానికి రిఫర కావడం, ప్రదేబెంబిలోనుండి అయ్యర్లకు జడ్జియ ప్రధానజడ్జి మాన్యుట్రాబర్ గారు, జడ్జి జలనీయర్ గారు, జడ్జి బాన్ వాదోరగారు, జడ్జి శ్రీనివాసయ్యంగారు, జడ్జి అనంత కృష్ణయ్యంగారు, యా విమరుడు జడ్జి, యిందు క్రిందచెప్పిన ప్రకారముగ తీర్పులు చెప్పినారు.

ప్రధాన జడ్జిగారి అభిప్రాయ మేమంటే, తండ్రి కుమారుడు చేసుకొన్న పంపకము లాలాదిగా నున్నట్లుగానే లోకము బాకీలను ముందరించి కామకార్తమైన పంపకము జరిగియున్నట్లుగానే అట్టి పంపకమును రద్దుచేయవలయు ప్రమాదము వ్యాజ్యములు దాఖల కావడము యిట్లు యిట్లు చే, విభక్తమైన అస్తిమీద, ఋణదాతల creditor అయి జరుపుకోవచ్చునని ముద్రాన్ ప్రాజెక్టు వారు అనేక కేసులలో తీర్పు చేసియున్నారు. విభాగము క్రమముగానే జరిగియుండి, తండ్రి యొక్క ఋణమును తీర్చుటకై, యెక్కువ అస్తి తండ్రికి విభజనలో యివ్వబడియుంటే అప్పుడు యేమి జరగవలెను అనే ప్రశ్న వుట్టుచున్నది. ఇట్టి ప్రశ్న 1899 సంవత్సరములో ముద్రాన్ ప్రాజెక్టు రిపోర్టు 22 వాల్యాం 619 వేటిలో కృష్ణస్వామి కోసన్ వెర్షన్ రామస్వామి అయ్యర్ల అనే కేసులో వచ్చి తండ్రి మొకగిదిదనే కాబడిన దీక్షిలో, కుమారునికి రావడిన భాగము అస్తిమీద, అమలు జరపకూడదని తీర్పుకాబడి యున్నది. ఆ తీర్పుకాబడు 80, సంవత్సరములనుంచి, అది రద్దు కాబడియుండలేదు. ఆ తీర్పునుబట్టి అనేక క్రయ విక్రయములు జరిగియుండును గనుక, యింత దీర్ఘకాలము అయిన తర్వాత, ఆ తీర్పు సరికాదని చెప్పటము నేను సాహసించను. ఆ తీర్పుకు తర్వాత, 1901 సంవత్సరంలో, ముద్రాన్ 24 వాల్యాం 565 వేటిలో, రామచంద్ర పడయాచి వెర్షన్ కోండయ్యశెట్టి అనే కేసు తీర్పుకాబడినది—ఈ కేసులో జాయింట్లు కుటుంబమునకు తండ్రి అంబరవాడు మేనేజరుగానుండి చేసిన రుణమైనది. ఆ ఋణమునకు కుటుంబము అస్తి అంతయు జవాబుదారీ కావలసియున్నది. ఆ కేసులో కుమారుడు తండ్రి చేసిన రుణమును దీర్చ బద్ధుడై యున్నాడని లేదా అనే అంశము విచారించవలసిన అవసరము లేక యుండెను. ముద్రాను

22 వాల్యాం కేసులో దానిలో తండ్రిని మాత్రము ప్రతివాదిగా చేర్చియుండిరి. ముద్రాన్ 24 వాల్యాం కేసులో కుమారుని కూడా ప్రతివాదిగా చేర్చియుండిగా కుమారుని భాగం అస్తిమీదకూడా, దీక్షి కాబడయుండెను. దీక్షి తర్వాత 1915 సంవత్సరంలో, ముద్రాన్ 88 వాల్యాం 1120 వేటిలో కామేశ్వరమ్మ వెర్షన్ వెంకటకృష్ణరావు అనే కేసు వచ్చి నది. ఈ కేసులో తండ్రి చేసిన ఋణమునకు కుమారునికి పంపకములో కాబడిన జాయింట్లు కుటుంబము తాలూకా అస్తి జవాబుదారీ అని జడ్జి బాన్ దొరగారు, అభిప్రాయము చెప్పియున్నారు. దానికి తర్వాత 1924 సంవత్సరంలో ముద్రాన్ 47 వాల్యాం 6 21 వేటిలో జగన్నాధరావు వెర్షన్ విశ్వేశ్వర అనే కేసు వచ్చినది—ఈ కేసులో జడ్జి రామేశ్వరగారు తీర్పు చెప్పినారు. ఆ తీర్పు యీ ప్రస్తుతప్రకారము వాదికి అనుకూలముగాయున్నది. అయితే ఆ రామేశ్వరగారి తీర్పు అంగీకరించవలసినా కాదా, అని ఇప్పుడు తీర్మానము చేయవలసియున్నది. నేను యిందును గురించి దీర్ఘముగా ఆలోచించినాను. రామేశ్వరగారి తీర్పును అంగీకరించువాడని వాడు తోచుచున్నది. ఈ కేసులో జడ్జి శ్రీనివాసయ్యంగారు వ్రాసిన జడ్జిమెంటును చూచినాను. వాడు ఈ విషయమునుగురించి విపులముగా వ్రాసియున్నాడు. వారి అభిప్రాయముతో నేను యోచించినందుకు వుండగల హేతువులను ప్రస్తావనగా వ్రాస్తున్నాను. తండ్రి తాలూకా ఋణమును కుమారుడు తీర్చవలసిన కీర్త్యుని యిదో స్వామ్యము అయిన హక్కుతో బడియుండవలెను. ఆ విధి పురాతనముగా నున్నది. స్వామ్యపరమముగా లేదు. ఆ విషయము కాబడిన ప్రాజెక్టు తీర్పులకు బద్ధుల యి యుండవలెను ఆ తీర్పులలో విధించబడిన హక్కులకు మించకూడదు. తండ్రిని కుమారుడును జాయింట్లు కుటుంబము తాలూకా అస్తి భాగం ముగ్గురును, తన భాగమును వచ్చిన అస్తిని, తన యిష్టానుసారముగ, యెడలెడల ఇచ్చుకోవచ్చును. తాకట్టు పెట్టువచ్చును. అస్తిమీద తండ్రికి యెంతయెంత హక్కు ఉన్నదో అంత హక్కు ఆ అస్తిమీద తండ్రికి అప్పు ఇచ్చిన ఋణదాతకు కలదు. జడ్జి రామేశ్వరగారు చేసిన తీర్పులకు ఫారీఖర్తు చెనుకొనుటకు సాధారణముగా ఉండే హక్కుమీద కాస్త నిర్బంధము యేర్పరుతున్నదనినది అది స్వామ్య విరోధ మునని అందువల్ల ఆ తీర్పు స్వామ్యము కాదనినది నేను తలచుచున్నాను. ఫారీఖర్తు లాలాచేగా నుండినదల కోర్టులో దాఖచేసి ఆ ఫారీఖర్తుకు రద్దుపరచే వందర్శములు ఉన్నవి గనుక జాయింట్లుగా ఉన్నంత కాలము ఆ జాయింట్లు అస్తిమీద ఋణదాత తన బాకీని రాబట్టు కోవచ్చుననినది అభిప్రాయము యున్నది. అయితే తక్షణ జడ్జిలలో యొక్కజనుండి అభిప్రాయము జేరుగా ఉన్నది. గనుక వారి అభిప్రాయముతో నేను యోచించి తండ్రి చేసిన రుణమును వేరుపోయిన తర్వాత కుమారునికి ఉండువచ్చు భాగముమీద రాబట్టుకోవచ్చునని నేనున్ను అభిప్రాయపడు చున్నానని ప్రధానజడ్జి మాన్యుట్రాబర్ దొరగారు 1927 సం 27 వేటిని తీర్పు వ్రాసి యున్నారు.

జడ్జిచాలన్ దొరగారు వ్రాసిన తీర్పు యేమంటే జాయింట్లు కుటుంబములో, తండ్రిచేసిన ఋణమును నిజముగా విభాగము అయిన తర్వాత కుమారునికి రాబడిన భాగముమీద ఋణదాత వసూలుచేసుకోవచ్చునా కూడా అనే అంశము యీ కేసులో తీర్మానము కావలసియున్నది నిజమైనది భాగము అంటే యేమి అని తీర్మానము కావలసియున్నది. లోకుల బాకీలను యెగజేయవలెనే ఉండెను లేకుండా కాబడిన విభజన అని ఆర్థము చేసుకోవలెను. లోకుల బాకీలను ముందరంచి విభాగము జరిగినపుడు అస్తివంచి ఋణమును తీర్చగలదులకు యేర్పాటు చేయకూడా ఉండవచ్చును అట్టి విభజన కృత్రిమ విభజనకా నిజమైన విభజన అని తలచకూడదు గదా. ఈ కేసులో తీర్పునిచ్చు త్రును రిఫర కాబడిన విషయమును యీ కోర్టులో జడ్జిలు బాగడ భిక్షాభిప్రాయమై యుండిరి. ఆ రెండు కేసులు యేమంటే వొకటి జగన్నాధరావు వెర్షన్ విశ్వేశ్వర రెండవది వెంకటకృష్ణ వెర్షన్ శ్రీనివాస దీక్షితులు. మొదటిది యీ కేసుమంటిదే. ఆ కేసులో రామచంద్ర పడయాచి వెర్షన్ కుండయ్యశెట్టి అనే కేసులోని తీర్పును అనుసరించి తీర్మానించి యున్నారు. ఆ రెండు వెంకటకృష్ణ వెర్షన్ శ్రీనివాసదీక్షితులు అనే కేసులోని అభిప్రాయం యేమంటే లోగడ తండ్రిచేసిన ఋణమును తీర్చుటకై కుమారునియొక్క భాగమును విక్రయించుటకు తండ్రికి హక్కు ఉన్నది. కనుక ఋణదాతకూడా తండ్రినిసాహసో ఉంటాడుగనుక కుమారుని తాలూకా భాగము మీద ఋణదాత అమలు జరుపుకోవచ్చును. తండ్రిని కుమారుడును పంతుకొన్న తర్వాత కుమారుని తాలూకా భాగముమీద తండ్రిహక్కు లేదు. కనుక తండ్రి మీద దీక్షి పొందిన ఋణదాత కుమారుని అస్తిమీద అమలు జరుపు కోవడానికి వీలులేదు.

కుటుంబ అస్తిని పంపక కొంటుకు పూర్వము చేయబడిన ఋణము పంపకముకు తర్వాత కుమారుని భాగముమీద రాబట్టుకోవడాదని చెప్పట స్వామ్యవిరుద్ధముగా తోచుచున్నది. జాయింట్లు కుటుంబము తాలూకా అస్తిమీద బాకీనిరాబట్టుకోవచ్చుచున్నదా అనేది ఆకస్మాత్ అప్పుయిచ్చుచున్నాడు. ఋణదాతకు యొక లేకండా జాయింట్లు కుటుంబము వాడు విభజన చేసుకొంటే ఆ విభజనను ఋణదాత బద్ధుడై యుండవలెనని చెప్పట యేమి స్వామ్యమునా. తండ్రి తాలూకా ఋణమును కుమారుడు తీర్చవలసిన ననే విధి యేమి కావలెను. విభాగమునకు ముందు అఋణమునకు ఆ జాయింట్లు అస్తి బద్ధమైయుండగా విభాగమునకు తర్వాత ఆ బద్ధము యెరిగిపోయినదా. పూర్వము విశ్వము అబద్ధము బహు కదిరముగా నుండెను. ముద్రాన్ లారిపోర్టు 4 గో వాల్యాం 1 వేటిలో పాన్సు పునీళ్ల వెర్షన్ పశ్చిమయ్యంగారు అనే కేసులో జడ్జి ముత్తు సామయ్యగారు యేమని చెబుచున్నారంటే ఋణదాతచేసిన వాడు చనిపోయిన తర్వాత ఆతని కుమారుడు చనిపోయెను, ఆ కుమారునికి మైనరు కుమారుడు ఉన్నాడు అనగా ఋణము చేసినవానికి పోతుకు (మనమకు) ఉన్నాడు. ఆ మైనరుకు రిల్లి ఉన్నది. అనగా ఋణముననియొక్క కోడలున్న మైనరు మనమడున్నాడు. ఋణదాత ఆ మనమణ్ణి కోడలిని నడదా యీలాగా చేర్చి దావా చేసినాడు. ఆమనమడు ఆ మేమును తీర్చుటకు బద్ధుడై యున్నాడని లా షేఫీపరు చెప్పినాడు. ఆ మనమడు ఆ జాయింట్లు కుటుంబములోనుండి విభాగము అయి యుంటే, మనమడు జవాబుదారీకాదని కోర్టు బ్రాకు దొరగారు చెబుచున్నాడు. ఈ దొరగారి అభిప్రాయము సరిగాదని, హిందూలాక్షర విరుద్ధమునని ఋణమును తీర్చుటకు జాయింట్లు కుటుంబముగా నుండవలసిన ఆవసరములేదనినది రెండవది ఆ అస్తి కుమారునికిగాని మనుమనికిగాని చెందియుండవలెను అనేది నిర్బంధము లేదనినది జడ్జి ముత్తుసామయ్యగారు చెబుచున్నాడు. తర్వాత కొంతకాలానికి కుటుంబ అస్తి కుమారునికి చెందియుంటే ఆ అస్తిమీద రాబట్టుకోవచ్చునని తీర్పులు చేయసాగినారు. ఇప్పుడు యేమి చేయవలసివారంటే కుటుంబము జాయింట్లుగా వుంటే నేను కుమారుడు జవాబుదారీ అని చెప్పమని, యిప్పుడు వాడిందానికి ప్రారంభించినారు. తండ్రి కుమారులు విభాగించు కొన్నచోత్రాన తండ్రి చేసిన ఋణమును కుమారుడు యెగజేయవలసినదా? అట్లా పంతుకొన్నప్పుడు ఋణ విచారణమును గురించి యేర్పాటు చేయవచ్చులేదా? తండ్రికి యొక్కవభాగమును యివ్వచేసి ఆ తండ్రి ఆ ఋణమును తీర్చుకూడదా అని వాదము చేయవచ్చును. స్వామ్యమేలే అప్పు ఆస్తి సమముగా పంపిస్తామని. జాయింట్లుగా నున్నప్పుడు తండ్రి చేసిన ఋణమును గురించి తండ్రి మాత్రము ప్రతివాదిగా చేర్చి ఆ తండ్రిమీద మాత్రము పొందిన దీక్షి యొక్కవభాగములో కుమారుని భాగం అస్తిమీద అమలు జరపకూడదని కృష్ణస్వామి కోసన్ వెర్షన్ రామస్వామి అయ్యర్ల అనే కేసులో తీర్పు కాబడియున్నది.

రామచంద్ర పడయాచి వెర్షన్ కోండయ్యశెట్టి అనే కేసులో కుమారునికి వచ్చిన భాగము అస్తిమీద ఋణదాత అమలు జరుపుకోవచ్చునని తీర్పుచెప్పినారు. కృష్ణస్వామి కోసన్ వెర్షన్ రామస్వామి అయ్యర్ల అనే కేసులో కుమారుని కూడా ప్రతివాదిగా చేర్చియుంటే కుమారుని తాలూకా భాగము జవాబుదారీ అని భావ్యం అయ్యంగారు తీర్పులో చెప్పినారు. తండ్రి ప్రామిసెనోటు వ్రాసియుచ్చిన తర్వాత విభాగము అయినాడు, తర్వాత ఆ ప్రామిసెనోటు బాకీకి క్రొత్తనోటు దిరగ వ్రాసినాడు. తిగ్గవ్రాసినాచ్చిన క్రొత్తనోటు బాకీని తీర్చుటకు విభక్తమైన కుమారుడు బద్ధుడై కాదని వెద్దవెంకట వెర్షన్ శ్రీనివాసదీక్షితులు అనే కేసులో తీర్పుచేసియున్నారు. జగన్నాధరావు వెర్షన్ విశ్వేశ్వర అనే కేసులో జడ్జి రామేశ్వరగారు చెప్పిన తీర్పు స్వామ్యముగానే యున్నది. ఆ తీర్పు ధర్మబద్ధముగానూ ప్రామిసెనోటుగానూ యున్నది. కనుక విభక్తమైన తర్వాత, కుమారుడు తండ్రి తాలూకా ఋణమును తీర్చుటకు బద్ధుడైయున్నాడని జడ్జి బాల్ దొరగారు తీర్పుచెప్పినారు. ఈ అభిప్రాయముతో, జడ్జి స్వామ్యకో దొరగారు కలిసివారు. జడ్జి శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రధాన జడ్జిగారును యేకాభిప్రాయమై వారు. జడ్జి అనంత కృష్ణయ్యంగారు, సదన కోర్టు తీర్పులు అలవాటు ప్రాజెక్టు తీర్పులు, కలకత్తా ప్రాజెక్టు తీర్పులు, గులాబ్ చంద్ర సర్గాడు, ప్రాజెక్టు గారి హిందూలా, గోనుగారి హిందూలా, ముల్లాగారి హిందూలా, గోరగారి హిందూలా, వీటిలోని విధులు అన్ని ప్రస్తావించి కుమారుడి భాగంకూడా దావా ఋణమునకు జవాబుదారీ అని తీర్పు చెప్పినారు.

టంగుటూరి నాయనశాస్త్రి,

గుంటూరు.

జిల్లాకోర్టు ప్లీడరు.

మద్రాసు ఆండ్ సదరన్ మరటా రైల్వేకంవెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

నో టీ సు

ప్ర. 72

మొట్టా గేజ్ బండ్ల రాకపోకలందు 1-10-28 తేదీనుండి చేయబడునట్టి ఈ దిగువ మార్పులను గమనింపుడు.

పూనా - బెంగళూరు ముఖ్యరైలు

1. నెం 4 రు పూనా ప్యాసెంజర్ పూనానుండి రాత్రి ౧౧-50 నిమిషములకు బయలుదేరుటకు బదులు ఉదయం ౧౦-7-30 నిమిషములకు బయలుదేరి బెంగళూరు హెచ్చు వేగముతో పోయి 8 వ దినము సాయంత్రము ౧౦-6-35 నిమిషములకు చేరుటకుబదులు ముంబయిలో రాత్రి ౧౦-7-35 నిమిషములకు చేరును. హెచ్చువేగముతో పోవుటకుల ఈ బండి బెంగళూరు, గుంటి, బేరూరు, నాగర్ గల్లి, కంబర్ గన్స్, నాగ్ లేవి, మూగడ్ మొదలగు స్టేషనులకు ఆగదు.

2. నెం 5 రు కొల్హాపూరు ప్యాసెంజర్ కొల్హాపూరు నుండి ఉదయం ౧౦-7-35 నిమిషములకు బయలుదేరి రాత్రి ౧౦-8-40 నిమిషములకు చేరును.

3. నెం 6 రు కొల్హాపూరు ప్యాసెంజర్ పూనానుండి ఉదయం ౧౦-7-30 నిమిషములకు బయలుదేరుటకు బదులు రాత్రి ౧౦-11-45 నిమిషములకు బయలుదేరి కొల్హాపూరు రాత్రి ౧౦-8-10 నిమిషములకు చేరుటకు బదులు పగలు ౧౦-12-55 నిమిషములకు చేరును.

4. నెం 7 రు పార్వత్ ఎక్స్ ప్రెస్సు బెంగళూరునుండి పగలు ౧౦-1-55 నిమిషములకు బయలుదేరుటకు బదులు 2 గంటలకు బయలుదేరి బొంబాయికి పోవుచున్న బి. వి. పి. ఎక్స్ ప్రెస్సు బండ్లకు అందునట్లు పూనా ఉదయం ౧౦-7-50 నిమిషములకు చేరును.

5. నెం 8 రు పార్వత్ ఎక్స్ ప్రెస్సుబండి పూనానుండి సాయంత్రము ౧౦-5-10 నిమిషములకు బయలుదేరి మిరజ్ రాత్రి ౧౦-4-35 నిమిషములకు బయలుదేరి ౩-55 నిమిషములకు చేరును. మిరజ్ నుండి ౧౦-4-15 నిమిషములకు చేరి మొయిలునుండి బెల్గాం చేరును. బెల్గాంకి పోవీ, విహార్ స్టేషన్ వరకు ఆగదు.

6. నెం 11 రు కొల్హాపూరు ప్యాసెంజర్ కొల్హాపూరు నుండి రాత్రి 11 గంటలకు బయలుదేరి ౧౦-8-35 నిమిషములకు బయలుదేరి పూనా పగలు ౧౦-1-20 నిమిషములకు బయలుదేరి ౧౦-12-50 నిమిషములకు చేరును.

7. నెం 33 రు మిక్సెడ్ బెల్గాంనుండి సాయంత్రము ౧౦-6-30 నిమిషములకు బయలుదేరి రాత్రి ౧౦-7-20 నిమిషములకు బయలుదేరి మిరజ్ రాత్రి ౧౦-12-55 నిమిషములకు బయలుదేరి రాత్రి ౧౦-1-22 నిమిషములకు చేరును.

8. నెం 34 రు మిక్సెడ్ మిరజ్ నుండి నెం 6 రు ప్యాసెంజర్ కు చేరికయుండునట్లు మిరజ్ నుండి సాయంత్రము ౧౦-6-5 నిమిషములకు బయలుదేరి పగలు ౧౦-11-45 నిమిషములకు బయలుదేరి బెల్గాం రాత్రి ౧౦-1-30 నిమిషములకుబదులు రాత్రి ౧౦-7-15 నిమిషములకు చేరును.

9. నెం 31 రు క్రొత్త ప్యాసెంజర్ కొల్హాపూరు నుండి ఉదయం ౧౦-8-40 నిమిషములకు బయలుదేరి మిరజ్ పగలు 10-7 నిమిషములకు చేరును.

10. నెం 32 రు కొత్త ప్యాసెంజర్ మిరజ్ నుండి ఉదయం ౧౦-8-20 నిమిషములకు బయలుదేరి కొల్హాపూరు పగలు ౧౦-10-10 నిమిషములకు చేరును.

11. నెం 27 రు మిక్సెడ్ హుబ్లినుండి రాత్రి ౧౦-8-10 నిమిషములకు బయలుదేరి 8 గంటలకు బయలుదేరి మార్బోవా ప్రస్తుత ప్రకారమే చేరును.

హుబ్లి - మచిలీపట్నం నెక్స్ట్

12. నెం 42 రు మిక్సెడ్ హుబ్లినుండి రాత్రి ౧౦-2-55 నిమిషములకు బయలుదేరి ౧౦-8-35 నిమిషములకు బయలుదేరి గడగ్ ఉదయం ౧౦-5-30 నిమిషములకు బయలుదేరి ౧౦-6-25 నిమిషములకు చేరును.

13. హోస్ పేటనుండి రాత్రి ౧౦-8-30 నిమిషములకు మిక్సెడ్ గా బయలుదేరుచున్నట్టి నెం 44 రు బండి ఇక ముందు ప్యాసెంజర్ గా రాత్రి 9 గంటలకు బయలుదేరి బెల్గాం రాత్రి ౧౦-11-45 నిమిషములకు చేరును. ఇప్పటినుండి ప్రస్తుత కాలవరీషితి ప్రకారమే గుంతకల్ పోవును.

14. నెం 48, 51 రు ప్యాసెంజర్ బండ్లు నర్సారావు పేట ఫీమరం స్టేషనులకు మధ్య ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాల వరీషితి ప్రకారమే పోవును:-

నెం 48 రు నర్సారావుపేట నుండి ప్రస్తుత ప్రకారమే ఉదయం ౧౦-6-25 నిమిషములకు బయలుదేరి గుడివాడ మధ్యాహ్నము ౧౦-1-22 నిమిషములకు చేరును. అప్పటినుండి ౧౦-1-40 నిమిషములకు బయలుదేరి ఫీమరం సాయంత్రము ౧౦-4-25 నిమిషములకు చేరును.

నెం 51 రు బండి ఫీమరంనుండి పగలు 10 గంటలకు బయలుదేరి గుడివాడ ౧౦-12-50 నిమిషములకు చేరును. అప్పటినుండి 1 గంటకు బయలుదేరి నర్సారావుపేట ప్రస్తుత ప్రకారమే రాత్రి ౧౦-11-5 నిమిషములకు చేరును.

15. 2 క్రొత్తలోకలు బండ్లు గుడివాడ, మచిలీ పట్టము స్టేషనులకుమధ్య ఫీమరం, నర్సారావుపేట స్టేషనులకు పోవుచున్న నెం. 48, 51 రు బండ్లకు చేరికయుండునట్లు ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము గుడివాడ మచిలీపట్టము స్టేషనులకు మధ్య పోవును.

నెం. 199 బండి మచిలీపట్టమునుండి పగలు ౧౦-11-25 నిమిషములకు బయలుదేరి గుడివాడ ౧౦-12-42 నిమిషములకు చేరును.

నెం. 200 బండి గుడివాడనుండి పగలు ౧౦-1-35 నిమిషములకు బయలుదేరి మచిలీపట్టము ౧౦-2-55 నిమిషములకు చేరును.

16. నెం. 18 ప్యాసెంజర్ మచిలీపట్టమునుండి సాయంత్రం ౧౦-6-30 బయలుదేరి 6-25 నిమిషములకు బయలుదేరును.

17. నర్సారావుపేటనుండి బయలుదేరి బెజవాడ సాయంత్రం ౧౦-4-55 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం. 52 ప్యాసెంజర్ బెజవాడనుండి సాయంత్రము ౧౦-6-55 నిమిషములకు బయలుదేరి 6-50 నిమిషములకు బయలుదేరును.

బెంగళూరు, గుంతకల్ నెక్స్ట్

18. బెంగళూరు, గుంతకల్ ప్యాసెంజర్ బండ్లు గేజ్ గా బెంగళూరు నిటి నుండి నెం ౧౦౮ బాదుకు గుంతకల్ ద్రోణాచలం, కర్నూలు బెన్క నలమూలముగా ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలవరీషితి ప్రకారము పోవుటకు దేర్చబడు చేయబడినది.

	ఉదయం	౧౦ ని
బెంగళూరు నిటినుండి బయలుదేరుట	రాత్రి	8-20
గుంతకల్ చేరుట	రాత్రి	7-0
" నుండి బయలుదేరుట	"	8-40
ద్రోణాచలం చేరుట	"	10-38
" నుండి బయలుదేరుట	"	10-58
కర్నూలు చేరుట	"	12-19
" నుండి బయలుదేరుట	"	12-27
నెం ౧౦౮ బాదుచేరుట	ఉదయం	7-12
" నుండి బయలుదేరుట	రాత్రి	8-55
కర్నూలు చేరుట	"	8-37
" నుండి బయలుదేరుట	"	8-48
ద్రోణాచలం చేరుట	ఉదయం	5-36
" నుండి బయలుదేరుట	"	5-45
గుంతకల్ చేరుట	ఉదయం	7-40
" నుండి బయలుదేరుట	"	8-0
బెంగళూరు నిటి చేరుట	రాత్రి	7-15

ఇది ఎస్. జి. ఎస్. రైల్వేమీద మొయిలు బ్రెయిన్ గా పోవును. నెం ౧౦౮ బాదునుండి బెంగళూరికి పోవునట్టి బండి మల్లియాల, కుగ్గూరి, వడ్డికెరెస్టేషనులవద్ద ఆగదు.

గడగ్-పోలాపూరు నెక్స్ట్

19. నెం. 61-62 మిక్సెడ్ మొయిలుబండ్లు, ప్యాసెంజర్ బండ్లుగా మార్చబడినవి.

నెం. 61 ప్యాసెంజర్ పోలాపూరునుండి పగలు ౧౦-9-30 నిమిషములకు బయలుదేరి 9-40 నిమిషములకు బయలుదేరి గడగ్ రాత్రి ౧౦-10-45 నిమిషములకు బయలుదేరి 9-45 నిమిషములకు చేరును.

నెం. 62 ప్యాసెంజర్ గడగ్ నుండి ఉదయం ౧౦-6-25 నిమిషములకు బయలుదేరి ౧౦-7-15 బయలుదేరి పోలాపూరు ప్రస్తుత ప్రకారమే సాయంత్రం ౧౦-6-50 నిమిషములకు చేరును.

కొట్వాడి-గూడూరు నెక్స్ట్

20. కొట్వాడినుండి బయలుదేరి, రేణిగుంట సాయంత్రము ౧౦-4-55 నిమిషములకు చేరుచున్న నెం. 82 ప్యాసెంజర్ బండి రేణిగుంటనుండి మిక్సెడ్ బండిగా సాయంత్రము ౧౦-5-55 నిమిషములకు బయలుదేరి 5-25 నిమిషములకు బయలుదేరి గూడూరు రాత్రి ౧౦-10-10 నిమిషములకు బయలుదేరి 9 గంటలకు చేరును.

గుడివాడ-ఫీమరం నెక్స్ట్

21. పరిస్థితులు అనుకూలముగా నుండు వత్తమున ప్రస్తుతము రాత్రికాలందు గుడివాడ ఫీమరం స్టేషనులకు మధ్య పోవుచున్నవాటిలో ఈ దిగువ తెలుపబడిన మార్పులచేయబడును:-

(1) నెం 283 రు మిక్సెడ్ ఫీమరం నుండి పగలు 8 గంటలకు బయలుదేరి గుడివాడ రాత్రి 6 గంటలకు బయలుదేరి 7 గంటలకు చేరును.

(2) నెం 281 రు క్రొత్తలోకలు మిక్సెడ్ ఫీమరం నుండి రాత్రి 8 గంటలకు బయలుదేరి గుడివాడ ఉదయం 7 గంటలకు చేరును.

(3) నెం 282 రు క్రొత్త లోకలు గుడివాడనుండి రాత్రి 8 గంటలకు బయలుదేరి ఫీమరం రాత్రి 12 గంటలకు చేరును.

22 ప్రస్తుతమున్నవాటిలో నూతనముగా ప్రారంభమగు బండ్ల రాకపోకలకు అనుకూలముగా నుండుటకై మార్పు.

(1) నెం 4 రు ప్యాసెంజర్ పూనానుండి 30-9-28 తేదీన పోదు.

(2) నెం 6 రు ప్యాసెంజర్ పూనానుండి 30-9-28 1-10-28 తేదీలందు ఉదయం 7 గంటలకు నిమిషములకు బయలుదేరి 11 గంటలకు బయలుదేరి కొల్హాపూరు 1-10-28 తేదీన రాత్రి 8 గంటలకు బయలుదేరి 12 గంటలకు చేరును.

మద్యనిషేధమును సాగించుటకు మార్గములు

మద్య బహిష్కారము ప్రభుత్వ సహాయములేక సాగించుట అసాధ్యముని తలంపవచ్చును. ఏదైన ముఖ్యమైన రాజకీయోద్యోగమున అందగాజేయుకొని కొంతకాలము నిషేధమును జరుపవచ్చునగాని అట్టి ప్రయత్నము ప్రభుత్వపు నిరోధము నెదిరింపజాలక త్వరలో తీరించబోవును. ప్రభుత్వమువారు తట్టదగినవన్నను ఇండియావంటి దేశములందు సమస్తమైన జనత సహాయముచే కనీసము 10 సంవత్సరములలో గామద్యము నంతరింపజేయవచ్చును. ఇదియే అమెరికాయొక్క అనుభవము. శిగవ నూచింపబడిన పలహాలు ముఖ్యముగా ప్రభుత్వమువారి కుద్దేశించబడినవి.

మద్య నిషేధమునందు ప్రాప్తమైన దేశములకు కొన్ని ముఖ్యమైన భేదములు కలవు.

1. పశ్చిమదేశములందు అధిక సంఖ్యాకులు త్రాగుదును అభిమానింతురు. తూర్పుదేశములు ముఖ్యముగ హిందూదేశములు దానిని నింద్యముగా చూతురు. కాన ఇచ్చట నిషేధ ప్రచారము సుకరము.

2. పాశ్చాత్య ప్రజలు మద్యము నభిమానించినను ప్రభుత్వములు తట్టదగినవన్నవి. అమెరికా ప్రభుత్వమును అందలి యాదేశ రాష్ట్రములను మద్యపానమును నిషేధించుచు కొనించు యున్నారు. హిందూదేశపు మద్య కంట్రాక్టులలో ముఖ్యమైన ప్రభుత్వమువారు లాభమును పోగొట్టుకొనుట కొవ్వకొనుటలేదు. అందువలన బహిష్కార ప్రచారము దుష్కరము.

3. వ్యక్తిస్వతంత్రవాదము పాశ్చాత్యులకొప్పునగాని హిందూదేశముల కన్వయింపదు. వారెప్పుడును ఈ వాదము చేయలేదు.

4. పశ్చిమ దేశములు ప్రాచ్యదేశములకన్న భాగ్యవంతులు. వారు త్రాగి ప్రభుత్వమును నెచ్చింపగలరు. వీరికి ఆ కత్తి లేదు. సగటున ప్రతి అమెరికా దేశమునందు శివమునకు 14 రు. ఆంగ్లయులు 6 రు. భారతీయులు 6 పైసలు సంపాదించుచున్నారు.

5. బహిష్కారమువలన వరుంబడికి నష్టముకలుగు నను వాదము ఇండియా ప్రభుత్వము తప్ప బాధ్యతగల ఇక యే ఇతర ప్రభుత్వము చెప్పలేదు.

6. ఇంగ్లండు మొదలగు పాశ్చాత్యదేశములందలి సాంఘిక క్రమశిక్ష, ఇండియాలో నిడి ప్రథమమున అధిక సమస్య. పిమ్మట సాంఘిక సమస్య. అనగా సంఘమున గల సమస్త సమస్యలకు మూలకారణమైన పేదరికము, అధిక దాన్యము, దీనివలననే కలుగుచున్నది. ఇది చక్క-బడినగాని పేదలకు ఆరోగ్యము, నీలివర్ణము, విద్యాభివృద్ధి మొదలగునవి అలభ్యము. ఈ వేదపురుగును అట్టెయించి ఎన్ని నిమ్మజాతి పాతకాలల దెట్టినను, లేబరు దీపార్థమెందువారు ఎన్ని బావులు, దొంగలు, భూములు మొదలగు నీటివలతులు కలిగించినను, పేదల దారిద్ర్యము అంతయేని అడుగంటదు. ప్రస్తుత లేబరు కాఖవారి నిమ్మజాతిదర్శన ఆవున జంపి చెప్పుల దానము చేసిన ట్టుంనును. ఒక ప్రక్క కూలివాడు సంపాదించిన జాలుగు కానులు సర్కారు కల్లంగడికి వనూలుచేరుకొని పోవునుకొక బావి త్రవ్వించగనే ఏమి లాభము?

కార్యక్రమము

నిషేధప్రచారమును ఏ జిల్లాలోనైన ప్రభుత్వమువారు అనుబంధ పెట్టదలచితేని దిగువవిధానమును అనుసరింపవచ్చును.

1. ఒకేతరదన ఎక్కువ విస్తీర్ణమైన ప్రదేశమునందు ఆచరణకు దెచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు సంకల్పించినచో ఒక జిల్లాలోగాని, లేక ఒకటి రెండు తాలూకాలకు తక్కువగాని ప్రదేశమునందుగాని నిషేధములను ప్రారంభింపవచ్చును. ఇందువలన త్రాగుబోతు త్రాగుదలచుకొన్నయెడల కొన్ని మైల్లదూరము పోవలసినట్లు యేర్పడును. అందుచేత తదుమగా త్రాగుదు.

2. బహిష్కారము అనుబంధమున ప్రదేశమునకు చుట్టును 5 లేక 6 మైల్లవరకు మద్య దుకాణములు సర్కారు వారు పెట్టెవకూడదు. ఈ మద్యప్రదేశమును త్రాగుట సేరము క్రింద రాకపోవచ్చును గాని విక్రయకాల లండరాదు.

3. బహిష్కారమునకు పట్టుము కన్న పల్లెటూలే అనుకూలించును. అప్పుట సారాయిచేయటం ప్రజలకు తెలిసియోడదు. వీరిలో దొంగతనముగ చేయవారిని నులభముగ పట్టుకొనుటకు కలగును. పట్టు వాసములలో రహస్యముగ సారాయి ఇచ్చుకుూడ చేయదున్నారు. పోలీసువారు కనుగొనలేక పట్టుకొనుటకు దైర్యము చాలక, కొన్ని దేశముల వారిలో ఏకీభవించుటచేత పోరకుండ వలసి వచ్చుచున్నది.

కేసరి 'తొధ'

ముతుస్రావదోషములను పోగొట్టి స్త్రీలకు చక్కని ఆరోగ్యము నిచ్చును

రు. 3.

కేసరి కుటీరం

మదరాసు

అన్ని మందుల పావులలో

దొరకును

4. తాలూకాకు కనీసము 50 మందియైన వేతనము నభివృద్ధింపని ప్రచారకులందఱు వలెను.

5. అట్టి ప్రదేశమునందు ఇదివరకే కొంత నిషేధప్రచారము జరిగియుండిన అనుకూల పరిస్థితు లేర్పడి వలకుబడి గల ధనవంతుల తోడ్పాటు పూర్తిగ యింపవలెను.

6. తుపానువలన పెంకాయ, తాటి, ఈతచెట్లు విశేషముగ పడిపోయి కనీసము 10 సంవత్సరములవరకు కల్లు పూర్వమువలె ఉత్పత్తి యగుటకు పీలులేనట్టి నెల్లూరు కొవ్వూరు తాలూకాలపంటి ప్రదేశమైనచో మరయు నుత్తము.

7. 10 గ్రామముల కొక్కరు వంతున వేతన ప్రచారకులను ఏర్పరచి వారిచేత మృదాకూలతన ఉపన్యాసములు కరపత్రములు భజనలు మొదలగునవి మూలమున ప్రచారము చేయించు చుండవలెను. వీరు రహస్యముగ త్రాగువారిని మద్యమును తీయూరుచేయవారిని విక్రయించువారిని పట్టి యిచ్చు నధికారమును కలిగియుండవలెను.

8. బహిష్కారమువలన వృత్తిని పోగొట్టుకొనిన ఈడిగ వారికి తాటిచెట్లను చేయుట తాటిదాగు ఇంకను ఇతరవృత్తులు వారికి సేర్పవలసి యుండును. అందువలన వారు దీవశాధారము సేర్పరచు కొందురు.

9. 'మధుసేవ' 'సారీదాసి' మొదలగు నిషేధప్రచారము చేయు శాటకములను పిమ్మట ఆడి త్రాగుదునని నష్టములను ప్రజలకు బోధపరచ వచ్చును.

10. 'జిల్లా పద్ధతు' వైద్యసంబంధమైన అవసరము కలదని నిర్ధారించిన వారికి మాత్రము లై సెన్సుపొందిన 'మెడికల్' స్టాంపు నుండి మద్యము విక్రయింపవచ్చును.

11. ద్రవ్యసరిని ప్రచారకులను ఇచ్చి తోడ్పడుటకై సానిక సంస్థలు ధర్మాదాయ దేవాదాయ సంరక్షక సంఘములు, సంఘ సంస్కారసంఘముల సహాయమును కోరవచ్చును. సానిక సంస్థలకు సంబంధించి క్రితయూర నుండు ఉపాధ్యాయులు, వాక్స్ నేటర్లు, ఆరోగ్యకాఫాధికారులు, పిమ్మటయు ఈ ప్రచారమునకై సహాయపడునట్లు చేయవచ్చును. కావలి మొదలగు తాలూకాబోర్డులు, నెల్లూరుజిల్లాబోర్డు, నెల్లూరుమ్యూన్సిపాలిటీ ఇంకను అనేక సానిక సంస్థలనిషేధమును కోరుచు అనేక సార్లు తీర్మానించినయెడల, నెల్లూరుజిల్లాబోర్డువారు జిల్లాబోర్డు కోడ ప్రక్కచెట్లను ఇచ్చుట మానివేసిరి. కావలి తాలూకాబోర్డు వారు కరపత్రములను పంచిపెట్టి కొంతవరకు నిషేధ ప్రచార మొనర్పిరి.

ఊరూర నల్లుకొనుచున్న సహకార పరపతిసంఘములు, యూనియనులు, పంచాయితీకోర్టులకు కొంత అధికారమిచ్చిన దొంగతనముగ మద్యముచేయవారిని పట్టియిచ్చి ఇంకను అనేక విధముల తోడ్పడగలరు. కొంతవరకే బ్యాంకి, సర్కారు ఇకాస్పెక్టర్లు, అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్లు ఇతర ఉద్యోగులు ప్రచారమొనర్చి ప్రజలకు, ముఖ్యముగ భూమిలేని నిరుపేద కూలీలకు నిజమైన సహకారమాత్రములను సేర్పవచ్చు. సహకారోద్యమము దీనిని సాధించినచో తనపేదను సార్వకవరముకొనగలరు.

ప్రత్యామ్నాయములు:—త్రాగువారికి మద్యమును బహిష్కరించుటకు అందుకు బదులుగా 'కేసరి ఇచ్చినచో' బహిష్కారము త్వరగ కొనసాగునని కొందరు ప్రజలు యభిప్రాయము. వారు సామాన్యముగ కాఫీ తేనెటిని త్రొక్కుచుందురు. ఇది ఎంతవరకు మన గ్రామములందు ఫలితమో సంబోధనము. ఒకవేళ పీనివలన లాభముండునని తలచునెడల సరముల బలమును తగ్గించి ఖర్చును హెచ్చించు కాఫీతేనెకన్న కల్లుకు కొంత సమీప బంధువర్గముతో చేరిన పుల్లనివడ్డెగ, పులిసినదోనెల, సోదాలను వాడిచూడవచ్చు. కొవ్వూరుతాలూకాలో వల్లె పల్లెకు పోదా నీసాలను చిల్లర అంగడిపర్లకులు తీసుకొనిపోయి విపరీతముగ పేదవారికి అమ్ముచుండుట చూడగా నిందుకొంత ఆకర్షణ పేదలకు కలదనియు, కల్లుకు దీనికికొంత సంబంధముండవచ్చుననియు శాకు తోచుచున్నది.

12. పట్టుములకన్న బహిష్కార ప్రయత్నములకు పల్లెటూలే సరిపోవును. అమెరికాలోగూడ బహిష్కారము జరుగుచున్నందుటకు ఇదియే ముఖ్యకారణమని లెవరెండు ఎఫ్. ఎస్. మెక్ బైడుగారు తెలుపుచున్నారు.

13. బహిష్కారమును ఆచరణలో పెట్టు ప్రదేశముందు నిర్బంధప్రాధమిక విద్యాపద్ధతినిగూడ జరిపించవలెను.

14. నిరుపేదలకు వలయు భోజనపదార్థపు అంగళ్లను కూలిపోయి ఇంటికివచ్చు మార్గముగాని, ప్యాక్టరీల ప్రక్కన గాని ఏర్పరచినయెడల సంపాదించిన కూలిని కల్లంగడికి ధారవోయటం తప్పిపోవచ్చును. మరియు ప్యాక్టరీ యజమానులు కూలీలనిచ్చునపుడు డబ్బుకు మాత్రగా ధాన్యమునుగాని, భోజన పదార్థమునుగాని ఇయ్యవచ్చును.

మద్రాసు ప్రభుత్వము నిజముగ మద్యమును నిలవ దలచినయెడల ప్రారంభించుటకు ప్రదేశమును సెదకువలసిన యన సరములేదు. ప్రభుత్వమువారు కోరు మరతులకు లోబడి నెల్లూరు, కొవ్వూరు తాలూకాలయందు బహిష్కార ప్రచారమును జరుపుటకు చాలినన్ని వనరులున్నవి. వేతనమును గోరని పలుకు బడిగల దేనిసేవలు అనేకమంది ప్రభుత్వమునకు సహాయ పడి ప్రచార పు ఖర్చులలో కొంత వరకు భరించుటకు కూడ సంసిద్ధముగ నున్నారు. పూర్వపు మంత్రి ఆరోగ్యస్వామి మొదలియూరుగారు నెల్లూరునందు మద్యపాన నిషేధ సహసభ్యయం దుపన్యసించుచు నెల్లూరుజిల్లాలో నిషేధములను ప్రారంభించుమని చెప్పియుండెను. ప్రభుత్వమువారు ఈవాగ్దాసమును ఏల చెల్లించుకొనబాలకున్నారో తెలియకన్నది. అధికారియిందు వారు చేసిన వాగ్దాసమును స్వీయాభిప్రాయముగ ముఖ్యమంత్రి త్రోసిపుచ్చట శ్వాస ముకాడుగదా. ప్రభుత్వమునకు గౌరవమునకూడ కాదు. నెల్లూరు కొవ్వూరుతాలూకాలయందు తుపానువలన చెట్లు అన్నియు పడిపోయినవి. ఇతరజిల్లాలనుండి కల్లదిగుమతి చేయించుచున్నారు. ప్రజలు వలదన్నను స్థానిక సంస్థలు నిషేధములను కోరినను, తుపానువలన జనలు నష్టపడినను, కల్లులేకున్నను, పరితమనకైన మద్యముకొనుములను సాగింపజూచుట వింతగా నున్నది. మాట తప్పటవల్ల వ్యవ్రతుగాక తాము నేదించుచున్న ప్రభుత్వమునకే కళంకము దెచ్చిపెట్టుచున్నామన్న మాటను ముఖ్యమంత్రి మరచి గాబోలు.

వెన్నలకంటి రాఘవయ్య

ప్రాసెసరు శంకరరావుగారి కారకారు గ్రాండు నర్సయ్యగారి వద్దనుండు 28-28 తేదీనుండి 3 దినములు మాత్రమే

ప్రదర్శింతురు.

సింహములు, పెద్దపులులు, ఏనుగులు, ఎలుగుబంటులు, పశువులు మున్నగు వాటి అద్భుతపనులు చూడతగినవి. బి. వి. వి. నాయుడు. జనరలు మేనేజరు

ప్రయిబ్రయి అను శబ్దముల

కర్తమేమి?

ఇది భారతములో నొకవద్యములలో నున్నమాట. ఈ సంవత్సరము నూర్జునాశ్వమేధవారమున బడిన 'సి' గ్రూపు తెలుగు పాఠ్యగ్రంథములో నీ పదేమా ము కలిగినది.

శ్రీమదాంధ్రమహాభారత ముద్యోగపర్వమున కంతి దేవి రాయబారిగా వచ్చిన శ్రీకృష్ణునితో తన సుఖదుఃఖములను గూర్చి చెప్పుకొను సందర్భమున నెం. 60-వ పద్యమున శాల్వ పంక్తియందు "భీష్మునిపై బ్రయి వెట్టవగునె" యని యున్నది. ఇందులోనుండు బ్రయిశబ్దము ప్రయయో బ్రయియో యో హించ విలులేకనున్నది. ఒకవేళ బ్రయి యనియే యెంచెదమన్న నర్థానుసారము నిరర్థకమైయున్నది. ఈ శబ్దమును గూడ శబ్దకర్తృకరము, లక్ష్యకారాణ్యములు లోనుగాగల నిఘంటువులోలో నుదాహరింపబడలేదు. టిప్పణి గ్రంథములో "ప్రయివెట్టవ గు నె = నిం ద నా కో పిం వ ద గు నె" యని మాత్ర మె వ్రాసి యున్నాడు. నా విశ్లేష వారీచేతను, ఆనందమూద్రణాలయము వారీచేతను ప్రకటింపబడిన భారత గ్రంథమును పరిశీలించితిని. అందులో సయితము "భీష్మునిపై బ్రయివెట్టవగునె" యనియే యున్నది. ప్రాచీన ప్రతులను గొన్నింటిని శోధింపగా నానిలో "భీష్మునిపై వెట్ట వెట్టవగునె" యని యున్నది. ఈ పాఠము సమంజసముగా నుండినను వానిశ్లేష వారీయొక్కయు, ఆనంద మూద్రణాలయము వారీయొక్కయు భారతమును సంస్కరించినవారు "బ్రయి" యని పాఠమును మార్చుటకు కారణము దురవగాహనగా నున్నది. పాఠమును మార్చినవారు పాఠాంతరమైన "భీష్మునిపై వెట్టవెట్టవగునె" యని యైన సడహరించుకొనిన వాగుండెడిది. అట్లు చేయకపోయిన, నేను బాలదను. విద్యార్థిని, భాషయెడల నా కెక్కుడభిమానము గలదు. నే నీవిషయమును జిజ్ఞాసతో తెలిసికొనగోరి నా యీ సందేహమును పత్రికా పాఠకులైన విద్యార్థులకు యెరుగు బెట్టితిని. కావున పండిత ప్రకాండు లెప్పువని యాపేక్షింపక యీ పత్రికామాఖ్యన నా సందియము దీర్చ బ్రార్థితులు.

ఒక విద్యార్థి

ధనసంపాదన చేయు మార్గ మేదో

ఎటుగుదురా?

వ్యాపారముచేయుటచేత ధనమును సంపాదించగలము. అని కొందఱు నెఱుకూడ తెలియును. అయితే ఏ వ్యాపారము చేయుట చేత అను ప్రశ్న తప్పక వచ్చును. జగత్ప్రసిద్ధిని పొందుచున్నట్టి యు మా ఫ్యాక్టరీలో ఇక్కడనే తయారగుచున్నట్టియు అస మానమైన నాణ్యము గల మా కెల్ల ఖంతువాలు, ధోవతులు, వర్తింగులు, కోటింగులు, నా ర్మడిపంచెలు, తలగుడ్డలు, చీరలు, చా కములు మొదలగు వానిని కొని వ్యాపారముచేయుచో ధన మును, ధనలక్ష్మియునుపొంద వచ్చును. ఒక్క మగ్గమువెట్టుకొని నేయుచున్నవారు మాడ కెల్ల మాన్యస్థాపకర్షణ చేయు చున్న ప్రకటనలను నమ్మితిరా ఏమగునో మీకే తెలియును.

ఆంధ్రులను కెల్లవస్త్రములను ధరించవచ్చును. మా వస్త్రముల చాకయే చాక. 1 మాబట్ట నాణ్యమే నాణ్యము. ఎక్కరికీ కావలసినను మా స్వాంతులను పంపెదము. మీ ఆద్రే యును విశేషముగా వ్రాయుదు. మీరు ఎక్కడ కొన్నను మా కెల్లవస్త్రములు కొనుదు. కొనునప్పుడు మా ప్రేమ మాన్య ఉన్న వస్త్రములనే కొనుదు.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ సోన్స్

ప్రాంతము: శ్రీ లక్ష్మీకృష్ణ మాన్యస్థాపకర్షణింగు వర్క్స్, పెరిగ్రాఫ్ ఆద్రు. "కెల్లగుడ్డు" వెద్దాపురము

క్షయార్జివ్య లేహ్యము

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు క్యాపికోళ సంబంధముగ వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును. ధర్మ కుడి దప్పి యు. 1-0-0 వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము.

పూర్వ చంద్రోదయం

జంగారుతో చేయబడినది, బలహీనుల పాలిటి పండితి, మోహము, క్షయ, పాండు, కుక్కనవ్వుము, పురాణజ్వరము, నిర్మాక, నిస్సత్తువ మొదలగువాటిని హరించి బలమును కిక్కి వుడిని, కాంతిని గలిగించు కొనగర్హ్యము, కులం యి 12-0-0. 20 మాత్రల సీసా య 2-0-0. వి. పి. ఖర్చులు అరి వి. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిగ్రాఫ్, నెల్లూరుదల్దా.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ సెప్టెంబరు 28-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
బియ్యముబస్తాలు			
మనుమ తెనాలివి	ప 42 కలవి	రు 12 12 0	18 0 0
నెల్లూరివి	డిబ్	రు 18 8 0	14 0 0
ధిల్లి	డిబ్	రు 15 8 0	17 8 0
రాగులు	త. 164 బస్తా 1-3	రు 11 0 0	12 0 0
నవ్వులు	"	రు 20 0 0	23 0 0
2. ధాన్యముపప్పులు			
కందులు బస్తా 1-3 ర 205	"	రు 15 0 0	16 0 0
నెనగలు	డిబ్	రు 18 4 0	14 2 0
పెసలు	డిబ్	రు 14 0 0	16 8 0
మినుములు	డిబ్	రు 14 8 0	16 0 0
ఉలపలు	ర 195	రు 10 0 0	11 0 0
3. నూనెపప్పులు			
నవ్వులనూనె బా 1-3	"	రు 145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-3	"	రు 14 0 0	21 0 0
మినుకొన నెనగపప్పు బా 1-3	"	రు 55 0 0	56 0 0
చేరితోకొట్టిన "	"	రు 45 0 0	50 0 0
నెనగనూనె గానగ బా 1-3 ర 120 మినుకొననె 117	"	రు 98 0 0	102 0 0
4. చిల్లరపప్పులు			
చాయపప్పు బా 1-3	"	రు 110 0 0	112 0 0
మావపప్పు "	"	రు 75 0 0	88 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-3	"	రు 70 0 0	77 0 0
దనియాలు "	బా 1-3	రు 84 0 0	88 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-3 రు 40, 45	"	"	"
కాళహస్తీపాయకట్టు "	"	"	రు 50, 55
బెల్లము బా 1-3	రు 28 0 0	49 0 0	"
అస్కాచక్కర బస్తా 1-3	"	రు 26 8 0	26 12 0
చింతమండు బా 1-3	"	రు 28 0 0	60 0 0
5. ఇనుము			
పట్టాకం బా 1-3	"	రు 81 0 0	88 0 0
చదరం	"	రు 29 0 0	31 0 0
రవుండు	"	రు 25 0 0	81 0 0
6. నూలు			
నెం. 20 బెన్ని సింహం యాటి	రు 8 2 0	"	"
నెం 6 " కట్టా	" 5 8 0	"	"
నెం 24 " లాకి	" 6 0 0	"	"
నెం 20 1/2 రెట్టెస్త్రీలు	" 7 6 0	"	"
నెం 40 జమ్మగు 10 పా	" 11 18 0	"	"
నెం 44 సా:డో	" 6 0 0	"	"
నెం 43 రాడి	" 10 8 0	"	"
నెం 4 బెన్నిమసీదు	" 4 12 0	"	"
7. దూది			
బోంబానెట్టు బాదవ 1-3	రు 887 0,0	"	"
8. లోహములు			
వెండి 100 కులం 1-3	రు 60 4 0	రు 61 0 0	"
బంగారుకులం 1-3	" 21 0 0	21 2 0	"
సవరణ 1-3	" 13 7 0	"	"
ఇత్తడి బా 1-3	" 225 0 0	280 0 0	"
కాగి బా 1-3	" 276 0 0	280 0 0	"
9. రంగులు			
అతిమేలు సిల్వరులాండు అలిజరయికో సింహం			
సీసా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు 53 0 0	"	"	"
" నీలిరవ 1 రతి	" 1 10 6	"	"
" 14 రతులు	" 1 10 0	"	"
" 28 రతులు	" 1 9 0	"	"
" 56 రతులు	" 1 8 6	"	"
" 1 అందకు	" 1 8 0	"	"
శేర్కట్టు పొద్దుపొగ్గలో అనగా (బర్మిరెడ్డు)	రు 8 4 0	"	"
కాంగో 3 వి	" 1 0 0	"	"
సవర 4 వి	" 1 2 0	"	"

కమకులపత్రిక

శ్రీ శ్రీ కోవలమాడి గోపాలకృష్ణయ్యగారి భావకా ర్థముగా "కమకుల పత్రిక" వ్రాయబడుచోలేక "కమకుల పత్రిక" ప్రకటింపబడుచోలేక యనువిషయమునుగరించి యాం ద్రపత్రికలో సంఘప్రభులు ల సేవలు తమతమ యభిప్రాయ ముల తెల్పియున్నాడు. నాయభిప్రాయముగూడ నిందుతెలియ జేయుట మంచిదని నమ్మి యట్లు జేయుచున్నాను.

సంఘమునకు పత్రికయు చరిత్రయుగూడ నావశ్యక మే కాని యారెండియందును ప్రస్తుతము సంఘమునకెక్కువ యా వకారము జేయుననీ పత్రికయుయని యొప్పుకొనక తీరదు. మన పూర్వచరిత్ర జెప్పుకొని సంతోషించుటకంటె నేడు మనసంఘ ము నావరించియున్న దురాచారవికారముల దూపునపబ్రయ త్నించుట మంచిదని నాయభిప్రాయము. సంఘసంస్కరణా దులు జయప్రదముగ కొనసాగితరువాత సంతోషించుటయే సంతోషించుట. అంతవరకును మనప్రయత్నములను విడివ కూడదు. ఈ ప్రయత్నములకు పత్రికచేయు యావకారమునకు విలువయేలేదు. ప్రస్తుతకాలమున క్రరిసంఘమును నేడో యొక పత్రికను గలిగియున్నది. కాని శ్రీయుతులను, విశేష జనసంఖ్య గలవాడను అయిన కమకుల కోక పత్రికగూడ లేకపోవుట విగుల విచారకరము.

ప్రతిసంఘమును నేడు రాజకీయాది సర్వరంగముల బ్ర జేకించి యున్నకస్థానముల బడయజూచుచున్నది. వానివాని హక్కులను తమతమపత్రికలగుండ ప్రకటించి గొప్పప్రచారము ను సల్పుచున్నది. సంఘము నావరించుచున్న దురాచారముల దూపునపబ్రయత్నించుచున్నది. ఆ రిక, వ్యవసాయ, వ్యాపార, విద్య మొ దలగు విషయములను ప్రకటించుచు నాయాసంఘములకు పత్రి కలు చేయుచున్న మేలు మరువవలసినదిగాదు. పత్రికయొకటి యున్న తర్వాతా సంఘచరిత్రకు సంబంధించిన విషయముల ప్రకటించి నిజానిజములు తెలిసికొనవచ్చును. కాన పత్రికగూడ చరిత్ర వ్రాయుటకు పువకరించువానిలో నొకటియైయున్నది. అందుచే ప్రభుమున పత్రికను స్థాపించి తరువాత చరిత్ర వ్రాయుటకు పువకరించుట మంచిదని నాయభిప్రాయము.

ఈవిషయమును నిర్ణయించుటకై ముర్రాలరామశ్రీ బా గల్లమాడి కమకులవాదరి, బొల్లి న మునస్వామినాయకు లెగవూడి రామకృష్ణవాదరి, బిక్కిన శేకటరత్నంవాదరిగా ర్లుకు, తదితరసంఘప్రభులును యొకచోట సమావేశమై నిర్ణ యించుట మంచిది.

గుండపునీడ జానకిరామయ్య.

బొంబాయి లైఫ్ అసూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ (స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలూభాయ్ సమాల్ దాన్ Kt. C 1 E.J.P. మేనేజరు యక. బి. కార్డునాథర్ ఇండియా డేవో భీమాకంపెనీలలోకెల్ల అన్నివిధముల పాలీసీసౌకర్యము ల నివ్వగలదియే. ప్రత్యేక సమపాయములు 4845 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లం. స్వల్పవకరులు. మంచి మేనేజ్మెంటు.

అటోమెంటు నాక్ ఫర్ ఫీచరు. పాలీసీదారు హక్కు లకువెంటనే చెల్లించుట. వివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary Madras Branch, P. B. No. 337, Mount Road MADRAS.

శ్రీ కృష్ణావతార తత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతనాటి సంకములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వరుసగా నులల తెలిసి వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంకములు తొలగిన వట్టు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్తోత్రము లెల్ల ముద్రింపబడును. 250 పుటలకు దక్కువ గావరదీక జక్కని బైండుచేయించి 3 నెలల కొకకూరి 1-8-0 లకు చందాదారు లకు పిసిగాక బంపబడును. 12-0-0 లు కంపెనీవారు పోషకు లుగాక బ్రకటింపబడుదురు. 1 నుండి 8 నెలలకు సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. కా-1228 2208

జనమంచి శేషాద్రికర్మ

ప్రధానపండితులు, మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

1204 వసంతకుసుమాకరము 2126

ఇది అశోకగృహముగోడ ప్రతిమానపును నేనింపకగినది. ప్రమేహము, క్షయ, పాండువు, మూత్రవ్యాధులు, శాశ్వతము కుంటు, అందు తీవ్రపదార్థము, పినిబిబ్బోగొట్టును. అత్యుత్తమ మైన రసాయన, నాచుగము. కులం 1 కి రు 20-0-0. 5 అర్చరసాయనశాల, ముక్కాల్ల, కృష్ణా.

